

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра бухгалтерського обліку та консалтингу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА "Облік і аудит"

галузь знань 07 Управління та адміністрування
спеціальність 071 Облік і оподаткування

Форма здобуття освіти: заочна

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему

**«Облік та аудит статутного капіталу підприємства: методичні підходи та
організація»**

здобувача Гребенюк Аліни Григорівни
(прізвище, ім'я, по батькові)

(підпис)

Науковий керівник: к.е.н., доцент Примаченко О. Л.
(науковий ступінь, учене звання, ПІБ)

(підпис)

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною
комісією з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)**

В.о.завідувача кафедри: к.е.н., доцент Цятковська О.В.

(підпис)

Київ 2025

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи складає 118 сторінок, основний текст кваліфікаційної роботи викладено на 95 сторінках друкованого тексту. Робота містить 20 таблиць, 27 рисунків, 2 формули, список використаних джерел з 94 найменувань, 8 додатків.

«Облік та аудит статутного капіталу підприємства:

методичні підходи та організація»

Об'єктом дослідження є статутний капітал підприємств різних організаційно-правових форм, операції підприємства, пов'язані з формуванням та зміною статутного капіталу.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, організаційно-методичних та прикладних положень обліку та аудиту статутного капіталу підприємства.

Мета і завдання дослідження. Наукове обґрунтування теоретичних положень та розробка пропозицій щодо удосконалення організаційно-методичного забезпечення обліку та аудиту статутного капіталу підприємства.

Відповідно до поставленої мети визначені такі *завдання*:

- розглянути економічну сутність статутного капіталу та розкрити його формування на підприємствах різних організаційно-правових форм;
- проаналізувати та критично оцінити нормативно-правове забезпечення та спеціальну літературу щодо об'єкта дослідження;
- проаналізувати методику та організацію первинного, синтетичного та аналітичного обліку формування та зміни статутного капіталу підприємства;
- висвітлити застосування комп'ютерних технологій в обліку статутного капіталу;
- розкрити порядок відображення інформації щодо статутного капіталу у фінансовій звітності підприємства;
- розкрити загальні принципи та методичні прийоми аудиту

- статутного капіталу підприємства; висвітлити порядок узагальнення результатів аудиторської перевірки статутного капіталу підприємства.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів. Під час дослідження систематизовано вітчизняні та міжнародні підходи стосовно визначення поняття статутного капіталу, порядку його формування, обліку, відображення у фінансовій звітності та методики проведення аудиту статутного капіталу підприємств різних організаційно-правових форм власності.

Рік виконання кваліфікаційної роботи: 2024-2025.

Рік захисту роботи – 2025.

Ключові слова: статутний капітал, облік, аудит, фінансова звітність, аудиторські процедури, товариство з обмеженою відповідальністю, акціонерне товариство.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ СТАТУТНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА.....	6
1.1. Поняття статутного капіталу як об'єкта бухгалтерського обліку та аудиту.....	6
1.2. Особливості формування статутного капіталу підприємств різних організаційно-правових форм.....	14
РОЗДІЛ 2. СТАН ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ СТАТУТНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА.....	25
2.1. Порядок організації бухгалтерського обліку статутного капіталу на підприємстві.....	25
2.2. Документування операцій з обліку статутного капіталу.....	32
2.3. Особливості аналітичного та синтетичного обліку статутного капіталу.....	38
2.4. Відображення інформації стосовно статутного капіталу у фінансовій звітності.....	47
РОЗДІЛ 3. АУДИТ СТАТУТНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА.....	54
3.1. Планування та підготовка до аудиту статутного капіталу.....	54
3.2. Аудиторські процедури та методи перевірки статутного капіталу...	63
3.3. Оцінка ризиків та підтвердження достовірності інформації.....	70
3.4. Оформлення результатів аудиту та звітування.....	74
ВИСНОВКИ.....	79
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	82
ДОДАТКИ	96

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасних умовах стрімкого економічного розвитку питання обліку та аудиту статутного капіталу підприємства набуває особливої важливості. Статутний капітал виступає в ролі базового елементу забезпечення фінансової стійкості підприємства, формування його майнового стану, а також є ключовим фактором для залучення інвестиційних ресурсів. Прозорість та достовірність фінансової інформації виступає як основа при прийнятті управлінських рішень в середині самого підприємства та серед зовнішніх зацікавлених сторін (інвесторів, кредиторів, контрагентів тощо). Ефективна організація обліку дозволяє забезпечити відповідність чинному законодавству, уникнути ризики фінансових порушень та розкрити об'єктивну інформацію про структуру та зміни у статутному капіталі.

З метою отримання незалежної оцінки правильності ведення бухгалтерського обліку, підтвердження достовірності інформації відображеної у фінансовій звітності та підвищення довіри з боку зовнішніх користувачів, проводиться аудит статутного капіталу.

Особливої уваги тема обліку та аудиту статутного капіталу набуває у сучасних умовах, у яких відбувається інтеграція України до міжнародного фінансового простору та активно упроваджуються міжнародні стандарти фінансової звітності (далі – МСФЗ), які висувають нові вимоги стосовно методології обліку та аудиту статутного капіталу.

Дослідженням проблем з питань обліку та аудиту статутного капіталу у своїх роботах займалися такі сучасні вчені-науковці як: Бондар М.І., Примаченко О.Л., Остап'юк Н.А., Шигун М.М., Бугай Н.О., Белоусов М.О., Бобяк А.П., Бутинець Ф.Ф., Добровський В.М., Вівчар О.Й., Головач В.В., Короташ Я.О., Часкіс Ю.Д., Гейер Е.С., Наумчук О.А., Власова І.О., Петренко Н.І., Сук Л.К., Ловінська Л.Г., Єфіменко В.І., Косата І.А., Дягілева О.В., Дробязко С.І., Колісник О.П., Томша А.О., Бержанір І., Любар О.О., Слесар Т., Шара Є., Самойлова Т.А., Гільорме Т.В. та інші. У своїх роботах вони аналізували нормативно-правове

забезпечення, методологію стосовно обліку та аудиту статутного капіталу підприємства та практичні аспекти застосування різних підходів для реформування бухгалтерської системи.

Метою кваліфікаційної магістерської роботи є наукове обґрунтування теоретичних положень і розробка пропозицій щодо удосконалення організаційно-методичного забезпечення обліку та аудиту статутного капіталу підприємства.

Завданнями кваліфікаційної магістерської роботи є:

1) Дослідити історичні та сучасні підходи стосовно трактування поняття «статутний капітал підприємства» та проаналізувати його нормативно-правове забезпечення.

2) Розглянути порядок під час формування статутного капіталу підприємствами з різними формами власності.

3) Дослідити порядок обліку та документування операцій, пов'язаних зі змінами в статутному капіталі досліджуваного підприємства, а також встановити перелік документів, які використовуються в процесі обліку статутного капіталу.

4) Розглянути процес синтетичного та аналітичного обліку формування, поповнення та зменшення статутного капіталу підприємства.

5) Ознайомитись із фінансовою звітністю досліджуваного підприємства та проаналізувати інформацію про його статутний капітал та зміни в ньому за досліджувані періоди.

Об'єктом даного дослідження є статутний капітал підприємств з різними організаційно-правовими формами, операції підприємства, пов'язані з формуванням та зміною статутного капіталу.

Предметом даного дослідження є сукупність теоретичних, організаційно-методичних та прикладних положень обліку та аудиту статутного капіталу підприємства.

Методи дослідження. В результаті написання даної кваліфікаційної магістерської роботи було використано такі методи дослідження як: з метою розкриття сутності поняття статутного капіталу було використано метод пояснення; метод класифікації; для аналізу статутного капіталу досліджуваного

підприємства було використано метод спостереження та порівняння отриманої фінансової інформації; при наведенні практичних кейсів з формування, поповнення та вилучення статутного капіталу було використано метод розрахунку; а також загалом було використано метод опису проведеного дослідження у процесі написання магістерської роботи.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів. При написанні кваліфікаційної магістерської роботи було розглянуто як історичні, так і сучасні підходи до трактування поняття «статутний капітал», також його нормативно-правове регулювання. Особлива увага в процесі дослідження була приділена аналізу процесу документування та відображення в системі бухгалтерського обліку операцій, пов'язаних зі статутним капіталом. Методична значущість полягає у систематизації підходів до організації синтетичного і аналітичного обліку, а також під час визначення специфіки застосування національних та міжнародних стандартів для обліку статутного капіталу та відображення інформації стосовно нього у фінансовій звітності. Практична значущість отриманих результатів в процесі дослідження полягає у розробці рекомендацій стосовно автоматизації обліку та вдосконалення процедур аудиту статутного капіталу.

Апробація результатів дослідження. Ключові результати дослідження було висвітлено на VI Всеукраїнській студентській науковій конференції «Формування сучасної науки: економіка та практика» (м. Івано-Франківськ, 20 грудня 2024 року), опубліковано тези на тему «Роль аудиту у забезпеченні прозорості та достовірності інформації про статутний капітал підприємства».

Інформаційна база дослідження, яка була використана при написанні кваліфікаційної магістерської роботи: законодавчі та нормативні акти Міністерства фінансів України та Кабінету Міністрів України, міжнародні стандарти фінансової звітності, наукові статті та публікації щодо формування та обліку статутного капіталу, а також фінансова звітність ТОВ «АТБ-Маркет».

Структура роботи. Робота складається з таких складових, як: вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел та додатки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ СТАТУТНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Поняття статутного капіталу як об'єкта бухгалтерського обліку та аудиту

Статутний капітал на підприємстві є початковою та однією з найосновніших складових всього капіталу підприємства. Він відіграє дуже значущу роль в системі бухгалтерського обліку та в цілому у фінансовій звітності підприємства. Саме від правильного відображення в обліку операцій зі статутним капіталом, а також його належного відображення у первинних документах, буде залежати прозорість та надійність фінансової звітності підприємства.

Прозора та надійна фінансова звітність підприємства є запорукою довіри до підприємства з боку його потенційних інвесторів, кредиторів або інших стейкхолдерів підприємства (з англ. Stakeholder – зацікавлена особа).

Загалом поняття «статутний капітал» можна трактувати як суму внесків засновників (учасників, акціонерів) підприємства, яка формується саме у момент створення підприємства та визначає початковий розмір власного капіталу підприємства. Вже потім в процесі здійснення діяльності у підприємства можуть з'явитись такі капітали як:

- додатковий (капітал, який вкладений учасниками вже в процесі діяльності самого підприємства, наприклад це може бути дохід отриманий в результаті розміщення акцій за вартістю, яка є більшою ніж номінальна);
- резервний капітал - формується у відсотковому вимірі від отриманого за результатами діяльності підприємства прибутку та призначений для покриття можливих непередбачуваних ситуацій, які можуть виникнути в подальшому (наприклад: ліквідація аварії, що сталась на виробництві);

- нерозподілений прибуток або непокритий збиток – в результаті своєї діяльності підприємство може отримати прибуток або збиток. У разі отримання прибутку, та після здійснення всіх відрахувань з нього (сплата податку на прибуток підприємства, виплата дивідендів власникам, формування суми резервного капіталу або інше) утворюється нерозподілений прибуток, який потім може бути використаний підприємством на власний розсуд (наприклад на модернізацію виробничого процесу). Якщо ж в результаті діяльності підприємство отримало збиток, то в результаті цього буде зменшено розмір його власного капіталу.

- неоплачений капітал, який є по суті заборгованістю учасників за своїми внесками у статутний капітал підприємства;

- вилучений капітал – це та частина власного капіталу підприємства, котра була викуплена у власників самим підприємством та обліковується окремо від статутного та інших видів капіталу.

Як вже було зазначено вище, статутний капітал відіграє дуже важливу роль, адже є основою при створення самого підприємства. Крім того, він ще і виконує дуже важливі функції, які зазначені на рисунку 1.1.

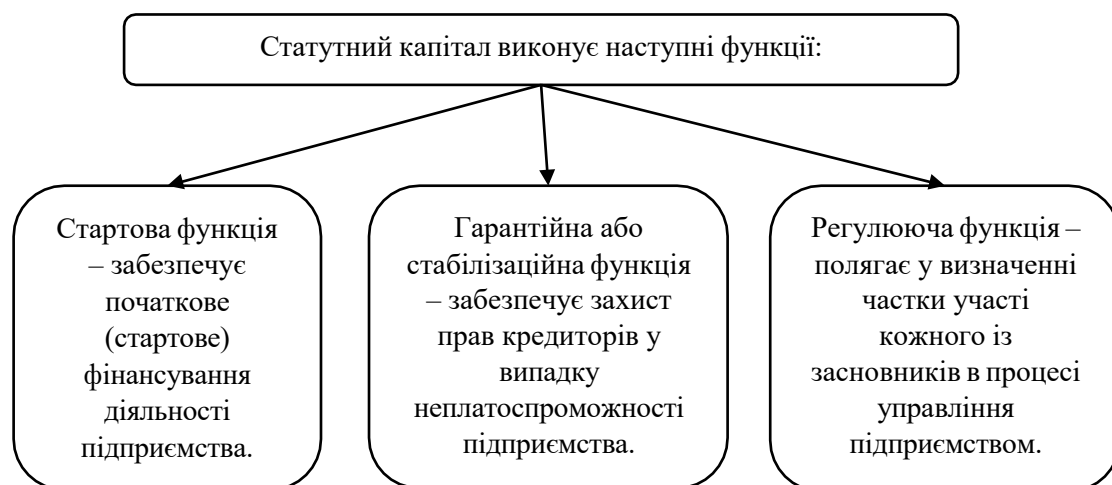

Рисунок 1.1 - Функції статутного капіталу

Джерело: складено автором на основі [88]

Протягом багатьох років різні вчені розглядали поняття «статутний капітал», його сутність та основне призначення, а також функції, які він виконує.

Приклади трактувань щодо визначень статутного капіталу зазначено в табл. 1.1.

Таблиця 1.1 - Трактування поняття «статутний капітал» вченими-економістами

Автор	Визначення поняття «статутний капітал»
Примаченко О.Л. [66, с. 45]	Статутний капітал являє собою початковий фінансовий ресурс, який служить основою для запуску та продовження діяльності підприємства. Це такий обсяг капіталу, в рамках якого засновники несуть матеріальну відповідальність перед кредиторами підприємства.
Бутинець Ф.Ф. [9, с. 22]	Статутний капітал – це форма капіталу, розмір якої встановлюється в установчих документах згідно з чинним законодавством.
Салука І.Я. [79, с. 437]	Статутний капітал компанії є ключовим компонентом її власного капіталу. Він відображає вартість матеріальних ресурсів, нематеріальних активів, фінансових інвестицій та грошових коштів, які засновники та учасники передали у власність або розпорядження компанії.
Сопко В.В. [8, с. 79]	Статутний капітал – це ресурси підприємства, які засновники внесли або залишили на підприємстві з прибутку, вже оподаткованого, без встановлення строку повернення.
Бондасов О.В. [90, с. 118]	Статутний капітал – це частина економічних активів, створених підприємством з моменту початку його діяльності, яка не підлягає вимогам з боку третіх осіб, що не є співвласниками товариства, і використовується самим товариством для отримання прибутку.
Чаплінський В. [89, с.9]	Капітал підприємства - це сукупність як матеріальних, так і нематеріальних активів, включаючи грошові кошти та негрошові активи, а також капітальні інвестиції, які суб'єкти господарювання залучають до економічного процесу як інвестиційний ресурс і фактор операційної діяльності для досягнення фінансового результату. Його функціонування в економічній системі ґрунтується на ринкових принципах і пов'язане з такими аспектами, як: час, ризик і ліквідність.

Джерело: сформовано автором на основі [66, с. 45; 9, с. 22; 79, с. 437; 8, с. 79; 90, с. 118; 89, с. 9]

З таблиці 1.1 видно, що кожен вчений трактує поняття «статутного капіталу» по своєму і загального визначення просто не існує. Загалом економічний зміст поняття «статутний капітал» має два сформовані концептуальні підходи стосовно його трактування:

- бухгалтерський підхід: визначення статутного капіталу ґрунтується на нормативно-правовому забезпеченні;
- економічний підхід: полягає в тому, що визначення поняття статутного капіталу відбувається вченими економістами на основі їх особистого сприйняття та розуміння даного поняття.

Належний облік статутного капіталу на підприємстві відіграє дуже важливу роль. Адже саме від його ефективності залежить достовірність

інформації, поданої у фінансовій звітності підприємства, яка є основою для подальшого залучення інвестицій та формування довіри до підприємства. Проте на практиці існує низка проблем, пов'язаних з обліком статутного капіталу.

Проблеми та перспективи формування та обліку статутного капіталу досліджували різні науковці, основні погляди наведено в тексті нижче.

Косата І.А., Дягілева О.В. та Передера А.А. у своїх працях аналізують особливості формування та обліку статутного капіталу для підприємств з різними організаційно-правовими формами, а також елементи законодавчого регулювання обліку формування та внесення змін до статутного капіталу [34, с. 121].

Дробязко С.І. у своїх працях розглядає особливості процесу організації обліку статутного капіталу у нинішніх умовах змін українського законодавства до міжнародних вимог [22, с. 3].

Колісник О.П. та Томша А.О. присвятили свої праці актуальним питанням підходів до здійснення обліку статутного капіталу на підприємстві та проведення його аудиту [31, с. 1].

Бержанір І. розглядає економічну сутність статутного капіталу підприємства як об'єкта обліку та проблеми його обліку, спричинені внаслідок недосконалості чинного законодавства та частими змінами особливостей обліку статутного капіталу підприємств різних форм власності [8, 9, 10].

Примаченко О.Л. в своїх працях аналізує проблеми формування статутного капіталу на прикладі акціонерних товариств і товариств з обмеженою відповідальністю [13; 66, с. 45].

Любар О.О. в своїх працях досліджує нормативно-правовий механізм, який регулює бухгалтерський облік статутного капіталу та пропонує шляхи до його вдосконалення [37].

Слесар Т. та Шара Є. в своїх працях досліджують особливості організації бухгалтерського обліку статутного капіталу та специфіку при організації технології облікового процесу статутного капіталу на етапах його первинного, поточного та підсумкового обліку [82, с. 145].

Самойлова Т.А. займається дослідженням окремих аспектів під час

формування статутного капіталу, основною метою якого є виявлення особливостей і специфіки під час обліку на підприємствах різних форм власності з метою забезпечення ефективної та результативної організації фінансово-господарської діяльності [80, с. 132].

Гільорме Т.В. та Данилова В.Є. розглядають питання організації обліку статутного капіталу акціонерних товариств та розробляють конкретні шляхи стосовно його вдосконалення [18, с. 15].

У всіх перелічених вище наукових працях аналізуються різні аспекти бухгалтерського обліку статутного капіталу, в тому числі: методологічні підходи, організаційні проблеми та практичні рекомендації щодо їх вдосконалення.

Узагальнені проблеми, пов'язані з обліком статутного капіталу, які найчастіше аналізуються в наукових працях:

1) Відсутність єдиного підходу до оцінки внесків. Дана проблема полягає у тому, що існує проблема в оцінці негрошових внесків до статутного капіталу. Наприклад, внесок нематеріального активу (право на користування майном або патент) в статутний капітал важко оцінити належним чином, тому це може призвести до викривлення у фінансовій звітності. Як пропозицію щодо вдосконалення – необхідно впровадити чіткі стандарти оцінки внесків до статутного капіталу, а також залучати спеціалістів з незалежної оцінки майнових внесків.

2) Проблеми обліку змін у статутному капіталі. Проблема полягає в складності відображення змін статутного капіталу в бухгалтерському обліку (відображення додаткових внесків засновників чи повернення їх часток; облік змін, пов'язаних із викупом акцій акціонерним товариством). Для запобігання таких проблем слід розробити детальні рекомендації для бухгалтерів стосовно відображення таких операцій в обліку.

3) Недостатня автоматизація обліку статутного капіталу. В наш час цифровізації, на жаль, все ще є підприємства, які не так активно використовують облікові програми. Тому в результаті цього можуть бути проблеми з розрахунками через людський фактор. Для вирішення цієї проблеми основною

пропозицією є впровадження сучасних облікових систем, які в свою чергу відповідають міжнародним стандартам.

4) Ризики шахрайства та маніпуляцій. Однією з основних шахрайських схем пов'язаних з капіталом є використання «схем» з внесенням фіктивних активів. В даному випадку, щоб уникнути таки шахрайських схем, слід посилити контроль за внесенням внесків до статутного капіталу.

5) Низький професійний рівень підготовки працівників бухгалтерії. Для виправлення даної проблеми на підприємстві слід періодично впроваджувати курси з підвищення кваліфікації.

Для того, щоб облік, контроль та управління на підприємстві відбувалось належним чином власний капітал слід класифікувати. За допомогою класифікації можна краще зрозуміти джерела формування статутного капіталу, а ще фінансовий стан підприємства і його можливості [21, с. 336]. Класифікація статутного капіталу наведена в Додатку А.

З Додатку А можна побачити, що капітал має багато ознак, за якими його можна класифікувати. Однією з цих ознак є поділ за формою належності капіталу підприємства: власний та позичковий. На рисунку 1.2 зображено перелік джерел, на основі яких може відбуватись формування власного та позичкового капіталу.

Як і для будь якої частини бухгалтерського обліку, облік статутного капіталу підлягає нормативно-правовому регулюванню. Загалом нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності спрямоване на впровадження загальних правил ведення обліку та складання фінансової звітності для всіх підприємств.

В частині бухгалтерського обліку статутного капіталу при здійсненні будь-яких господарських операцій, пов'язаних з капіталом, потрібно дотримуватись вимог чинного законодавства України. Чинне законодавство регулює питання стосовно формування статутного капіталу на підприємствах з різними організаційно-правовими формами власності (наприклад, для акціонерних товариств взагалі існує окремий закон, в якому прописуються всі норми стосовно мінімального розміру статутного капіталу та порядок його формування тощо).

Також порядок збільшення чи зменшення статутного капіталу регулюється чинним законодавством.

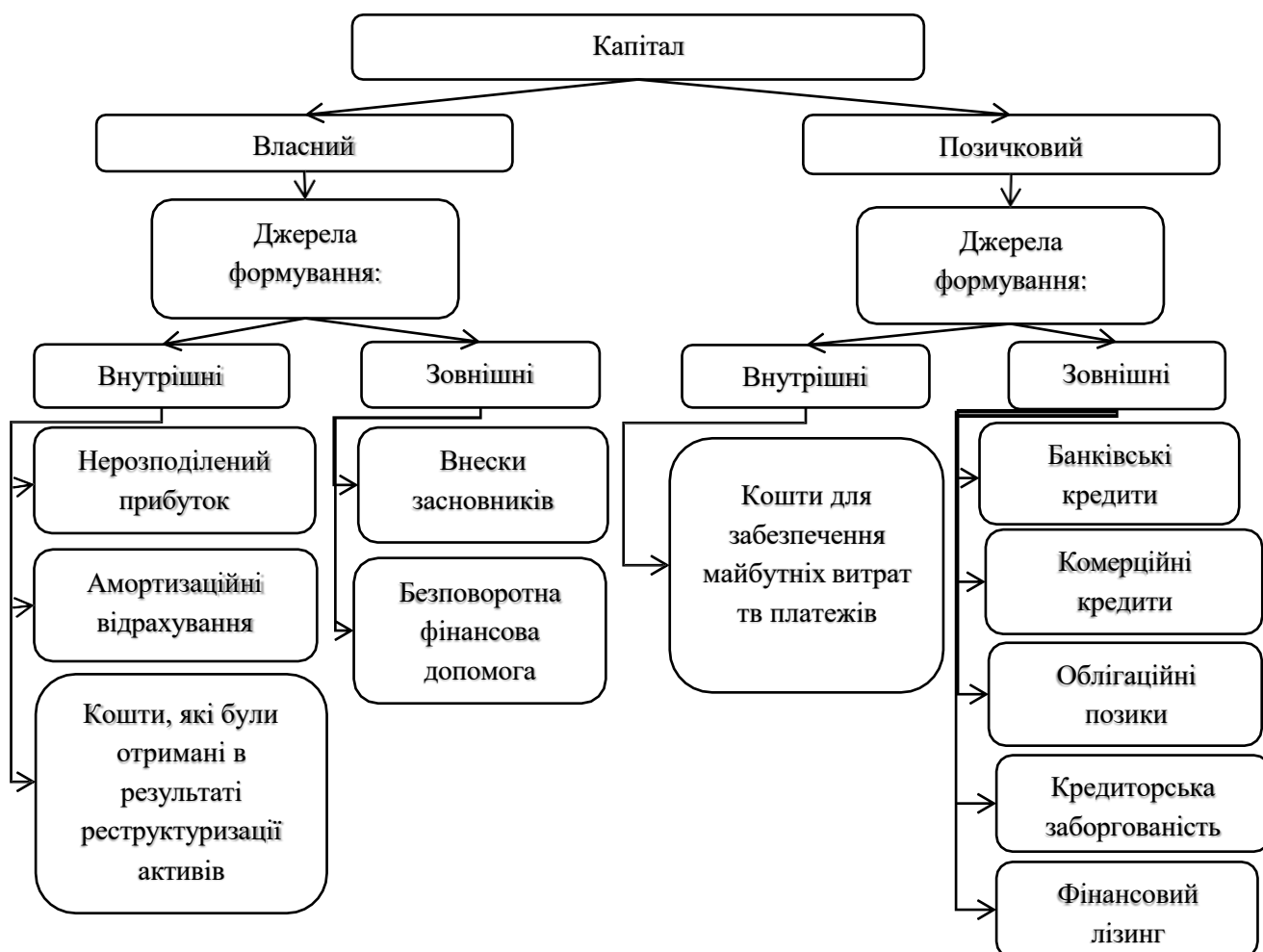

Рисунок 1.2 - Джерела формування власного та позичкового капіталів.

Джерело: сформовано автором на основі [65, с. 55]

Нормативно-правове регулювання обліку статутного капіталу в Україні відбувається на двох рівнях: державний рівень (макрорівень) та рівень підприємств (мікрорівень) (табл. 1.2) [28, с. 140].

Таблиця 1.2 - Рівні нормативного регулювання обліку статутного капіталу

Рівні регулювання	Нормативні акти
1	2
Макрорівень	Господарський кодекс України від 16.01.2003 №436-IV
	Цивільний кодекс України від 19.06.2003 №980-IV
	Податковий кодекс України від 02.12.2010 №2755-VI
	Про бухгалтерський облік та фінансову звітність: Закон України від 11.05.2000 №1707-III

Продовження таблиці 1.2

	2
Макрорівень	Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 06.02.2018 №2275-VIII
	Про акціонерні товариства: Закон України від 27.07.2022 №2465-IX
	Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 №851-IV
	Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 №1560-XII
	Про порядок подання фінансової звітності: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 №419
	Про затвердження положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: Наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 року №88
	МСБО 1 «Подання фінансової звітності» від 01.01.2012 №929_013
	МСБО 27 «Консолідована та окрема фінансова звітність» від 01.01.2012 №929_045
	МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання» від 01.01.2012 №929_029
	НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» затверджене наказом МФУ від 07.02.2013 №73
	НП(С)БО 7 «Основні засоби» затверджене наказом МФУ від 27.04.2000 №92 (у випадку внесення до статутного капіталу основних засобів)
	НП(С)БО 8 «Нематеріальні активи» затверджене наказом МФУ від 18.10.1999 №242 (у випадку внесення до статутного капіталу нематеріальних активів)
	НП(С)БО 9 «Запаси» затверджене наказом МФУ від 20.10.1999 №246 (у випадку внесення до статутного капіталу запасів)
	НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність» затверджене наказом МФУ від 25.02.2000 №39
	План рахунків бухгалтерського обліку активів, пасивів, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Затверджено наказом МФУ від 30.11.1999 №291
	Спрощений план рахунків бухгалтерського обліку (для суб'єктів підприємницької діяльності, які складають свою фінансову звітність на основі вимог НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність»)
Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку: затверджено наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2000 №356	
Мікрорівень	Статут підприємства, засновницький договір
	План-графік документообігу, робочий план рахунків

Джерело: сформовано автором на основі [28, с. 140].

Нормативно-правове регулювання обліку статутного капіталу забезпечує єдиний підхід до відображення операцій, пов'язаних зі статутним капіталом в бухгалтерському обліку. Це забезпечує підвищення якості відображення інформації у фінансовій звітності та прозорості діяльності підприємства. На макрорівні держава встановлює основні принципи та вимоги до обліку статутного капіталу, а саме через: закони, кодекси, постанови, положення та стандарти, які регулюють встановлені універсальні правила щодо ведення бухгалтерського обліку. Нормативно-правове регулювання обліку статутного капіталу підприємства на мікрорівні передбачає розробку внутрішніх нормативних

документів, зокрема таких як Статут підприємства, робочий План рахунків бухгалтерського обліку, графік документообігу тощо.

Від ефективного поєднання нормативно-правового регулювання обліку статутного капіталу на обох рівнях залежить подальший облік операцій із статутним капіталом та забезпечення стабільності фінансового управління підприємством.

1.2. Особливості формування статутного капіталу підприємств різних організаційно-правових форм

Статутний капітал є одним із ключових елементів, які визначають основу підприємства, його спроможність забезпечувати господарську діяльність та виконувати зобов'язання перед контрагентами. У процесі створення підприємства його організаційно-правова форма має суттєвий вплив на порядок при формуванні статутного капіталу, а також джерела його утворення та вимоги щодо його мінімального розміру.

У Законодавстві України прописано різні організаційно-правові форми, які можна обирати під час створення підприємства. Можливі варіанти, які надає Законодавство зображені на рисунку 1.3 [2, с. 289].

Найбільш популярними організаційно-правовими формами є такі: товариство з обмеженою відповідальністю, приватне підприємство, акціонерне товариство. Саме на прикладі даних організаційно-правових форм далі буде розглянуто порядок формування статутного капіталу.

У Законі України «Про господарські товариства» зазначається, що «товариство з обмеженою відповідальністю – це товариство, статутний капітал якого поділений на частки, визначені в установчих документах. Максимальна кількість учасників такого товариства може сягати 100 осіб. Особливістю таких товариств є те, що їх учасники несуть відповідальність в межах своїх вкладень»

[70].

Перед тим як почати формувати статутний капітал має бути прийнято рішення про організаційно-правову форму підприємства, кількість учасників та розмір статутного капіталу. Для цього скликаються збори учасників, на яких вирішуються всі ці питання. Після цього вже власне і відбувається саме створення підприємства та формування його статутного капіталу.

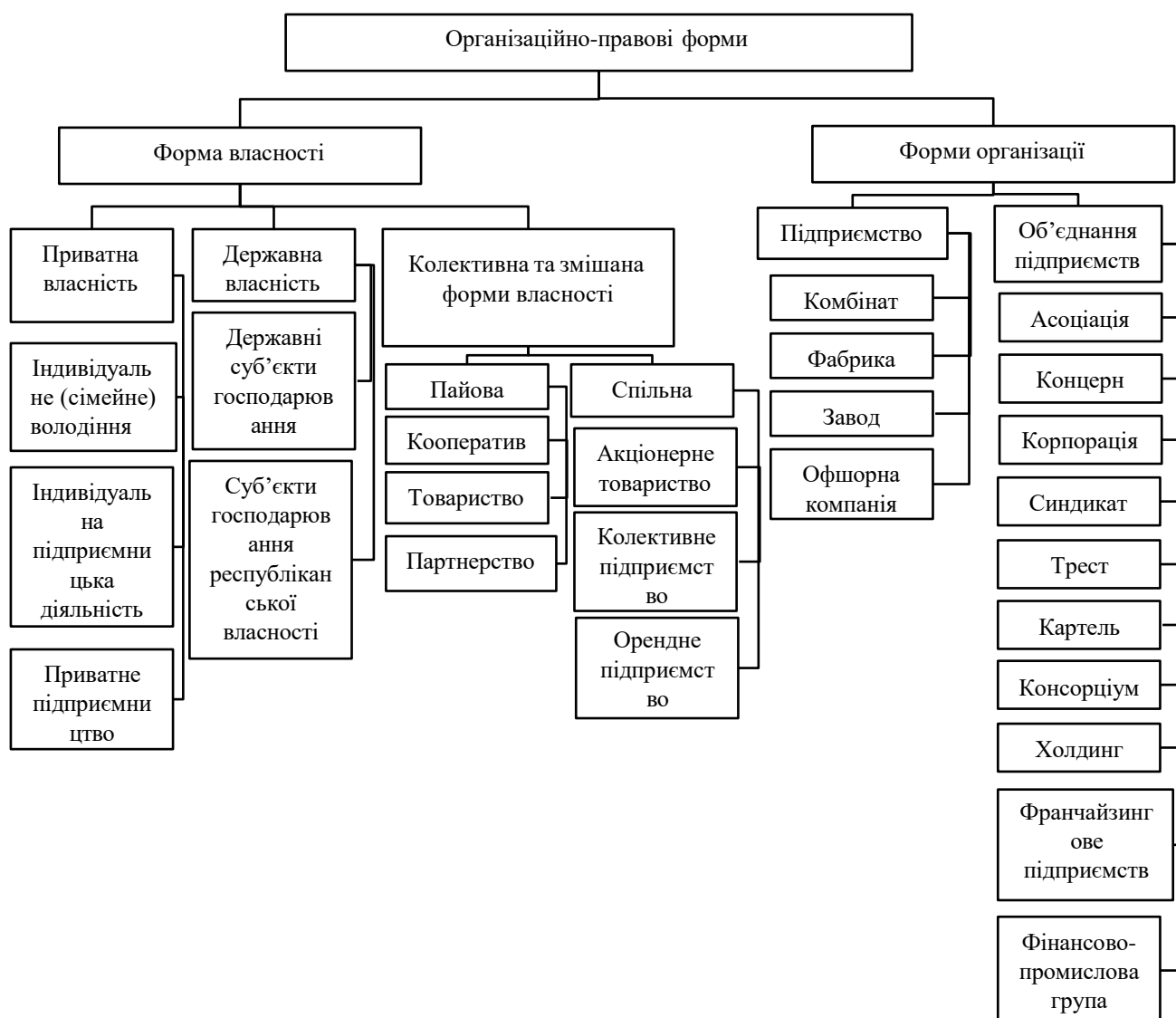

Рисунок 1.3 - Види організаційно-правових форм господарювання.

Джерело: складено автором на основі [2, с. 289].

Процедура створення та реєстрації товариства з обмеженою відповідальністю передбачає такі етапи:

1. Прийняття рішення про створення товариства – на даному етапі

відбуваються збори учасників, на яких вирішуються такі важливі питання, як: назва товариства, його юридична адреса, розмір статутного капіталу і порядок його формування, призначення особи на посаду директора товариства тощо.

2. Підготовка установчих документів: на даному етапі відбувається формування Статуту товариства із обов'язковим зазначенням таким складових: мета та види діяльності товариства, порядок під час формування статутного капіталу, учасники товариства та їх частки в капіталі, права та обов'язки засновників, а також порядок управління товариством.

3. Реєстрація юридичної адреси: приймається рішення про місцезнаходження товариства; якщо це орендне приміщення, то має бути доданий договір про оренду до складу реєстраційних документів.

4. Подання документів для державної реєстрації: всі зібрані установчі документи подаються в органи державної реєстрації. Якщо учасники, які хочуть створити товариство є громадянами України, то вони можуть подати документи онлайн через портал «Дія». А у разі нерезидентів – подання здійснюється через ЦНАП (Центр надання адміністративних послуг). До пакету поданих документів мають включатись: заява на реєстрацію ТОВ, Статут, Протокол зборів учасників, документи, що підтверджують юридичну адресу, та у разі наявності адміністративного збору – квитанцію про його оплату.

5. Внесення ТОВ до Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України (далі – ЄДРПОУ): отримання унікального коду, за яким підприємство обліковується в різних державних реєстрах.

6. Реєстрація в органах податкової служби: після успішної державної реєстрації товариство автоматично стає на облік в податковій службі. У разі необхідності може бути подана заява на обрання виду системи оподаткування (це може бути один з двох варіантів: загальна або спрощена система оподаткування).

7. Відкриття постійного банківського рахунку: після відкриття товариства учасники мають обов'язково відкрити рахунок в банку, на якому будуть відбуватись всі розрахункові операції.

8. Отримання ліцензій на здійснення діяльності, у разі такої потреби.

Наприклад, ліцензія необхідна в тому випадку, коли товариство займається торгівлею алкоголем, або ж наприклад, надає фінансові послуги.

9. Початок господарської діяльності: після проходження всіх етапів реєстрації товариство може розпочинати свою діяльність відповідно до того виду діяльності, який було ним обрано та зазначено в установчих документах.

Наразі законодавством мінімальний розмір статутного капіталу для ТОВ не встановлено, тому цей розмір визначається учасниками товариства на власний розсуд. На основі прийнятого рішення про розмір статутного капіталу, учасники можуть здійснити свій внесок у статутний капітал. Цей внесок може бути здійснений або до моменту початку функціонування товариства, або уже після початку його діяльності. Перелік внесків у статутний капітал, які може здійснити учасник товариства зображено на рисунку 1.4.

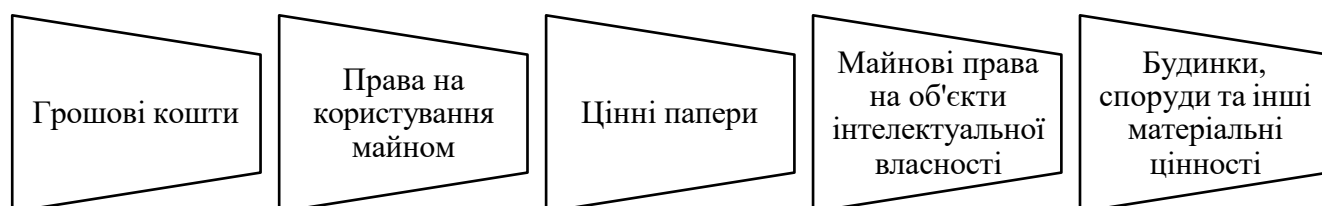

Рисунок 1.4 - Перелік можливих внесків до статутного капіталу ТОВ

Джерело: сформовано автором на основі [60].

Внеском у статутний капітал ТОВ має бути майно з переліку на рисунку 1.4, яке обов'язково має відповідати таким критеріям:

1. Його можна достовірно оцінити у грошовому вимірнику.
2. Це майно не належить до переліку забороненого майна, яке зазначається у законодавстві України, яким регулюється порядок формування статутного капіталу ТОВ.

У статті 13 Закону України «Про господарські товариства» наводиться перелік майна, яке не можна вносити у статутний капітал ТОВ (а також інших господарських товариств), який зображено на рисунку 1.5

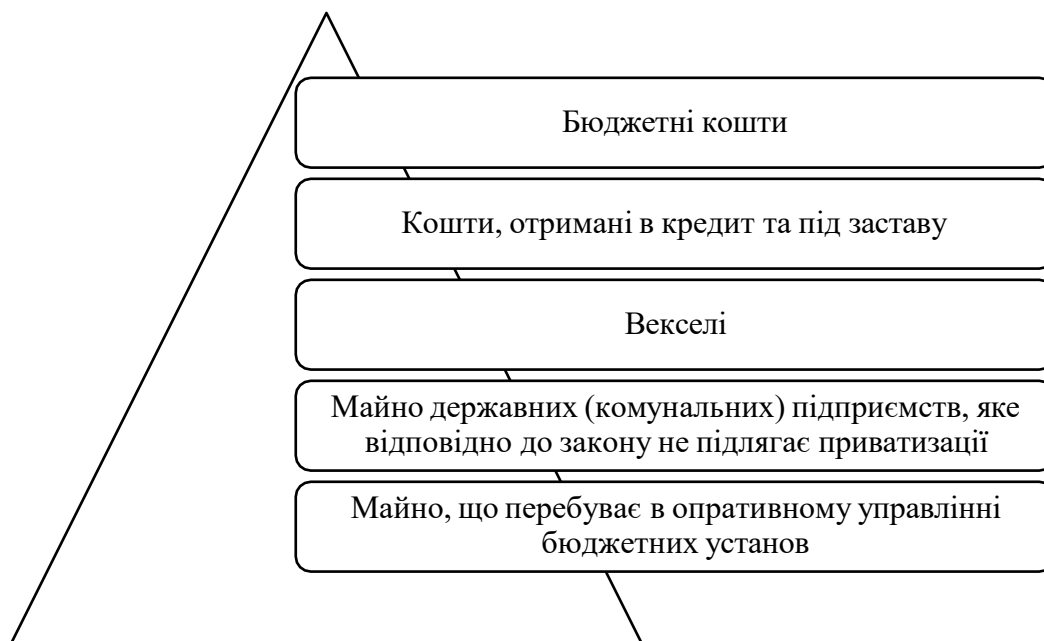

Рисунок 1.5 - Майно, яке не може бути внеском до статутного капіталу

Джерело: сформовано автором на основі [70].

Внесок у статутний капітал учасник може здійснити протягом року з моменту реєстрації ТОВ в державних органах реєстрації. У тому випадку, якщо учасник «прострочив» свій внесок, то за ініціативою інших учасників товариства скликається збори учасників товариства, на яких приймається рішення про подальшу долю учасника товариства, яким було прострочено свій внесок. Перелік можливих рішень, які можуть бути прийняті на таких зборах наведено на рисунку 1.6.

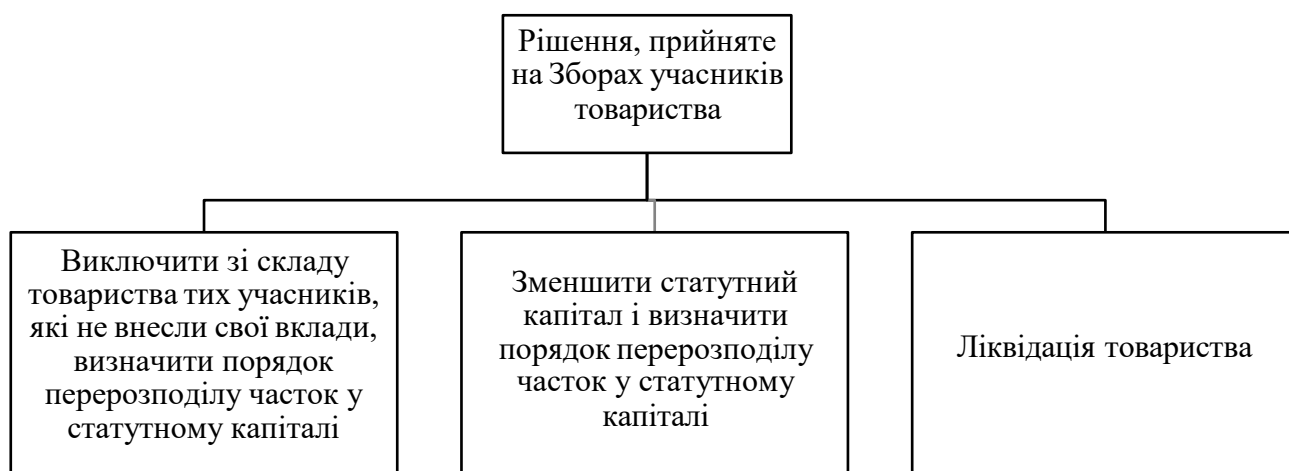

Рисунок 1.6 - Можливі рішення щодо внесків учасників.

Джерело: сформовано автором на основі [70].

Отже, внески до статутного капіталу можна поділити на внески в грошовій формі та негрошовій. Внесок в грошовій формі здійснюється учасником товариства безпосередньо на поточний рахунок, який попередньо має бути відкритий в будь-якому з банків на власний розсуд товариства. Порядок відкриття поточного рахунку в банку затверджено в Інструкції про порядок відкриття і закриття рахунків користувачам надавачами платіжних послуг з обслуговування банків.

Згідно з Інструкцією про порядок відкриття та закриття рахунків користувачам надавачами платіжних послуг з обслуговування банків «поточний рахунок - це рахунок, який відкривається небанківським надавачем платіжних послуг користувачу на договірній основі виключно для цілей виконання платіжних операцій відповідно до умов договору та вимог законодавства України» [27].

Для того, щоб відкрити поточний рахунок в банку представник товариства (уповноважена особа) має звернутись до відділення банку, в якому хоче відкрити рахунок та надати таку інформацію:

- Паспорт або інший документ, який би міг підтвердити цю особу;
- Заздалегідь підготовані документи, які прописані в Інструкції зазначеній вище – стосовно відкриття рахунків;
- Заяву про відкриття рахунку в банку, яка заповнюється вже на місці.

У випадку з внесенням майна в негрошовій формі (наприклад, будинок або автомобіль), то під час отримання такого внеску формується два обов'язкових первинних документи:

- Акт оцінки майна, яке вноситься в статутний капітал як внесок одного з учасників;
- Акт приймання-передачі майна, в якому зазначається вся детальна інформація про внесене майно, за допомогою якої в подальшому можна буде легко його ідентифікувати.

Окрім товариства з обмеженою відповідальністю, існує ще така організаційно-правова форма як товариство з додатковою відповідальністю.

Товариство з додатковою відповідальністю – це товариство, статутний капітал якого розділений на частки, визначені в установчих документах. Учасники такого товариства несуть відповідальність за його зобов'язаннями своїми внесками до статутного капіталу, а якщо цієї суми недостатньо, вони відповідають додатково своїм майном у кратному розмірі до внеску кожного учасника, однакового для всіх [70].

ТОВ і ТДВ мають як спільні, так і відмінні риси, які розписані у таблиці 1.3.

Таблиця 1.3 - Спільні та відмінні риси ТОВ та ТДВ [70].

Ознака	ТОВ	ТДВ
Спільні риси:		
Мінімальний розмір статутного капіталу	Законодавчо мінімальний розмір статутного капіталу не встановлено.	
Статутні документи	Основним документом є Статут, проте для ТДВ додатково має бути прописано порядок та обсяг відповідальності учасників за боргами.	
Управління	Можуть управлятись через загальні збори учасників, виконавчий орган (директор).	
Відмінні риси:		
Відповідальність учасників	Учасники відповідають за зобов'язаннями підприємства тільки в межах їх внесків у статутний капітал. Їх особисте майно не підлягає стягненню.	Учасники відповідають не лише за своїми внесками до статутного капіталу, але і додатково своїм майном в межах визначеного в статуті кратного розміру внеску.
Ризики для учасників	Менші ризики	Більші ризики
Сфери використання	Підходить для малого та середнього бізнесу, де учасники не бажають ризикувати особистим майном.	Частіше використовується в галузях з підвищеними ризиками, де кредитори вимагають додаткових гарантій

Процес формування статутного капіталу товариства з додатковою відповідальністю є точно таким же як і у випадку з формуванням статутного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю.

Також ще одним поширеним видом підприємств є приватні підприємства (далі – ПП) – це підприємства, котрі діють на основі приватної власності громадян або суб'єктів господарювання (тобто юридичних осіб) [70].

Процес формування статутного капіталу приватного підприємства є дуже схожим із процесом формування статутного капіталу ТОВ та ТДВ. Законодавчо затвердженого розміру статутного капіталу для приватних підприємств не встановлено, тому його розмір визначається власниками самостійно. Відповідно в якості внеску до статутного капіталу може бути: грошові кошти, майно та майнові права.

Ще однією популярною організаційно-правовою формою господарювання є «акціонерне товариство (далі – АТ) – це товариство, статутний капітал якого поділений на визначену кількість акцій, номінальна вартість яких є однаковою, та несе відповідальність за своїми зобов'язаннями лише майном товариства» [70].

Процес формування статутного капіталу в акціонерних товариствах має суттєві відмінності від процесу формування статутного капіталу в товариствах з обмеженою відповідальністю. Зокрема, для акціонерних товариств законодавчо встановлено обов'язковий мінімальний розмір статутного капіталу, що не передбачається для товариств з обмеженою відповідальністю.

Акціонерні товариства бувають двох видів, назва та опис яких зображені на рисунку 1.7.

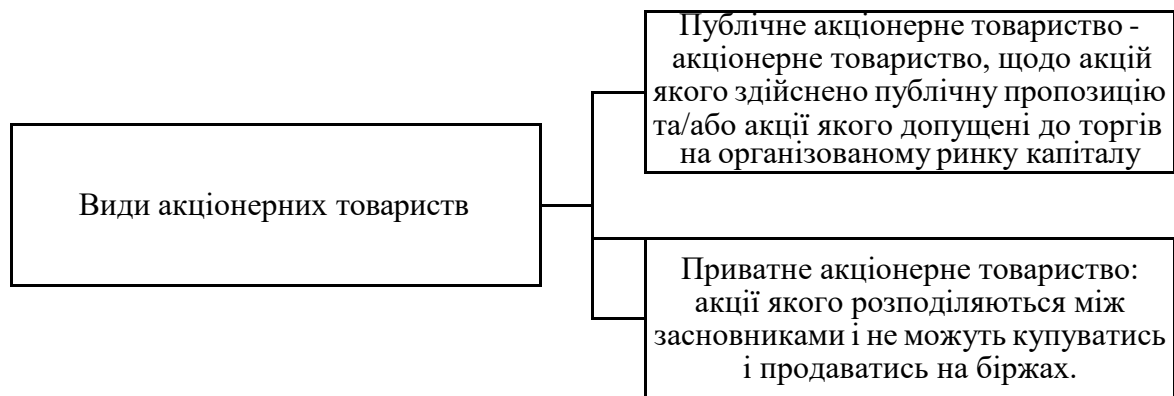

Рисунок 1.7 - Види акціонерних товариств.

Джерело: сформовано автором на основі [67].

Оскільки акціонерне товариство належить до переліку господарських товариств, то відповідно майно, яке акціонери можуть вносити у статутний капітал співпадає з майном для формування ТОВ, ТДВ та приватних підприємств (див. рис. 1.4). А також на акціонерні товариства поширюється перелік майна, яке заборонено вносити у статутний капітал (див. рис. 1.5).

А от порядок створення та реєстрації акціонерних товариств відрізняється від порядку наведено вище для ТОВ. Процедури створення акціонерних товариств включає в себе такі етапи:

1) Прийняття рішення про створення акціонерного товариства та емісію акцій: на загальних зборах акціонерів затверджується рішення стосовно

створення товариства, визначається його назва, юридична адреса, розмір статутного капіталу (проте не менше від того мінімального розміру, який встановлено чинним законодавством).

2) Формування та подача необхідного пакету документів, а також заяви до Національної комісії з цінних паперів і фондового ринку з метою реєстрації випуску акцій.

3) Після цього відбувається етап, на якому Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку реєструє факт випуску акцій та видає тимчасове свідоцтво про його реєстрацію.

4) На наступному етапі з Центральним депозитарієм укладається договір про обслуговування випуску цінних паперів.

5) Присвоєння акціям унікального міжнародного ідентифікаційного номера цінних паперів та їх розміщення серед засновників акціонерного товариства. Після чого відбувається оплата повної вартості акцій засновниками.

6) Після реєстрації емісії акцій та отримання свідоцтва скликаються загальні збори учасників товариства, метою скликання яких є затвердження результатів емісії акцій, а також відбувається затвердження Статут товариства.

7) Реєстрація акціонерного товариства в державних реєстраційних органах.

8) Надання звіту стосовно результатів емісії акцій до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку за допомогою офіційних каналів зв'язку.

9) Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку проводиться реєстрацію звіту про результати емісії акцій.

10) Завершальним етапом є отримання свідоцтва, яке підтверджує факт реєстрації випуску акцій [67].

У статті 16 Закону України «Про акціонерні товариства» вказано, що «мінімальний розмір статутного капіталу акціонерного товариства становить 200 розмірів мінімальної заробітної плати (далі – МЗП), в залежності від розміру мінімальної заробітної плати, який діє на момент створення акціонерного

товариства» [67].

З року в рік розмір МЗП змінюється, тому відповідно змінюється і мінімальний розмір статутного капіталу акціонерного товариства. До 2022 року мінімальний розмір статутного капіталу акціонерних товариств складав 1250 МЗП, в липні 2022 року Верховна Рада України прийняла рішення про зміну мінімального розміру статутного капіталу акціонерних товариств та зменшила його до 200 МЗП. Динаміка змін мінімальних розмірів статутного капіталу для акціонерних товариства за останні 5 років наведена на рисунку 1.8.

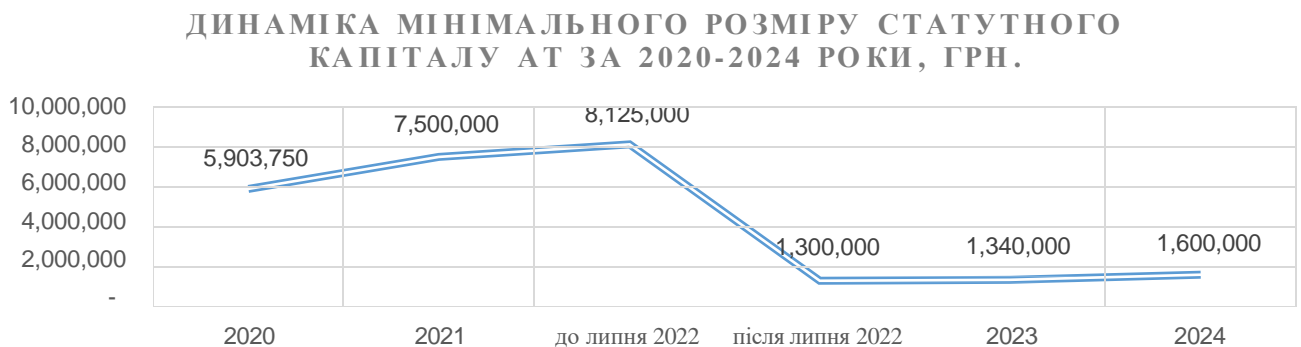

Рисунок 1.8 - Динаміка мінімальних розмірів статутного капіталу для акціонерних товариств за період 2020-2024 роки.

Джерело: сформовано автором на основі даних з офіційного сайту Міністерства фінансів України

Узагальнення стосовно особливостей при формуванні статутного капіталу для підприємств різних організаційно-правових форм (ТОВ, ТДВ, ПП та АТ) подано в табл. 1.4.

Таблиця 1.4 - Особливості формування статутного капіталу ТОВ, ТДВ, ПП, АТ

Тип підприємства	Мінімальний розмір статутного капіталу	Вимоги до кількості засновників (учасників)	
		Мінімальна	Максимальна
ТОВ, ТДВ	Не встановлено	Одна юридична або фізична особа	100 учасників
ПП			Фізичні особи – у будь-якій кількості або одна юридична особи
АТ			Не обмежено

Джерело: сформовано автором на основі [60; 67].

Формування статутного капіталу підприємств залежить від їх типу та організаційно-правової форми організації. Кожен тип підприємства має свої специфічні правила та вимоги до формування статутного капіталу, які було описано в даному питанні. При створенні підприємства та виборі його організаційно-правової форми слід проаналізувати чинне законодавство України, яким регулюється порядок формування статутного капіталу для різних підприємств і вже на основі цієї інформації обирати те підприємство, яке більш підходить його засновникам.

РОЗДІЛ 2

СТАН ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ СТАТУТНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Порядок організації бухгалтерського обліку статутного капіталу на підприємстві

Організація бухгалтерського обліку статутного капіталу на підприємстві є дуже важливим процесом, від якого в подальшому залежить прозорість, законність та ефективне управління фінансовими ресурсами підприємства. Бухгалтерський облік статутного капіталу є невід'ємною частиною у фінансовому управлінні підприємством. Він забезпечує прозорість у відносинах із зацікавленими сторонами та створює умови для стабільного розвитку бізнесу.

Очевидним фактом є те, що бухгалтерський облік на підприємстві виконує ключову роль для зв'язку між тими, хто здійснює фінансово-господарську діяльність, та тими, хто на основі цих даних ухвалює певні рішення. Це передбачає фіксацію умов господарювання та операцій, їх подальшу обробку для формування необхідної інформації у вигляді звітів, яка надходить до відповідальних осіб для прийняття рішень.

Першим і одним із найголовніших етапів у веденні бухгалтерського обліку на підприємстві є його правильна та ефективна організація. Облік статутного капіталу є частиною загальної системи обліку власного капіталу підприємства. Організація бухгалтерського обліку власного капіталу - це процес, який передбачає безперервний та цілеспрямований підхід до вибору ефективних методів збору, обробки та аналізу облікової інформації, а також підготовку звітності, яка відображає формування, стан і використання елементів власного капіталу.

Загальною метою в організації процесу обліку статутного капіталу на

підприємстві є надання достовірної, точної та надійної інформації для керівництва підприємства, для подальшого здійснення ними контролю за формуванням та змінами у капіталі підприємства.

Процес обліку статутного капіталу на підприємстві починається ще з моменту його реєстрації у Єдиному державному реєстрі підприємств та організацій України, а його завершення відбувається в той день, коли підприємство вибуває з державного реєстру у випадку завершення діяльності, при банкрутстві або ж реорганізації [40, с. 372].

Для ефективної організації бухгалтерського обліку на підприємстві керівництво має визначити спершу основні завдання, які мають бути забезпечені у процесі його виконання. Серед основних завдань, які встановлюються для процесу організації бухгалтерського обліку, є такі:

- 1) Забезпечення точного, повного та своєчасного відображення усіх господарських операцій, які були здійснені на підприємстві, при цьому слід дотримуватись обов'язково принципу безперервності обліку.
- 2) Обробка зібраних даних за допомогою встановлених методів, технік та процедур, які відповідають стандартам бухгалтерського обліку.
- 3) Формування балансу і фінансової звітності на основі первинної документації, яка узагальнюється в регістрах бухгалтерського обліку, з подальшою передачею сформованої звітності до відповідних державних органів[40].

Після визначення загальних цілей бухгалтерського обліку статутного капіталу на підприємстві слід розробити етапи його впровадження та подальшого проведення. До таких етапів можна віднести:

- 1) Перший етап – створення відділу бухгалтерії, який має складатись з висококваліфікованих працівників на чолі з головним бухгалтером. Саме від працівників залежить сам процес збору, документації та подальшого узагальнення отриманої інформації як про капітал підприємства, так і в цілому про будь-який бізнес процес, який відбувається в процесі його діяльності.
- 2) На другому етапі відбувається вибір методів та процедур для

ефективного забезпечення обліку на підприємстві. Зазвичай цим займається головний бухгалтер за погодженням з керівництвом. Для організації обліку статутного капіталу на підприємстві слід враховувати такі важливі чинники, як: форма власності, кількість учасників (засновників) та інформацію про статутний капітал, яка має бути зазначена в установчих документах будь-якого підприємства. Також саме на цьому етапі слід обрати рахунки бухгалтерського обліку, які будуть використовуватись в подальшому (тобто – розробка робочого плану рахунків).

3) Третій етап можна виділити як етап документообігу на підприємстві. В цей момент працівниками бухгалтерського відділу відбувається збір та оформлення отриманої інформації у первинних документах, а потім і їх узагальнення в облікових регістрах.

4) Четвертий етап можна назвати заключним етапом у процесі ведення бухгалтерського обліку. Він характеризується тим, що вся отримана за обліковий період інформація узагальнюється та подається у фінансовій звітності. А вже потім на основі фінансової звітності керівництво підприємства та його інші зацікавлені особи можуть прийняти подальші рішення.

Процес організації бухгалтерського обліку статутного капіталу розглянуто на прикладі ТОВ «АТБ-Маркет», яке було зареєстровано 19 липня 1999 року з розміром статутного капіталу 9 930 148,65 грн Товариство налічує п'ять засновників, кожен з яких має свою частку в статутному капіталі та відповідне право на отримання дивідендів за результатами діяльності підприємства в кінці кожного фінансового періоду. Детальніша інформація із зазначенням засновника та його внеску зображена на рис. 2.1.

При реєстрації ТОВ «АТБ-Маркет» в Єдиному державному реєстрі підприємств та організацій України було складено та затверджено Статут підприємства, у якому вказано всю необхідну інформацію про підприємство:

1. Загальна інформація про ТОВ «АТБ-Маркет»: повна та скорочена його назва, код ЄДРПОУ, юридична адреса;
2. Юридичний статус товариства;

3. Мета та предмет діяльності товариства: ТОВ «АТБ-Маркет» створене з метою торгівельної діяльності продуктами харчування та іншими товарами (перелік видів діяльності є доволі великим і зазначається у відкритих джерелах простору Інтернет).

4. Статутний капітал товариства та його учасники: становить 9 930 148, 65 грн, який був внесений п'ятьма учасниками цього товариства (див. рис. 2.1).

Рисунок 2.1 - Засновники ТОВ «АТБ-Маркет» та їх частки в статутному капіталі.

Джерело: складено самостійно автором на основі [87].

5. Майно товариства: в даному розділі вказується перелік всього майна, яке належить товариству та може використовуватись ним для своєї діяльності;

6. Порядок розподілу прибутків та покриття витрат: в даному розділі статуту товариства детально прописується порядок виплати дивідендів учасникам, а також порядок покриття витрат, у разі негативного результату діяльності.

7. Органи управління товариством: в даному розділі зазначається інформація про те, яким чином вирішуються важливі моменти на підприємстві (скликання загальних зборів учасників, на яких власне і приймаються важливі рішення).

8. Інші моменти, такі як: порядок організації обліку та звітності (із зазначенням періоду звітування – 31 грудня звітного року), порядок припинення діяльності товариства та інше.

Важливим аспектом організації бухгалтерського обліку на підприємстві є впровадження ефективних процесів цифровізації та діджиталізації, від яких в подальшому залежить ефективність ведення обліку, складання фінансової звітності, а на її основі і прийняття рішень стосовно підприємства.

В сучасних умовах розвитку технологій автоматизація бухгалтерського обліку стала невід’ємною частиною ефективного управління підприємством. Це стосується як обліку в цілому, так і обліку статутного капіталу в окремоті, який є одним із ключових елементів у фінансовій діяльності будь-якого підприємства незалежно від того, яку він має організаційно-правову форму.

Впровадження хмарних технологій у систему бухгалтерського обліку створює широкий спектр можливостей для розвитку бізнесу. Для успішної діджиталізації облікових процесів необхідно виконати низку таких заходів, як: дотримання технічних та економічних вимог до впровадження цифрових технологій, підвищення кваліфікації працівників бухгалтерського відділу, відповідність стратегії розвитку підприємства, а також забезпечення ефективного зворотного зв’язку від користувачів цифрової інформації [11, с. 59].

Перехід бухгалтерського обліку в діджиталізований облік передбачає створення, подання та обмін економічною інформацією в електронному вигляді. Усі господарські операції виконуються виключно в паперовому середовищі, при цьому відбувається повна заміна паперової документації [85, С. 3].

Розвиток диджитал-обліку має певні напрямки, основні з яких представлені на рисунку 2.2.

Впровадження електронного документообігу значно полегшить та пришвидшить ведення бухгалтерського обліку, оскільки час на заповнення документів вручну та час, за який цей документ заповнить програма має кардинальну різницю. Розвиток електронного документообігу є запорукою ефективності та результативності при веденні бухгалтерського обліку та є вкрай

необхідним на кожного підприємстві.

Рисунок 2.2 – Основні напрямки розвитку диджитал-обліку

Джерело: сформовано автором на основі [33, С. 65].

Впровадження або ж покращення вже наявного електронного документообігу сприяє оптимізації в роботі працівників підприємства, забезпечуючи якісний контроль за повним життєвим циклом електронних документів із мінімальним залученням людини до процесу [39, с.236].

Хмарні технології (cloud technologies) – це ті технології, котрі забезпечують можливість віддаленого доступу до обчислювальних ресурсів завдяки розподіленій обробці даних. Їх використання підвищує зручність та мобільність бізнес-процесів, знижуючи потребу в додаткових витратах [11, с. 59]. В сучасних умовах відбувається стрімкий розвиток ринку онлайн-бухгалтерії на базі хмарних технологій, серед яких дуже поширеними є: Xero, FreshBooks, Liquid, Myob, QuickBooks online тощо. Також збільшується пропозиція програм для бухгалтерського обліку, доступних у вигляді віртуальних сервісів, зокрема Tach.ua та «1С: Зарплата і управління персоналом» [62, С. 152].

Серед найпопулярніших хмарних сервісів є: IaaS, PaaS та SaaS, детальна характеристика яких наведена в таблиці 2.1

На думку С.О. Михайловиної, О.М. Матроса та О.М. Поліщука «для обліку та управління підприємством з використанням «хмарних» технологій свої продукти пропонують: Облік «Saas», «jSolutions», «iFin», «MASTER:БУХГАЛТЕРИЯ», «хмарні» пропозиції для «BAS Бухгалтерія», «1С:

Підприємство» та інші. » [44, с. 4].

Таблиця 2.1 – Популярні хмарні сервіси та їх характеристика

№	Назва	Характеристика
1	IaaS	Модель надання комп'ютерної інфраструктури користувачу як послуги найбільше нагадує власне володіння «залізом» і використання віртуалізації (процесори, пам'ять, диски та мережі). Користувач може створювати віртуальні сервери-маршрутизатори з відповідними налаштуваннями мережевої топології.
2	PaaS	Модель надання інтегрованої платформи для розробки, тестування, розгортання та підтримки веб-додатків у вигляді послуги. Такий сервіс в основному орієнтований на розробників, які використовують готові набори компонентів і програмний каркас для спрощення процесу об'єднання цих компонентів при створенні програм для управління платформою. Кажучи іншими словами, це основа, що дозволяє підбирати та комбінувати компоненти відповідно до потреб. Фактично, це зручна база для створення програм з необхідним функціоналом.
3	SaaS	Модель, яка пропонує користувачу готове програмне рішення з мінімальними вимогами до налаштування. Програмне забезпечення розміщується на платформі постачальника, який надає доступ до нього замовника через веб-інтерфейс, клієнтську програму або мобільний додаток. Завдяки цьому сервісу, користувач може керувати ним самостійно або з мінімальною допомогою системного адміністратора.

Джерело: сформовано автором на основі [44, с. 4]

Ще одним із основних напрямків розвитку диджитал-обліку є використання блокчейн технології та штучного інтелекту. Блокчейн являє собою децентралізований публічний реєстр, який базується на сучасній криптографічних алгоритмах та зберігає дані про всі попередні операції. Ця система є розподіленою і доступною в публічних джерелах мережі. Вона має певні правила для формування ланцюжків транзакцій та доступу до інформації [94, с. 31].

Наочний приклад роботи технології блокчейну наведено на рисунку 2.3.

В сучасних умовах цифровізації вже просто неможливо уявити ведення бухгалтерського обліку у паперовому вигляді. Адже на даний час технології настільки розвинені, що перелік можливих програмних забезпечень, хмарних сервісів, технології блокчейну та штучний інтелект настільки великий, що буде-яке підприємство може обрати найоптимальніший для себе варіант вдосконалення системи бухгалтерського обліку, за рахунок його диджиталізації.

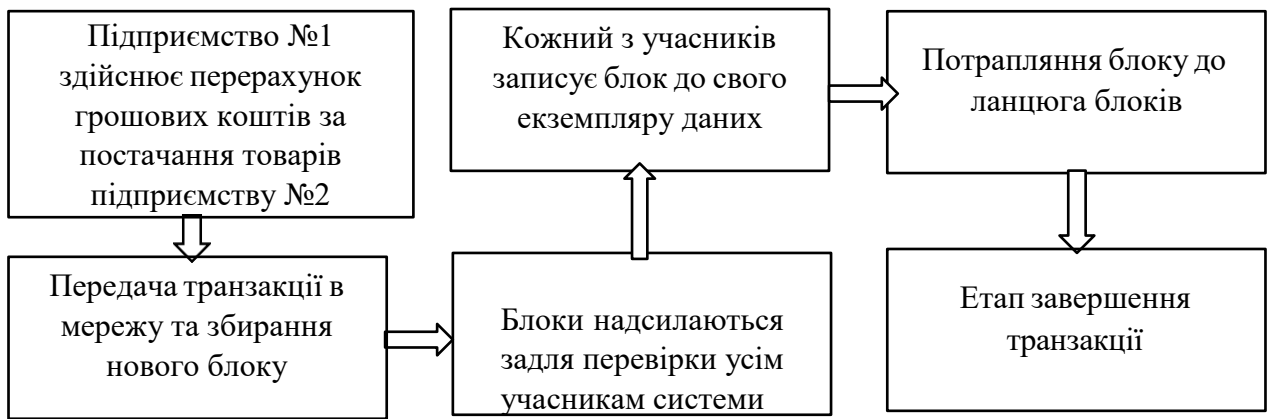

Рисунок 2.3 – Робота Blockchain [94, с. 33].

Процес впровадження автоматизації в системі бухгалтерського обліку на підприємстві є запорукою подальшої ефективності діяльності та прозорості показників фінансової звітності. Звісно, на жаль, не всі підприємства можуть дозволити собі повну автоматизацію обліку, оскільки це коштує доволі недешево. Проте даний вклад матиме позитивні результати як для бухгалтерського обліку, так і для підприємства в цілому. Автоматизація обліку є дуже важливою для підприємств, які ведуть свій облік та складають фінансову звітність за міжнародними стандартами, адже сучасні програми настільки «розвинені», що облік з ними буде вести набагато простіше ніж без їх використання.

2.2. Документування операцій з обліку статутного капіталу підприємства

На будь-якому підприємстві для точного та ефективного процесу бухгалтерського обліку має бути правильно організований документообіг, який в подальшому має великий вплив на ефективність при формуванні річної фінансової звітності. Документообіг – це поєднані між собою процес створення, обробки, передачі та зберігання, а також використання документів на підприємстві.

Задля забезпечення своєчасності та повноти виконання процесу документообігу на підприємстві слід створити графік документообігу. Графік документообігу – це документ, що містить інформацію про дати створення або отримання документів від інших організацій, а також їх облік, обробку та передачу до архіву [72].

Законодавчо встановленої форми графіку документообігу немає, тому на кожному підприємстві він створюється на власний розсуд в довільній формі. Головне, щоб в такому графіку були зазначені ключові моменти, такі як: назва документу, який має бути заповнений; термін для його заповнення; особа, яка відповідальна за заповнення та подання документу на подальшу (за потреби) перевірку; особа, котра повинна перевірити документ. Приклад графіку документообігу, складений в ТОВ «АТБ-Маркет» подано в Додатку Б.

Однією із складових бухгалтерського обліку статутного капіталу є його документування у первинних документах. На рисунку 2.4 зображена модель організації бухгалтерського обліку статутного капіталу на підприємстві із зазначенням первинних документів, які використовуються у процесі документування всіх операцій, пов'язаних з ним.

Загалом операції із статутним капіталом на підприємствах зазвичай відбуваються рідко, тому на їх документування приділено менше уваги ніж на документування інших операцій. В зв'язку з цим для документування операцій із статутним капіталом не розроблено затверджених форм первинної документації [41, с. 672].

Саме тому документування операцій, пов'язаних з будь-якими змінами у статутному капіталі відбуваються у довільній формі. Але при цьому слід керуватись нормами Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку №88, у якому зазначено, що «первинні документи повинні містити в собі такі обов'язкові реквізити: назва підприємства або установи, від імені якої було складено документ, назва документа, дата його складання, зміст і обсяг господарської операції, одиниця виміру господарської операції (в грошовому вимірнику, а також за можливості у натуральному

вимірнику), посади та прізвища осіб, які є відповідальними за здійснення господарської операції та правильність під час її оформлення, особистий підпис та інші дані, за допомогою яких можна буде ідентифікувати особу, котра брала участь під час здійснення господарської операції» [72].

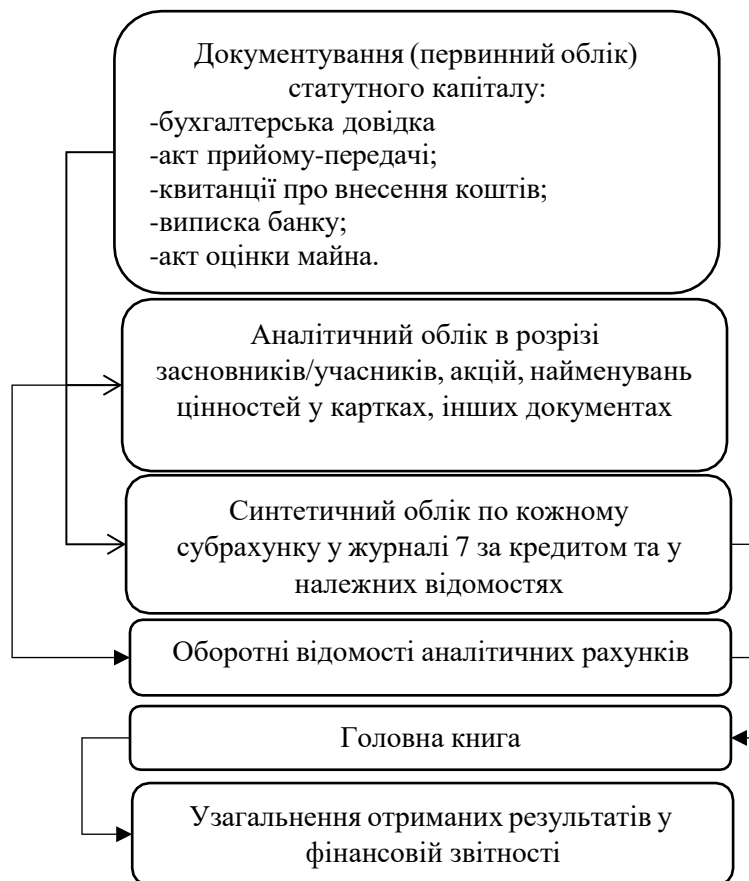

Рисунок 2.4 - Модель організації бухгалтерського обліку статутного капіталу.

Джерело: сформовано автором на основі [41, с. 672].

У табл. 2.2. наведений перелік можливих форм первинних документів, якими забезпечується первинний облік статутного капіталу.

Документування операцій зі статутним капіталом відбувається ще з моменту створення самого підприємства. Першопочатковим документом на підприємстві є його Статут – це установчий документ, на основі якого діє підприємство. Він затверджується власниками (учасниками) підприємства і має містити в собі інформацію про розмір статутного капіталу, внесеного учасниками.

Таблиця 2.2 - Перелік форм первинних документів для обліку статутного капіталу

№	Назва документа	Призначення документа
1	2	3
1	Бухгалтерська довідка	Має довільний формат складання, обирається самостійно підприємством. Є універсальним документом для документування операцій, пов'язаних зі статутним капіталом підприємства. Наприклад: стосовно операцій, які призводять до змін у статутному капіталі підприємства (здійснено внесок в статутний капітал на певну суму, або ж вилучено частку одного з учасників зі статутного капіталу).
2	Наказ, розпорядження, рішення зборів учасників п-ства, засновницький опис майна	Також, як і бухгалтерська довідка, мають довільний формат складання. Використовуються з метою документування операцій стосовно змін у статутному капіталі підприємства.
3	Акт приймання-передачі основних засобів	Використовується для документування операцій, пов'язаних зі збільшенням статутного капіталу у вигляді немонетарного внеску в нього одним із засновників. Тобто при цьому відбувається внесок основного засобу у статутний капітал, після попередньої домовленості між усіма засновниками підприємства.
4	Виписка банку	Використовується для документування операцій, пов'язаних зі збільшення статутного капіталу у вигляді грошового внеску в нього одним із засновників.

Джерело: сформовано самостійно автором на основі узагальненої інформації

Не менш важливим документом в процесі відображення інформації про статутний капітал є Протокол зборів засновників товариства, у якому міститься інформація про рішення стосовно створення товариства, кількість учасників та їх частка, а також перелік майна, яке вони вносять у капітал.

Вклад учасника в товариство може бути зроблений у різних «формах», наприклад це можуть бути грошові кошти, цінні папери або інше майно, яке підлягає обов'язковій оцінці.

У тому випадку, коли учасник вносить свій вклад в товариство у грошовому вигляді, то дана господарська операція буде відображена у виписці банку з поточному рахунку товариства, який обов'язково має відкрити товариство в момент його створення.

Відповідно до Постанови №209 Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України «виписка з рахунку клієнта може виступати як первинний документ, який підтверджує факт списання або зарахування коштів на або з рахунку цього клієнта у випадку, якщо вона містить наступні реквізити:

- 1) Назва документа;
- 2) Дата його складання;
- 3) Назва клієнта або банку, прізвище, власне ім'я по батькові фізичної особи;
- 4) Зміст і обсяг операції (тобто підстави для здійснення цієї операції) та одиницю її виміру для кожної операції, зазначеної у виписці з рахунку клієнта;
- 5) Особистий підпис або інші дані, які дозволяють ідентифікувати особу, яка брала участь у складанні виписки або печатку банку» [72].

Крім грошових коштів учасник може зробити внесок у вигляді майна (наприклад, основний засіб). Для цього необхідно провести грошову оцінку цього майна і перевірити, щоб його вартість відповідала номінальній вартості частки учасника товариства. Така оцінка може бути виконана або ж самими учасниками, або ж із залученням незалежного оціночного експерта.

У Законі України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» зазначено, що «в результаті проведеної грошової оцінки майна незалежним оціночним експертом складається Звіт про оцінку майна (чи Акт оцінки майна), котрий складається на основі висновків стосовно вартості майна і підтверджує виконані процедури оцінки майна експертом з оціночної діяльності згідно з укладеним попередньо договором [74].

Якщо ж оцінка майна проводилась самими учасниками товариства, то результати такої оцінки фіксуються у Протоколі зборів учасників. На підставі отриманого результату оцінки майна на засіданні учасників товариства приймається рішення чи може бути прийняте це майно як внесок у статутний капітал. Обов'язково слід задокументувати результат даного засідання у Протоколі зборів учасників товариства. Якщо рішення є позитивним, то учасник

може здійснити свій внесок майном, при цьому первинним документом буде Акт приймання-передачі.

Акт приймання-передачі майна як внесок до статутного капіталу складається у довільній формі, проте із зазначенням таких обов'язкових даних про майно, як:

- 1) Вид майна, яке вноситься у статутний капітал (автомобіль, земельна ділянка, будівля тощо);
- 2) Вартість майна, яка була оцінена учасниками товариства;
- 3) Деталізований опис майна, на основі якого можна буде легко його ідентифікувати (наприклад, якщо внеском є автомобіль, то слід зазначити його номер, марку, колір та іншу можливу інформацію).

Будь які подальші зміни у статутному капіталі товариства повинні вирішуватись на загальних зборах учасників товариства та документуватись у Протоколі загальних зборів учасників.

Якщо учасник вирішує вийти з товариства, йому належить не лише частка в статутному капіталі, але й частина майна підприємства, пропорційна його внеску до цього капіталу. Рішення про вихід учасника ухвалюється на загальних зборах та фіксується у протоколі, тоді як розрахунок його частки майна оформлюється в бухгалтерській довідці [17, с. 132].

Бухгалтерська довідка відноситься до тих документів, які не мають встановленої типової форми. Тому вона складається у довільній формі, проте обов'язково у відповідності до норм, затверджених Положенням №88, які вже згадувались вище.

2.3 Особливості аналітичного та синтетичного обліку статутного капіталу

Синтетичний облік являє собою узагальнений облік, який ведеться в регістрах синтетичного обліку, таких як журнали, відомості та Головна книга, з використанням синтетичних рахунків. Синтетичні рахунки – це бухгалтерські рахунки, призначені для обліку наявності та руху економічно однорідних груп активів організації та їх джерел, а також для реєстрації господарських операцій в узагальненій формі. Вони ведуться в грошовому еквіваленті, а їхні дані використовуються для заповнення бухгалтерської звітності та аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства [41].

Для більшої деталізації синтетичних рахунків у бухгалтерському обліку відкриваються аналітичні рахунки.

Аналітичні рахунки в бухгалтерському обліку використовуються для деталізації та конкретизації інформації про наявність, стан і рух майна, а також джерел його формування, які відображені в синтетичних рахунках. Вони створюються для певних синтетичних рахунків, деталізуючи їх за видами, частинами та статтями. Процес відображення об'єктів та процесів у більш детальному вигляді на аналітичних рахунках називається аналітичним обліком [41].

З цього всього можна зробити висновок, що основна відмінність між синтетичним та аналітичним обліком полягає в тому, що синтетичний облік є узагальненим, тоді як аналітичний облік надає детальну інформацію.

З метою внесення господарських операцій в систему бухгалтерського обліку у вигляді бухгалтерських проведення було затверджено загальний План рахунків бухгалтерського обліку. Так як бухгалтерський облік державних підприємств, банків та приватних підприємств має кардинальну різницю, для таких видів підприємств та установ було затверджено окремо різні плани рахунків. З метою виконання даної проектної роботи було проаналізовано План

рахунків для недержавних та небанківських установ. Кожне підприємство має право самостійно обирати субрахунки, які буде використовувати для свого обліку, залежно від своїх потреб деталізації.

Рахунки, призначені в Плані рахунків бухгалтерського обліку у частині обліку статутного капіталу підприємства наведені в Додатку В.

В ТОВ «АТБ-Маркет» з метою забезпечення синтетичного та аналітичного обліку було розроблено та затверджено головним бухгалтером товариства (за погодженням з керівництвом) Робочий план рахунків бухгалтерського обліку, який містить у собі перелік усіх рахунків бухгалтерського обліку, котрі використовуються працівниками бухгалтерського відділу для відображення всіх операцій, які відбуваються на підприємстві (у тому числі і операцій, пов'язаних зі статутним капіталом).

При розробці Робочого плану рахунків на товаристві головний бухгалтер керувався Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку, а також уже розробленим та затвердженим загальним Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств і організацій. В Інструкції зазначається деталізація про всі рахунки із загального Плану рахунків бухгалтерського обліку, а саме: клас та номер рахунку, що на ньому обліковується, активний це чи пасивний рахунок, а також перелік можливих субрахунків. Саме на основі загального Плану рахунків, на підприємстві було створено Робочий план рахунків та було обрано відповідні субрахунки, враховуючи специфіку діяльності підприємства.

Для обліку операцій, пов'язаних зі статутним капіталом призначено рахунок 4 класу Плану рахунків – 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал». Цей рахунок є пасивним, тому збільшення статутного капіталу відображається за кредитом цього рахунку, а зменшення відповідно за дебетом.

Сальдо на рахунку 40 має відповідати тому розміру статутного капіталу, котрий зазначений в установчих документах підприємства, тобто у його Статуті. Якщо ж протягом періоду на рахунку 40 відбувались зміни і сума сальдо змінилась, то це має бути також обов'язково відображено в установчих

документах. Рахунок 40 має свої субрахунки, перелік та характеристика цих субрахунків наведена в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 - Характеристика субрахунків рахунку 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал»

№ субрах.	Назва субрахунку	Характеристика
401	Статутний капітал	Відображення інформації про статутний капітал в господарських товариствах, державних та комунальних підприємствах. Кредит відображає збільшення статутного капіталу, а дебет – його зменшення. Сальдо цього рахунку має відповідати розміру статутного капіталу, зазначеному в установчих документах підприємства.
402	Пайовий капітал	Фіксація та узагальнення даних про суми пайових внесків членів таких організацій, як: споживче товариство, колективне сільськогосподарське підприємство (КСП), житлово-будівельний кооператив, кредитна спілка та інші підприємства, відповідно до їх установчих документів. На цьому субрахунку КСП враховуються частки вартості майна, розподілені між членами, частки, які залишились нерозподіленими, а також зміни вартості майна, що відбулись під час діяльності підприємства.
403	Інший зареєстрований капітал	Облік статутного капіталу в інших підприємствах, включаючи приватні підприємства, формування якого встановлено в засновницьких документах.
404	Внески до незареєстрованого статутного капіталу	Облік внесків, які надходять для формування статутного капіталу, зокрема акціонерного товариства, з моменту їх оголошення до реєстрації відповідних змін у статутних документах. Після реєстрації статутного капіталу залишок на цьому субрахунку списуються на кредит субрахунку 401. Якщо ж підприємству відмовлено в реєстрації статутного капіталу, операції з повернення внесених активів відображаються на дебеті субрахунку 404.

Джерело: сформовано самостійно автором на основі [26].

Також ще одним рахунком, який стосується обліку статутного капіталу є рахунок 46 «Неоплачений капітал». На наведеному рахунку здійснюється відображення розміру статутного капіталу, котрий з тих чи інших причин ще не був внесений учасником/учасниками підприємства. Сальдо на 46 рахунку відображає заборгованість учасника перед товариством за його внесками у статутний капітал. Рахунок 46 є активним, тому за дебетом відображається збільшення заборгованості учасника за внеском у капітал, а за кредитом зменшення цієї заборгованості (у випадку, коли учасник робить свій внесок).

Типові приклади господарських операцій з відображення формування

статутного капіталу, а також його збільшення/зменшення наведені нижче.

Приклад 2.1. Створення ТОВ та здійснення внесків в статутний капітал. Згідно з установчими документами ТОВ «АТБ-Маркет» має чотирьох засновників. Статутний капітал товариства становить 9 930 тис. грн. Відомо, що учасниками було здійснено такі внески:

- Троє учасників здійснили внесок грошовими коштами на суму 8 870 тис. грн.
- Один з учасників в якості свого внеску вніс автомобіль ринковою вартістю 530 тис. грн.
- Один з учасників зробив внесок двома частинами: перша частина – грошовими коштами на суму 450 тис. грн., друга частина: внесок сировини ринковою вартістю 80 тис. грн., в т.ч. ПДВ 13,33 тис. грн.

Відображення здійснених господарських операцій в бухгалтерському обліку наведено в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4 - Відображення в обліку операцій з формування статутного капіталу ТОВ «АТБ-Маркет»

№	Первинний документ	Зміст господарської операції	Дт	Кт	Сума, тис. грн
1	Бухгалтерська довідка	Зареєстровано статутний капітал ТОВ «АТБ-Маркет»	46	401	9930
2	Виписка банку	Надходження грошових коштів на поточний рахунок ТОВ від чотирьох учасників	311	46	9320
3	Акт приймання передачі ОЗ	Прийнято автомобіль як внесок у статутний капітал від одного з учасників	105	46	442
4	Податкова накладна	Відображено ПДВ в частині вартості отриманого авто	641	46	88
5	Накладна	Оприбутковано сировину від одного з учасників	201	46	67
6	Податкова накладна	Відображено ПДВ в частині вартості оприбуткованої сировини	641	46	13
7	Акт виконаних робіт/наданих послуг	Відображено витрати на оформлення реєстраційних документів	92	685	5
8	Виписка банку	З поточного рахунку сплачено кошти за оформлення реєстраційних документів	685	311	5

Джерело: сформовано автором на основі [26].

Приклад 2.2. Відображення операцій зі створення акціонерного товариства і здійснення внесків у статутний капітал. Статутний капітал акціонерного товариства становить 1 000 000 грн, поділений на 50 тисяч простих акцій номінальною вартістю 20 грн за шт. Укладено договір з депозитарієм цінних паперів на обслуговування емісії цінних паперів. Вартість таких послуг склала 45 тис. грн. За 45 тисяч простих акцій засновники фізичні особи перерахували кошти на поточний рахунок в банку; за 5 тисяч простих акцій засновник юридична особа передав промислове обладнання ринковою вартістю 100 тис. грн, в т.ч. ПДВ 17 тис. грн.

Відображення здійснених господарських операцій в бухгалтерському обліку наведено в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5 - Відображення операцій з формування статутного капіталу акціонерного товариства

№	Первинний документ	Зміст господарської операції	Дт	Кт	Сума, тис. грн
1	Бухгалтерська довідка	Укладено договір з депозитарієм	92	685	45
2	Виписка банку	З поточного рахунку перераховано кошти за послуги депозитарію	685	311	45
3	Виписка банку	На поточний рахунок надійшли кошти за викуплені акції	311	404	900
4	Акт приймання передачі ОЗ	Внесено обладнання в статутний капітал в оплату за акції	104	404	83
5	Податкова накладна	Відображено ПК з ПДВ в сумі отриманого обладнання	641	404	17
6	Бухгалтерська довідка	Зареєстровано статутний капітал АТ	404	401	1000

Джерело: сформовано самостійно автором на основі [13].

Приклад 2.3. Збільшення статутного капіталу «різними шляхами».

Протягом звітного періоду статутний капітал ТОВ «АТБ-Маркет» було збільшено:

- 1) За рахунок реінвестування отриманих учасниками товариства дивідендів на суму 100 000 грн;
- 2) За рахунок отриманого прибутку в результаті діяльності на суму 200 000 грн;

3) За рахунок додаткових внесків учасників на суму 150 000 грн.

Відображення здійснених господарських операцій в бухгалтерському обліку наведено в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6 - Відображення в бухгалтерському обліку операцій зі збільшення статутного капіталу ТОВ «АТБ-Маркет»

№	Первинний документ	Зміст господарської операції	Дт	Кт	Сума, тис. грн
1) Збільшення статутного капіталу за рахунок реінвестування дивідендів					
1	Бухгалтерська довідка	Нараховані дивіденди учасникам товариства	441	671	100
2	Бухгалтерська довідка	Реінвестування дивідендів в статутний капітал ТОВ	671	401	100
2) Збільшення статутного капіталу за рахунок прибутку					
3	Бухгалтерська довідка	Збільшення статутного капіталу ТОВ за рахунок нерозподіленого прибутку	441	401	200
3) Збільшення статутного капіталу за рахунок додаткових внесків					
4	Бухгалтерська довідка	Прийнято рішення на загальних зборах учасників ТОВ про збільшення статутного капіталу та подано документи до держреєстратора	46	401	150
5	Виписка банку	Надходження грошових коштів на поточний рахунок як додатковий внесок від учасника ТОВ	311	46	150

Джерело: сформовано самостійно автором на основі [26].

Приклад 2.4. Збільшення статутного капіталу АТ «Зоря» за рахунок додаткової емісії ЦП.

На загальних зборах акціонерів АТ «Зоря» було прийнято рішення стосовно збільшення статутного капіталу на 200 тис. грн шляхом додаткової емісії 10 тис. простих акцій, номінальна вартість яких становить 20 грн за кожну акцію. Було укладено договір з депозитарієм на обслуговування емісії, вартість послуг склала 15 тис. грн. Також відомо, що акції було розміщено за ринковою ціною 30 гривень за одну акцію. За 8 тис. простих акцій на поточний рахунок надійшли грошові кошти на суму 240 тис. грн, за 2 тис. простих акцій від юридичної особи було отримано товарів за ринковою вартістю на суму 60 тис. грн, в т.ч. ПДВ 10 тис. грн.

Відображення здійснених господарських операцій в бухгалтерському обліку наведено в таблиці 2.7.

Таблиця 2.7 - Відображення в бухгалтерському обліку операцій зі збільшення статутного капіталу АТ «Зоря»

№	Первинний документ	Зміст господарської операції	Дт	Кт	Сума, тис. грн.
1	Бухгалтерська довідка	Укладено договір з депозитарієм	92	685	15
2	Виписка банку	З поточного рахунку перераховано кошти за послуги депозитарію	685	311	15
3	Виписка банку	На поточний рахунок надійшли кошти за викуплені акції за номінальною вартістю	311	404	160
4	Виписка банку	На поточний рахунок надійшли кошти за викуплені акції на суму емісійного доходу	311	421	80
5	Накладна	Оприбутковані товари як оплата за акції за номінальною вартістю	28	404	33
6	Податкова накладна	Відображено ПК з ПДВ	641	404	7
7	Накладна	Оприбутковані товари як оплата за акції на суму емісійного доходу	28	421	17
8	Податкова накладна	Відображено ПК з ПДВ	641	421	3
9	Бухгалтерська довідка	Збільшено статутний капітал АТ «Зоря»	404	401	200

Джерело: сформовано самостійно автором на основі [13].

Приклад 2.5. Зменшення статутного капіталу акціонерного товариства.

Публічним АТ «Зоря» було прийнято рішення про зменшення статутного капіталу:

1) за рахунок зменшення номінальної вартості всіх акцій на суму 300 тис. грн: до зменшення розмір статутного капіталу становив 1 200 тис. грн, після зменшення – 900 тис. грн. Відомо, що сума грошових виплат акціонерам становить 120 тис. грн, на погашення збитків товариства спрямовано 90 тис. грн, а на збільшення додаткового капіталу – 90 тис. грн

2) Шляхом викупу 800 акцій за ціною, вищою від номіналу, із подальшим їх анулюванням: ринкова вартість акцій становить 100 грн, а номінальна 80 грн за акцію.

3) Шляхом викупу 800 акцій за ціною, нижчою від номіналу, із

подальшим їх анулюванням: ринкова вартість акцій становить 60 грн., а номінальна 80 грн за акцію.

Відображення здійснених господарських операцій в бухгалтерському обліку наведено в таблиці 2.9.

Таблиця 2.8 - Відображення в бухгалтерському обліку операцій зі зменшення статутного капіталу АТ «Зоря»

№	Первинний документ	Зміст господарської операції	Дт	Кт	Сума, тис. грн.
Ситуація 1					
1	Бухгалтерська довідка	Зменшено статутний капітал АТ «Зоря»	401	672	120
2	Бухгалтерська довідка	Спрямовано кошти на погашення збитків	401	442	90
3	Бухгалтерська довідка	Спрямовано кошти на збільшення додаткового капіталу	401	425	90
4	Виписка банку	З поточного рахунку перераховано кошти акціонерами	672	311	120
Ситуація 2					
5	Бухгалтерська довідка	Викуплено акції у акціонерів	451	672	80
6	Виписка банку	З поточного рахунка сплачено акціонерам за їх викуплені акції	672	311	80
7	Бухгалтерська довідка	Зменшено статутний капітал товариства при анулюванні акцій на їх номінальну вартість	401	451	64
8	Бухгалтерська довідка	Списано суму, що перевищує номінальну вартість викуплених акцій за рахунок емісійного доходу	421	451	16
Ситуація 3					
9	Бухгалтерська довідка	Викуплено акції у акціонерів	451	672	48
10	Виписка банку	З поточного рахунка сплачено акціонерам за їх викуплені акції	672	311	48
11	Бухгалтерська довідка	Зменшено статутний капітал товариства при анулюванні акцій на їх номінальну вартість	401	451	64
12	Бухгалтерська довідка	Відображено суму емісійного доходу за рахунок викупу акцій за ціною меншою ніж їх номінальна вартість	451	421	16

Джерело: сформовано самостійно автором на основі [13].

Приклад 2.6. Зменшення статутного капіталу в результаті виходу учасника з товариства

З ТОВ «Лелія» виходить учасник, частка цього учасника у статутному

капіталі становить 30%. Статутний капітал товариства становить 500 000 грн. Власний капітал (чисті активи) товариства становить 1 500 000 грн, який складається з: статутного капіталу – 500 000 грн, резервного капіталу 350 000 грн, нерозподіленого прибутку 650 000 грн.

У даному випадку при виході учасника з товариства, йому має бути виплачена не лише його частка у статутному капіталі, а і загальна вартість частини майна товариства у відповідності до розміру його частки в статутному капіталі. Тобто розрахунок має бути такий: 1 500 000 грн * 30% = 450 000 грн.

Відображення здійснених господарських операцій в бухгалтерському обліку наведено в таблиці 2.10.

Таблиця 2.10 - Відображення в бухгалтерському обліку операцій зі зменшення статутного капіталу ТОВ «Лелія» в результаті виходу одного з учасників

№	Первинний документ	Зміст господарської операції	Дт	Кт	Сума, тис. грн.
1	2	3	4	5	6
1	Бухгалтерська довідка	Нараховано учаснику товариства належну до виплати його частку чистих активів за рахунок статутного капіталу (30%)	452	672	150
2	Бухгалтерська довідка	Нараховано учаснику ТОВ належну до виплати йому частину чистих активів за рахунок нерозподіленого прибутку ТОВ (30%)	441	672	105
3	Бухгалтерська довідка	Нараховано учаснику товариства належну до виплати йому частину чистих активів за рахунок залишку резервного капіталу (30%)	43	672	195
4	Виписка банку	Виплачено учаснику його частку грошовими коштами	672	311	450
Подальші можливі дії учасників стосовно статутного капіталу:					
5.1	Виписка банку	Продаж частки учасника, який вийшов зі статутного капіталу	311	452	150
5.2	Бухгалтерська довідка	Відображено операцію зі зменшення статутного капіталу на суму частки учасника, котрий вийшов з товариства	401	452	150

Джерело: сформовано самостійно автором на основі [26].

Порядок синтетичного і аналітичного обліку статутного капіталу підприємств різних організаційно-правових форм значно відрізняється. Для наочного прикладу такої різниці було наведено порядок відображення господарських операцій із формування, збільшення чи зменшення статутного капіталу для ТОВ та для АТ. Деякі операції мають однаковий порядок

відображення в обліку, однак більшість з них відрізняється. Тому при організації та вже самому веденні бухгалтерського обліку статутного капіталу потрібно враховувати всі особливості та нюанси відносно свого підприємства.

2.4 Відображення інформації стосовно статутного капіталу у фінансовій звітності

За результатами діяльності, кожного звітного періоду підприємство має формувати таку звітність: фінансову, податкову та статистичну. У цій звітності відображається інформація про всі здійснені на підприємстві операції, протягом цього періоду. Зокрема, інформація про статутний капітал презентується у фінансовій звітності підприємства.

В Україні наразі формування фінансової звітності відбувається не за єдиними стандартами. Тобто, це означає, що деякі підприємства формують свою фінансову звітність за Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, а деякі за Міжнародними стандартами бухгалтерського обліку (далі – МСБО) та Міжнародними стандартами фінансової звітності (далі – МСФЗ).

Згідно з умовами, які наведені у Листі Міністерства фінансів України №35210-06-5/37175 «фінансову звітність за МСФЗ обов’язково повинні складати такі підприємства:

- Підприємства, котрі становлять суспільний інтерес (до таких підприємств відносяться: емітенти цінних паперів, банки, страховики та інші);
- Публічні акціонерні товариства;
- Підприємства, котрі здійснюють діяльність, пов’язану з видобутком корисних копалин, які мають загальнодержавне призначення" [75].

В процесі формування фінансової звітності за вимогами МСФЗ та МСБО у частині обліку статутного капіталу необхідно керуватись нормами таких

стандартів:

1) МСБО 1 «Подання фінансової звітності» - в частині розкриття інформації про статутний капітал надають загальну інформацію про те, де має бути розкрита інформація про статутний капітал у фінансовій звітності (Звіт про фінансовий стан, Звіт про зміни у власному капіталі за період, Примітки до фінансової звітності). Згідно з цим стандартом, у фінансовій звітності підприємства повинна бути представлена така інформація про статутний капітал: загальний сукупний прибуток за звітний період з окремим виділенням загальних сум, що належать власникам; для кожного елемента власного капіталу вплив ретроспективного застосування або перерахунку, визнаного відповідно до МСБО 8; для кожного елемента власного капіталу, порівняння балансової вартості на початок і кінець періоду, з окремим розкриттям змін, що виникли внаслідок: прибутку чи збитку; іншого сукупного прибутку; операції з власниками, які діють у межах своїх прав, із зазначенням окремо внесків від власників та виплат власникам, а також змін у частках власності в дочірніх компаніях, що не призвели до втрати контролю [52].

2) МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання» встановлює принципи, на основі яких відбувається подання фінансових інструментів як зобов'язань чи власного капіталу [53].

3) МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації» в частині розкриття інформації про статутний капітал у фінансовій звітності – містить в собі інформацію стосовно особливостей розкриття інформації про інструменти капіталу [54].

Всі інші підприємства, які не становлять суспільний інтерес, можуть самостійно обирати за якими стандартами вони будуть формувати свою фінансову звітність. При заповненні фінансової звітності за національними стандартами бухгалтерського обліку потрібно керуватись встановленими нормами у Методичних рекомендаціях щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджених Наказом Міністерства фінансів України №433 від 28.03.2013 [43].

В ТОВ «АТБ-Маркет» кожного року за результатами звітнього періоду формується фінансова звітність. За формування фінансової звітності відповідальним на підприємстві є відділ бухгалтерії, який очолює головний бухгалтер. Працівники бухгалтерії здійснюють збір, документування та подальше узагальнення отриманої інформації в облікових регістрах. Потім на основі отриманої вже узагальненої інформації головний бухгалтер займається формуванням самої фінансової звітності (4 форм та приміток до фінансової звітності).

Проте варто зазначити, що не завжди формуванням фінансової звітності займається саме головний бухгалтер, на великих підприємствах, які формують свою звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності зазвичай створюється посада «фахівець з МСФЗ» або «менеджер з МСФЗ».

Інформація про статутний капітал ТОВ «АТБ-Маркет» відображається у таких формах фінансової звітності:

- 1) Форма №1 Баланс (Звіт про фінансовий стан) (Додаток Д);
- 2) Форма №4 Звіт про власний капітал (Додаток Ж);
- 3) Примітки до фінансової звітності.

У своїх працях М.І. Бондар та інші зазначають, що «баланс підприємства – це таблиця встановленої форми, в якій розміщуються активи підприємства та пасиви, які включають власний капітал і зобов'язання» [12, с. 93].

До мети складання Балансу відноситься надання інформації стосовно фінансового стану підприємства за звітний період, котра потім може бути використана зацікавленими особами при прийнятті ними певних рішень стосовно цього підприємства.

Інформація про статутний капітал підприємства відображається у пасиві Балансу в першому розділі. Сюди переноситься сума залишку на рахунку 40 станом на кінець звітнього періоду. На рисунку 2.5 наведено «фрагмент» Звіту про фінансовий стан товариства, котрий сформований за міжнародними стандартами фінансової звітності, а саме інформацію про розмір статутного капіталу ТОВ «АТБ-Маркет» станом на 31.12.2022, а також суму за аналогічний період

минулого року. Порівнявши дані за 2022 та 2021 рік, можна побачити, що змін у статутному капіталі за цей період не було.

Загальна сума власного капіталу		2022 рік	2021 рік
Статутний капітал		9 930	9 930
Нерозподілений прибуток		4 969 005	4 520 877
Загальна сума власного капіталу	11	4 978 935	4 530 807
Довгострокові зобов'язання з оренди	12	8 859 351	9 875 245
Загальна сума непоточних зобов'язань		8 859 351	9 875 245
Поточні забезпечення на винагороди працівникам		760 040	426 475
Інші поточні забезпечення		-	-
Загальна сума поточних забезпечень		760 040	426 475
Торговельна та інша поточна кредиторська заборгованість	13	14 626 838	17 940 499
Поточні податкові зобов'язання, поточні*		-	546 077
Короткострокові зобов'язання з оренди	12	4 689 762	3 301 550
Інші поточні фінансові зобов'язання	14	7 141 022	5 719 313
Інші поточні нефінансові зобов'язання		41 006	55 468
Загальна сума поточних зобов'язань		27 258 668	27 989 382
Відстрочений дохід		15	15
Загальна сума зобов'язань		36 118 034	37 864 642
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		41 096 969	42 395 449

Рисунок 2.5 – Баланс ТОВ «АТБ-Маркет» за 2022 рік (витяг) [87].

Також інформацію стосовно будь-яких змін у статутному капіталі можна побачити у формі фінансової звітності № 4 Звіт про власний капітал підприємства. Дана форма показує більш детальнішу інформацію про власний капітал підприємства, ніж Баланс. Алгоритм для складання Звіту про власний капітал наведено на рисунку 2.6.

Рисунок 2.6 – Алгоритм заповнення Звіту про власний капітал.

Джерело: сформовано автором на основі [55].

Структура та зміст Звіту про власний капітал передбачають розкриття

причин, котрі вплинули на зміни власного капіталу підприємства протягом звітного року. Цей звіт відрізняється високою деталізацією і враховує всі коригування, пов'язані зі зміною облікової політики, виправленням помилок, а також будь-якими іншими змінами в обліку, що впливають на оцінку елементів власного капіталу. Звіт складається в тисячах гривень. Для забезпечення порівняльного аналізу підприємства повинні додавати до річного Звіту про власний капітал також звіт за попередній період [86, с. 233].

Звіт про власний капітал має свою встановлену структуру і складається із наступних частин:

- Титульна частина, яка містить інформацію про саме підприємство в цілому та період, за який подається цей звіт;
- Предметна частина, у якій наводиться таблиця із зазначенням всіх змін у власному капіталу, які відбулись на підприємстві за звітний період;
- Заключна частина, яка містить у собі підписи та ПБ осіб, відповідальних за інформацію, яка наводиться у Звіті [12, с. 258].

Під час підготовки Звіту про власний капітал підприємства можуть не включати статті, за якими немає інформації для розкриття. Однак це не стосується випадків, коли така інформація була наявна в попередньому звітному періоді. За необхідності підприємствам дозволено самостійно додавати статті з дотриманням їх назви та коду рядка з переліку додаткових статей фінансової звітності, зазначених у Додатку 3 до НП(с)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [86, с. 233].

На рисунку 2.7 наведено Звіт про власний капітал ТОВ «АТБ-Маркет», в якому наведено інформацію про статутний капітал на початок звітного періоду, а також зміни за період та суму статутного капіталу на кінець періоду. Виходячи з інформації зазначеної у Звіті, можна побачити, що змін у статутному капіталі не відбувалось, тому сума на кінець періоду дорівнює сумі на початок.

Інформації про власний капітал, котра відображається у формі №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» та формі №4 «Звіт про власний капітал» на практиці виявляється не завжди достатньо для потреб зовнішніх і внутрішніх користувачів.

В зв'язку з цим у формі №5 «Примітки до річної фінансової звітності» повинна відображатись інформація про призначення та умови використання кожного із елементів власного капіталу [86, с. 233].

ТОВ «АТБ-МАРКЕТ»
Окремий звіт про зміни у власному капіталі
У тисячах українських гривень

Окремий звіт про зміни у власному капіталі
За 2022 рік

Стаття	Статутний капітал		Нерозподілений прибуток		Власний капітал	
	Поточний звітний період	Попередній звітний період	Поточний звітний період	Попередній звітний період	Поточний звітний період	Попередній звітний період
Власний капітал на початок періоду	9 930	9 930	4 520 877	1 891 989	4 530 807	1 901 919
Зміни у власному капіталі						
Сукупний дохід						
Прибуток (збиток)	-	-	2 526 375	8 328 888	2 526 375	8 328 888
Сукупний дохід	-	-	2 526 375	8 328 888	2 526 375	8 328 888
Дивіденди, визнані як розподілені між власниками	-	-	(2 078 247)	(5 700 000)	(2 078 247)	(5 700 000)
Збільшення (зменшення) власного капіталу	-	-	448 128	2 628 888	448 128	2 628 888
Власний капітал на кінець періоду	9 930	9 930	4 969 005	4 520 877	4 978 935	4 530 807

Затверджено і підписано від імені ТОВ «АТБ-МАРКЕТ» *04 лютого* 2023 року.

Шаповалова Н.А.
Генеральний директор

Бобров О.С.
Головний бухгалтер

Рисунок 2.7 – Звіт про власний капітал ТОВ «АТБ-Маркет» за 2022 рік [87].

Відповідно до МСБО 1 «Подання фінансової звітності», примітки доповнюють інформацію, наведену у звіті про фінансовий стан, звіті про сукупні доходи, окремому звіті про прибутки та збитки, звіті про зміни у власному капіталі та звіті про рух грошових коштів. У примітках надаються описові пояснення або детальніший аналіз статей, що містяться в цих фінансових звітах, а також інформація щодо статей, які не відповідають критеріям визнання в цих звітах [52].

У Примітках до фінансової звітності потрібно:

- 1) Наводити інформацію стосовно основи для складання фінансової звітності та стосовно конкретних облікових політик;
- 2) Розкривати інформацію, котра вимагається за МСФЗ та котра не наводиться у фінансовій звітності;
- 3) Надавати інформацію, яка не була наведена у фінансовій звітності, але яка вважається доречною для її розуміння [52].

Інформація про власний капітал (в тому числі і статутний) ТОВ «АТБ-Маркет» наведено на рисунку 2.8.

<p>Власний капітал. На 31 грудня 2022 року та 31 грудня 2021 року Компанія була товариством з обмеженою відповідальністю. Згідно з чинним законодавством України право голосу учасників компанії, створених у формі товариства з обмеженою відповідальністю, відповідає їх частці у статутному капіталі.</p> <p>Кожен учасник має право відмовитися від участі в Компанії та продати свою частку. Компанія зобов'язана протягом одного року з дня, коли вона дізналася чи мала дізнатися про вихід учасника, виплатити такому колишньому учаснику вартість його частки.</p> <p>Сума компенсації, яка підлягає виплаті учаснику, визначається на основі справедливої вартості його частки у чистих активах Компанії згідно із Законом України «Про товариства з обмеженою відповідальністю».</p> <p>Зобов'язання Компанії такі як Статутний капітал та нерозподілений прибуток відповідають критеріям виключення для фінансових інструментів з правом дострокового погашення, визначеним МСБО 32 та класифікуються як власний капітал.</p>
--

Рис. 2.8 - Відображення інформації про статутний капітал ТОВ «АТБ-Маркет» у Примітках до фінансової звітності [87].

Оскільки річна фінансова звітність повинна подаватись у податковій органі, то існують встановлені терміни для її подачі. Також з метою дотримання цих термінів всередині самого підприємства можуть розроблятися Графіки складання форм річного фінансового звіту. Приклад складеного Графіку річного фінансового звіту стосовно статутного капіталу наведено в таблиці 2.11.

Таблиця 2.11 - Графік складання форм річного фінансового звіту стосовно статутного капіталу

№ з/п	Номер форми	Звіт (розділ)	Відповідальний за складання	Термін виконання		Відмітка про виконання
				за планом	фактично	
1	№ 1	Баланс (Звіт про фінансовий стан)	Головний бухгалтер	29.02.2024	25.02.2024	Здано вчасно
2	№ 4	Звіт про власний капітал	Головний бухгалтер	29.02.2024	25.02.2024	Здано вчасно

Джерело: сформовано автором

Завдяки розкриттю інформації про статутний капітал підприємства, зовнішні користувачі фінансової звітності можуть проаналізувати його діяльність, ефективність та конкурентоспроможність та зробити для себе певні висновки. З наведеного вище переліку форм фінансової звітності, дозволяється доволі достатньо побачити інформації як про стан підприємства в цілому, так і провести аналіз за допомогою показників капіталу підприємства. Зазвичай це можуть бути: платоспроможність, рентабельність та інші фінансові показники, від результату яких, наприклад, залежатиме чи інвестує інвестор свої кошти в дане підприємство.

РОЗДІЛ 3

АУДИТ СТАТУТНОГО КАПІТАЛУ

3.1. Планування та підготовка до аудиту статутного капіталу

В умовах сучасності ефективно прийняття управлінських рішень в основному полягає від прозорості та достовірності фінансової інформації, в тому числі і інформації про статутний капітал підприємства. Однією із причин недостовірно сформованої інформації є постійна зміна в області податкового та бухгалтерського законодавства, яка дуже часто призводить до помилок в обліку та при формуванні фінансової звітності. Саме тому дуже важливим та ефективним є залучення експертів з аудиту для проведення перевірки обліку і формування фінансової звітності на підприємстві (в тому числі і відображення інформації про статутний капітал) [20, с. 63].

Фінансова звітність на підприємстві являється одним із найголовніших джерел інформації про саме підприємство, яка є дуже необхідною його стейкхолдерам. Загалом стейкхолдери підприємства можуть бути як внутрішні (керівництво підприємства та його працівники), так і зовнішні (акціонери, інвестори, кредиторі та інші). Для прийняття певних рішень зацікавлені особи мають ознайомитись з фінансовим станом підприємства, а для цього необхідно, щоб інформація обов'язково була прозорою та достовірною. Саме для цього слід проводити аудит фінансової звітності підприємства (котрий включає в себе аудит різних бізнес процесів, зокрема і аудит статутного капіталу) [20, с. 63].

Мета аудиту полягає у висловленні аудитором своєї думки стосовно фінансової звітності та її достовірності [45].

Аудит статутного капіталу є однією з складових частин загального аудиту всієї фінансової звітності підприємства. Мета даної перевірки заключається у наданні звіту про надійність та достовірність фінансової звітності для

стейкхолдерів підприємства [20, с. 63].

На думку С.В. Візіренко та Л.А. Цукана, «мета аудиту власного капіталу – полягає у встановленні достовірності первинних даних стосовно формування і використання власного капіталу, повноти і своєчасності при відображенні інформації у первинних і зведених документах, облікових регістрах, точність та правильність під час ведення обліку власного капіталу згідно з нормами, затвердженими в установчих документах та обліковій політиці, достовірність у відображенні інформації про стан власного капіталу у фінансовій звітності підприємства» [16, с. 58].

Предметом аудиту статутного капіталу є усі господарські операції за звітний період, котрі пов'язані із змінами в статутному капіталі за цей період.

Об'єктами аудиту статутного капіталу є:

- Порядок формування статутного капіталу підприємства;
- Перелік учасників, їх частки та чи в повній мірі було здійснено ці внески;
- Перевірка наявності будь-яких змін в статутному капіталі протягом звітного періоду;
- Перевірка відповідності відображення суми статутного капіталу до облікових даних станом на початок та на кінець звітного періоду;
- Перевірка повноти записів у первинних документах, на аналітичних і синтетичних рахунках, а також у регістрах бухгалтерського обліку.

На рисунку 3.1 перелічені основні завдання, які перед собою ставить аудитор на етапі планування аудиту статутного капіталу.

Характер та масштаб заходів з планування визначаються розміром і складністю підприємства, попереднім досвідом роботи ключових членів команди з цим підприємством, а також зміни в умовах, які виникають під час виконання аудиторських завдань [46].

У тому випадку, якщо аудит підприємства здійснюється аудиторською фірмою вперше, то процес планування аудиту буде займати довше часу, оскільки аудитори мають отримати всю інформацію про підприємство та прийняти

рішення про подальшу співпрацю з ним.

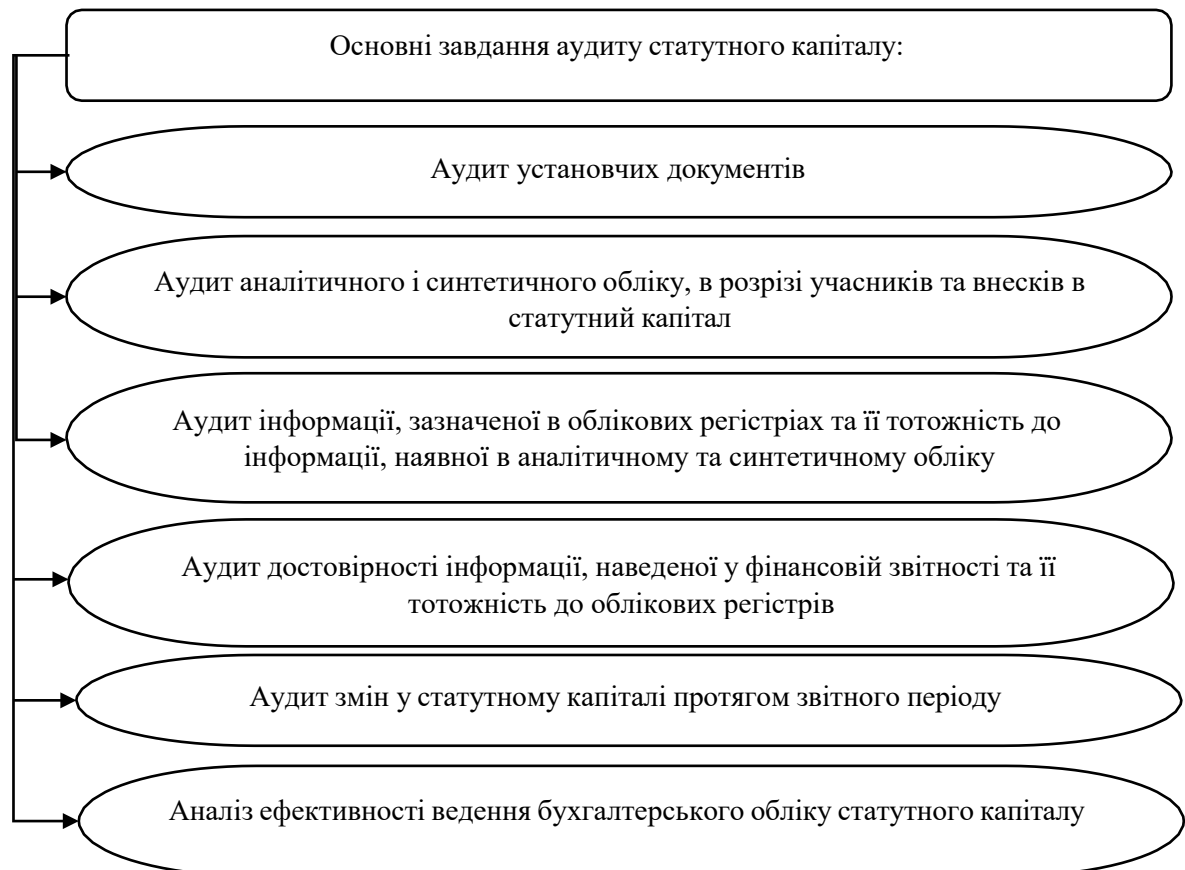

Рисунок 3.1 - Основні завдання аудиту статутного капіталу.

Джерело: складено автором на основі [64, с. 54].

Відповідно до МСА 300 «Планування аудиту фінансової звітності» процес планування аудиту передбачає розробку загальної стратегії аудиту для конкретного завдання та складання детального плану аудиту. Метою аудитора є забезпечення ефективного виконання аудиту [46].

З метою проведення аудиту аудитор слід на моменті здійснення планування отримати від клієнта всю інформацію, на основі якої аудитор зможе побудувати в подальшому свою думку та викласти її у Звіті незалежного аудитора.

Тому в момент планування аудиту статутного капіталу від клієнта необхідно отримати таку інформацію:

- 1) Статут товариства;
- 2) Свідоцтво про державну реєстрацію;

3) Журнал бухгалтерських проведеннь, для аналізу рухів по рахунку 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал», щоб побачити чи були наявні будь-які зміни в статутному капіталі товариства протягом звітнього періоду;

4) Інші первинні документи, у яких документувались операції зі змінами у статутному капіталі за звітний період;

5) Фінансова звітність за звітний період.

Крім того, перед початком проведення аудиту статутного капіталу аудитор надсилає клієнту перелік питань, для того аби оцінити наявну систему обліку статутного капіталу та наявність внутрішнього контролю на підприємстві.

В результаті отриманих відповідей від клієнта формується тест системи бухгалтерського обліку статутного капіталу, приклад якого подано у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 - Тест системи бухгалтерського обліку статутного капіталу ТОВ «АТБ-Маркет»

№	Зміст питання	Варіант відповіді		
		так	ні	Інформація відсутня
1	Чи розроблені схеми відображення на рахунках операцій зі статутним капіталом?	+		
2	Чи наявна системна перевірка відповідності даних облікових реєстрів даним річної фінансової звітності у контексті операцій зі статутним капіталом?	+		
3	Чи контролюється кореспонденція рахунків з обліку операцій зі статутним капіталом головним бухгалтером чи уповноваженою особою з метою контролю достовірності відображення в обліку господарських операцій?	+		
4	Чи наявний Робочий план рахунків у частині обліку операцій зі статутним капіталом?	+		
5	Всі операції зі статутним капіталом відображаються в обліку тільки на підставі первинних документів?	+		
6	Операції відбуваються в момент їх здійснення?	+		
7	Чи автоматизований бухгалтерський облік?	+		
8	Чи відповідають установчі документи чинному законодавству України?	+		
9	Чи проводиться перевірка на відповідність установчих документів до норм чинного законодавства України?	+		

Джерело: сформовано автором

Відповідно до МСА 315 «Ідентифікація та оцінювання ризиків суттєвого викривлення через розуміння суб'єкта господарювання і його середовище»,

метою аудитора є виявлення та оцінювання ризиків суттєвого викривлення, які можуть виникнути через шахрайство або помилку, на рівні фінансової звітності та тверджень. Це здійснюється шляхом розуміння суб'єкта господарювання, його середовища і внутрішнього контролю. Такий підхід забезпечує основу для розробки і реалізації дій у відповідь на виявлені ризики суттєвого викривлення [47].

Для цього, аналогічно як і для тестування системи бухгалтерського обліку, клієнту надсилається перелік питань, на які він має відповісти і вже потім аудитор формує документ з назвою «Тест системи внутрішнього контролю статутного капіталу», приклад якого наведено в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2 - Тест системи внутрішнього контролю статутного капіталу ТОВ «АТБ-Маркет»

№	Зміст питання	Варіант відповіді			Оцінка системи внутрішнього контролю (висока, середня, низька)
		так	ні	Інформація відсутня	
1	2	3	4	5	6
1	Чи є дієвою система внутрішнього контролю на підприємстві?	+			Висока
2	Чи проводився раніше незалежний аудит на підприємстві?	+			Висока
3	Чи були виявлені значні порушення в обліку статутного капіталу під час аудиту або внутрішнього контролю?		+		Висока
4	Чи наявний графік документообігу на підприємстві (в тому числі і для документування операцій зі статутним капіталом)?	+			Висока
5	Чи наявні протоколи зборів акціонерів?	+			Висока
6	Чи траплялись випадки внесення часток у статутний капітал майном чи нематеріальними активами?	+			Висока
7	Чи наявна розроблена Методика для оцінки часток, котрі вносяться до статутного капіталу у натуральній і нематеріальній формах?			+	Середня
8	Чи вказується в установчих документах визначення часток засновників підприємства, тобто фактичне визначення власника/власників юридичної особи?	+			Висока

Продовження таблиці 3.2

1	2	3	4	5	6
9	Чи є на підприємстві розроблений механізм щодо порядку виключення за рішенням зборів учасників того учасника, котрий систематично не виконує своїх обов'язків?	+			Висока
10	Чи проводились установчі збори з приводу затвердження статуту товариства (та чи наявний протокол)?	+			Висока
11	Чи відбувались зміни в статутному капіталі за звітний період? Та чи відображено ці зміни в установчих документах?		+		Висока
12	Чи відповідає кваліфікація бухгалтера щодо ведення обліку статутного капіталу вимогам кваліфікаційної характеристики?	+			Висока

Джерело: формовано самостійно автором

Аудитор зобов'язаний здійснити процедури оцінки ризиків для створення основи, яка дозволить виявити та оцінити ризики суттєвого викривлення на рівні фінансової звітності і тверджень. Ці процедури повинні включати наступне:

- 1) Запити до управлінського персоналу та інших співробітників, які, як вважає аудитор, можуть надати інформацію, що допоможе виявити ризики суттєвого викривлення внаслідок шахрайства або помилок;
- 2) Виконання аналітичних процедур;
- 3) Проведення процедур спостереження та інспектування» [47].

В моменті планування аудиту статутного капіталу за допомогою аналітичних процедур аудитор має провести аналіз фінансового стану підприємства, шляхом розрахунку таких базових показників для його оцінки, як: коефіцієнт ліквідності, коефіцієнт рентабельності власного капіталу, коефіцієнт фінансової стійкості.

Загальним показником для оцінки фінансового стану підприємства є коефіцієнта ліквідності підприємства, або ж по іншому його платоспроможності. Розрахунок даного показника дає змогу оцінити здатність підприємства покривати свої зобов'язання. Загалом коефіцієнтів ліквідності підприємства існує три, кожен з яких має своє нормативне значення та методику розрахунку, яка подана в таблиці 3.3

Таблиця 3.3 – Коефіцієнти ліквідності, їх нормативні значення та методика розрахунку [30, с. 63]

№	Показник	Нормативне значення	Методика розрахунку
1	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2-0,4	Грошові кошти / Поточні зобов'язання
2	Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,4-0,8	(Оборотні активи – Запаси) / Поточні зобов'язання
3	Коефіцієнт загальної ліквідності	1,5-2	Оборотні активи / Поточні зобов'язання

Для оцінки надійності підприємства та його здатності до фінансування за рахунок власних внутрішніх джерел розраховується коефіцієнт фінансової стійкості, задля розрахунку якого використовується така формула:

$$K_{\text{фін.ст.}} = (ВК+ДЗ)/П, \quad (3.1)$$

де $K_{\text{фін.ст.}}$ – коефіцієнт фінансової стійкості;

ВК – власний капітал;

ДЗ – довгострокові зобов'язання;

П – підсумок пасиву.

З метою оцінювання ефективності використання власного капіталу для отримання прибутку необхідно розрахувати такий показник як – коефіцієнт рентабельності власного капіталу, котрий розраховується за такою формулою:

$$ROE = ЧП/ВК_{\text{ср.знач.}}, \quad (3.2)$$

де: ROE – коефіцієнт рентабельності власного капіталу;

ЧП – чистий прибуток підприємства за звітний період;

$ВК_{\text{ср.знач.}}$ – середнє значення власного капіталу підприємства за звітний та за попередній періоди.

З метою проведення оцінки фінансового стану ТОВ «АТБ-Маркет» на основі його фінансової звітності за 2022 рік було проведено розрахунок базових показників для його аналізу, результати розрахунку яких подано в таблиці 3.4

Таблиця 3.4 – Показники фінансового стану ТОВ «АТБ-Маркет» за 2022 р.

№	Показник	Нормативне значення	Результат розрахунку	Коментар стосовно отриманого результату
1	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2-0,4	0,3090	Показник абсолютної ліквідності за в межах нормативного значення, що означає, що підприємство могло спокійно розрахуватись за своїми зобов'язаннями у разі такої необхідності.
2	Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,4-0,8	0,3439	Показник швидкої ліквідності наближений до норми. Це свідчить про те, що у компанії виникли проблеми з платоспроможністю.
3	Коефіцієнт загальної ліквідності	1,5-2	0,6599	Показник загальної ліквідності також менше норми, і це свідчить про низьку платоспроможність підприємства у 2022 р
4	Коефіцієнт фінансової стійкості	0,7-0,9	0,3367	Рівень фінансової стійкості є нижчим, ніж нормативний. Протягом періоду значно збільшилась поточна заборгованість (в особливості кредиторська заборгованість). Тому у 2022 році фінансова стійкість товариства значно впала, що свідчило про можливий ризик банкрутства.
5	Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	>0,2	0,5313	Розрахований показник вказує на те, що одна гривня власного капіталу дозволила отримати 53,13 копійки чистого прибутку. Ефективність використання власного капіталу знаходиться на високому рівні.

Джерело: розраховано самостійно автором на основі показників фінансової звітності ТОВ «АТБ-Маркет» за 2022 рік [87]

На основі отриманих даних від управлінського персоналу та інших працівників, аудитор може перейти до етапу оцінки ризику суттєвого викривлення.

Відповідно до МСА 200 «Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до міжнародних стандартів аудиту», ризик суттєвого викривлення визначається як ймовірність того, що фінансова звітність, яка не була перевірена аудитором, містить значні помилки або неточності [45].

Також не менш важливим є визначення рівня суттєвості. Суттєвість в аудиті це математично розрахований рівень допустимої помилки, при виявленні якої аудитор може знехтувати нею. Тобто це означає, що дана помилка є

нематеріальною та не матиме суттєвого впливу на фінансову звітність і відповідно рішення користувачів на основі цієї звітності.

Рівень суттєвості розраховується на основі певних показників діяльності підприємства, тому для кожного підприємства цей рівень буде різним. Загалом встановлених правил та методів визначення рівня суттєвості немає, тому аудитор визначає рівень суттєвості самостійно на основі свого професійного судження.

Рівень суттєвості визначається не тільки для всієї фінансової звітності, а і на рівні статей фінансової звітності, і окремо на рівні транзакції. Відповідно всі ці три рівні суттєвості будуть мати різні значення, тобто для всієї фінансової звітності рівень суттєвості буде більшим ніж для окремої господарської операції.

Розрахунок рівня суттєвості відбувається як на етапі “planning” (планування), так і на етапі “final” (фіналізації) на основі отриманих від клієнта показників діяльності за відповідні періоди.

Перед початком проведення аудиту керівник із команди залучення має обговорити з керівництвом та контактними особами, які будуть залучатись в процес аудиту з боку клієнта, загальну стратегію аудиту та аудиторські процедури. За складання загальної стратегії аудиту відповідальним є керівник команди з залучення (менеджер) та керівник аудиторської компанії (партнер з аудиту). Приклад загальної стратегії аудиту статутного капіталу ТОВ «АТБ-Маркет» подано в таблиці 3.5.

Таблиця 3.5 - Загальна стратегія аудиту статутного капіталу ТОВ «АТБ-Маркет»

№	Заплановані види робіт	Період проведення	Виконавець
1	Ознайомлення із установчими документами	01.07-03.07	Молодші та старші аудитори команди із залучення
2	Перевірка структури зареєстрованого капіталу (перелік його учасників та їх внесків)	04.07-05.07	Молодші та старші аудитори команди із залучення
3	Перевірка відповідності даних синтетичного та аналітичного обліку статутного капіталу	09.07-29.07	Молодші та старші аудитори команди із залучення
4	Формулювання висновків за результатами аудиту	29.07-31.07	Молодші та старші аудитори команди із залучення

Джерело: сформовано автором на основі [77, с. 5].

На підставі розробленої Загальної стратегії аудиту аудитор має розробити План аудиту із зазначенням характеру, необхідно часу та обсягу запланованих процедур для оцінювання ризиків. Загальна стратегія та розроблений план аудиту може змінюватись аудитором за потреби, в ході виконання аудиторських процедур. Приклад Плану аудиту статутного капіталу зазначено в Додатку И.

3.2. Аудиторські процедури та методи перевірки статутного капіталу.

Методика аудиту статутного капіталу визначається на основі встановленої мети та завдань, які поставлені для проведення аудиту статутного капіталу та прописані у договорі з клієнтом. Статутний капітал може розглядатись як окремий об'єкт аудиту, або як об'єкт аудиту фінансової звітності. Залежно від цього буде відрізнятись і методика аудиту. Якщо аудит статутного капіталу проводиться як окремий вид аудиту, то у аудитора відповідно буде більше часу на те, щоб більш якісно виконати аудиторські процедури та отримати більше інформації про порядок формування і обліку статутного капіталу на підприємстві і висловити відповідну думку у Звіті незалежного аудитора. У тому випадку, якщо аудит статутного капіталу проводиться як частина аудиту всієї фінансової звітності, то у аудитора буде значно менше часу на перевірку, та відповідно буде використовуватись менше аудиторських процедур [64, с. 56].

Перед початком вибору методичних процедур, які будуть використовуватись в процесі аудиту статутного капіталу, аудитор має провести оцінку системи внутрішнього контролю на підприємстві і визначити її рівень. Така оцінка проводиться у вигляді тестування ще на етапі планування аудиту (див. табл. 3.2). Саме від визначеного рівня і буде залежати кількість процедур, які необхідно виконати для отримання повного розуміння про загальний стан статутного капіталу на підприємстві.

Також ще одним базисом для визначення кількості виконання аудитором

процедур є тест системи бухгалтерського обліку статутного капіталу. В результаті цього тесту можна отримати інформацію про загальний стан бухгалтерського обліку статутного капіталу на підприємстві, оцінити його слабкі сторони і більш ретельно спланувати аудиторські процедури [64, с. 57].

Всі аудиторські процедури мають бути задокументовані в робочих документах аудитора. Ці документи мають довільну форму, складаються на розсуд аудитора. Вони обов'язково мають містити в собі всю необхідну інформацію як доказ виконаної процедури і при цьому бути простими в розумінні. Саме на підставі всіх робочих документів на завершальному етапі аудиту аудитор буде формувати Звіт незалежного аудитора із висловленням своєї думки стосовно формування, ведення обліку статутного капіталу на підприємстві і його правильності відображення в фінансовій звітності.

Відповідно до МСА 500 «Аудиторські докази», аудиторські докази складаються з інформації, яку аудитор використовує для формування висновків, на яких базується його думка. Ці докази включають дані з бухгалтерських записів, що є основою для фінансової звітності, а також інформацію, отриману з інших джерел [48].

Аудиторські докази з метою одержання обґрунтованих висновків, на яких в подальшому буде формуватись думка аудитора, отримують за рахунок виконання:

- 1) Процедур оцінювання ризиків;
- 2) Наступних аудиторських процедур, до котрих відносяться: тести заходів внутрішнього контролю і процедури по суті, включно з детальними тестами та аналітичними процедурами по суті [48].

З метою отримання аудиторських доказів аудитору слід виконати відповідні методичні процедури, які зображено на рис. 3.2.

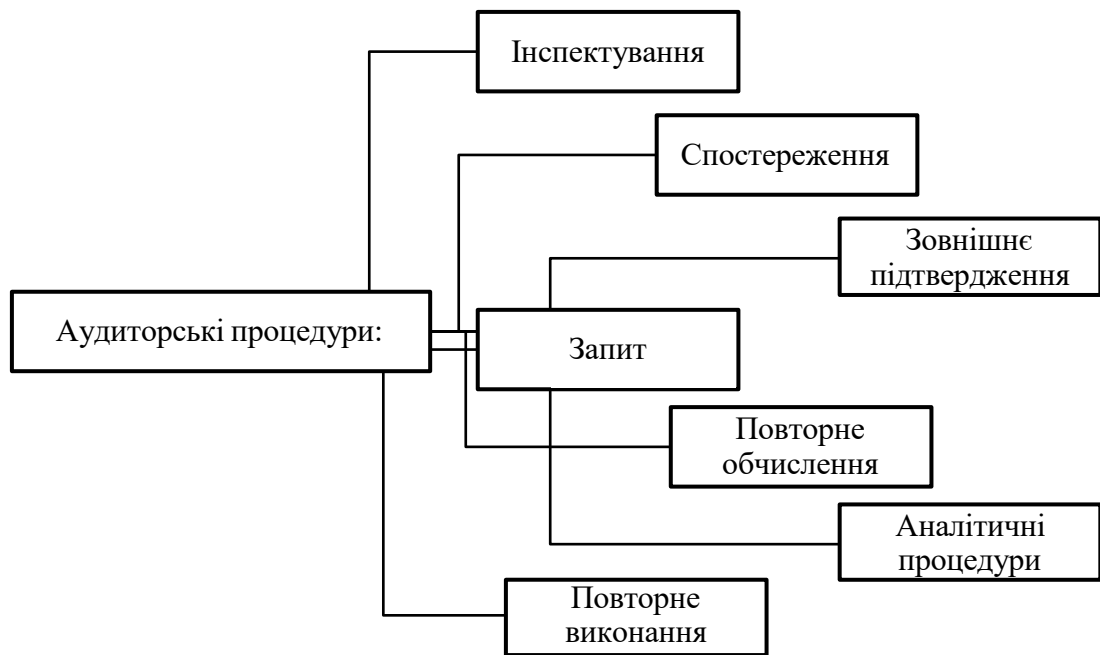

Рисунок 3.2 - Аудиторські процедури під час проведення аудиту статутного капіталу.

Джерело: сформовано автором на основі [48].

В процесі проведення аудиту статутного капіталу аудитор задля отримання аудиторських доказів може використовувати такі аудиторські процедури як: інспектування, зовнішнє підтвердження, повторне обчислення, аналітичні процедури, запит.

Найпоширенішою процедурою в аудиті є запит. Саме через запити аудитор отримує всю необхідну інформацію, на підставі якої будуть виконуватись подальші аудиторські процедури. Для того, аби процедура запитів відбувалась ефективно та була результативною аудитор має чітко сформулювати питання, на яке потрібно отримати відповідь від клієнта. Це значно скоротить час, адже клієнт одразу розумітиме, що від нього необхідно і не буде витрачатись час на з'ясування незрозумілих моментів.

Виконання аудиторських процедур здійснюється на основі інформації, отриманої від клієнта. Приклад типових джерел інформації для проведення аудиту статутного капіталу наведено на рисунку 3.3.

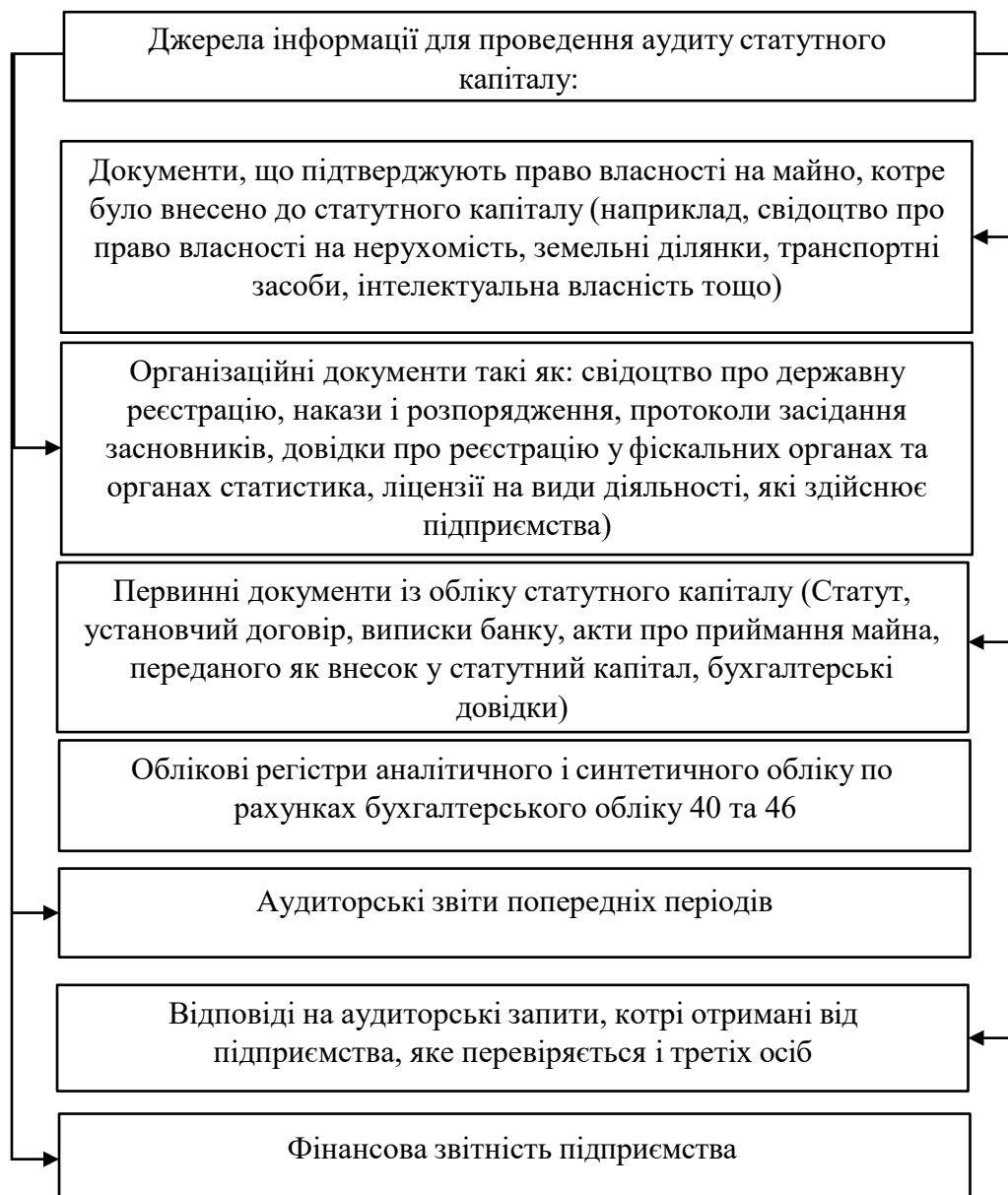

Рисунок 3.3 - Типові джерела інформації для проведення аудиту статутного капіталу.

Джерело: сформовано автором на основі [31, с. 3].

На основі отриманої інформації з запиту можна переходити до наступної процедури – інспектування. Інспектування полягає у ознайомленні з первинними документами та іншою інформацією (наприклад з інтернет джерел), яка стосується статутного капіталу.

Процедура зовнішніх підтверджень під час аудиту статутного капіталу не завжди використовується, оскільки на деяких підприємствах протягом багатьох

років не відбувається жодних змін у статутних документах та зареєстрованому капіталі. У таких випадках отримання підтверджень від третіх сторін не має сенсу. Проте, коли в періоді, що перевіряється, були внесені зміни до установчих документів, наприклад, збільшення статутного капіталу, ситуація змінюється [16, с. 59].

На прикладі ТОВ «АТБ-Маркет» під час проведення аудиту статутного капіталу аудиторська процедура зовнішнє підтвердження була б не доречною, оскільки протягом останніх трьох років в статутному капіталі не відбувалось ніяких змін. Тому ця процедура не буде ефективною та просто займе час, який можна використати на іншу, більш ефективну процедуру.

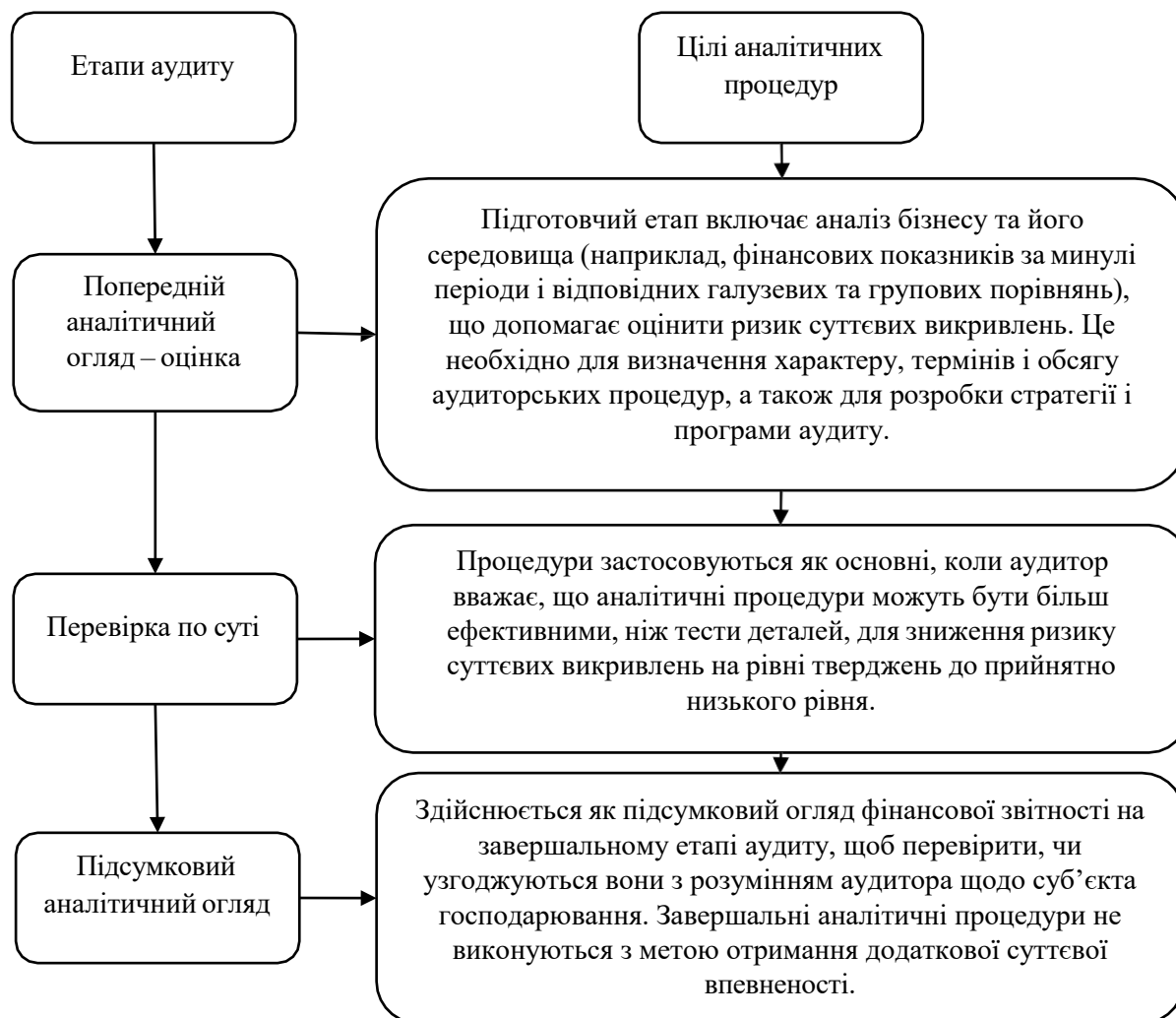
Процедура повторного обчислення полягає у перевірці аудитором чи правильно математично відображаються господарські операції, пов'язані зі статутним капіталом у первинних документах та інших облікових регістрах.

Аналітичні процедури використовуються аудитором для перевірки статей фінансової звітності на предмет їх достовірності та відповідності даним бухгалтерського обліку. Наприклад, якщо за період в статутному капіталі в фінансовій звітності відображено зміни, то слід перевірити чи відповідають відображені суми даним бухгалтерського обліку та установчим документам.

Аналітичні процедури можуть використовуватись протягом усього процесу аудиту та проводяться для трьох основних цілей, які зображено на рисунку 3.4.

Відповідно до МСА 520 «Аналітичні процедури», якщо в результаті застосування аудитором аналітичних процедур виявлено відхилення або взаємозв'язки, які не узгоджуються з іншою відповідною інформацією або суттєво відрізняються від очікуваних показників, аудитор повинен дослідити ці розбіжності через:

- 1) Направлення запитів до управлінського персоналу та отримання відповідних аудиторських доказів на підтвердження їхніх відповідей;
- 2) Виконання додаткових аудиторських процедур, які можуть бути необхідними в таких обставинах [49].

Рисунку 3.4 - Аналітичні процедури та їх цілі протягом процесу аудиту статутного капіталу.

Джерело: розроблено автором на основі [15, с. 3].

На рисунку 3.5 зображено основні напрями при проведенні аудиту статутного капіталу.

За період проведення аудиту статутного капіталу аудитор має провести перевірку установчих документів не лише на їх відповідність нормам чинного законодавства, а також і на наявність та на повноту відомостей, котрі дозволяють:

- 1) Здійснювати діяльність економічного суб'єкта;
- 2) Проводити розрахунки;
- 3) Виконувати зобов'язання;

4) Формувати статутний капітал. [6, с. 183].

Рисунок 3.5 – Основні напрями при проведенні аудиту статутного капіталу.

Джерело: сформовано автором на основі [61, с. 92].

В процесі виконання процедури інспектування установчих документів підприємства аудитор має перевірити наявність такої інформації, як:

- Перелік засновників/учасників товариства, їх частку в статутному капіталі та потім співставити інформацію з установчого документу з інформацією у первинному обліку;
- Перелік видів економічної діяльності підприємства та чи відповідає цей перелік дійсності;
- Чи розроблена методика оцінки внесків у статутний капітал (у тому випадку, коли внесок здійснюється у негрошовій формі);
- Чи зазначено в Статуті організаційно-правова форма підприємства. Ця інформація є необхідною для того, щоб в подальшому аудитор зміг перевірити чи відповідає порядок формування статутного капіталу затвердженим нормам чинного законодавства (наприклад, статутний капітал АТ та ТОВ формується по різному).
- Чи наявні у підприємства ліцензії на здійснення тих видів діяльності,

які перелічено у Статуті;

- Чи правильно відбувається оформлення первинної документації під час здійснення операцій зі статутним капіталом, та чи відповідають дані бухгалтерського обліку даним, котрі зазначаються у фінансовій звітності.

Колісник О.П. та Томша А.О. зазначають, що «при перевірці правильності формування зареєстрованого капіталу підприємства необхідно спочатку визначити його організаційно-правову форму, оскільки вона впливає на особливості формування капіталу. Аудитора зіставляє величину зареєстрованого капіталу, відображену в бухгалтерському обліку, з сумою, зазначеною в установчих документах. Також аудитор перевіряє юридичний статус підприємства, права на здійснення зареєстрованих видів діяльності, склад засновників чи учасників, а також структуру управління підприємством» [31, с. 3].

3.3. Оцінка ризиків та підтвердження достовірності інформації

Оцінка ризиків в процесі проведення аудиту є дуже важливим та відповідальним етапом, який забезпечує надійність, ефективність та якість аудиторського процесу. Саме на основі результатів оцінки ризиків аудитор формує свій Звіт незалежного аудитора із зазначенням у нього своєї професійної думки про фінансову звітність підприємства.

Без оцінки ризиків під час проведення аудиту не можливо буде здійснити ефективно виявлення проблемних зон у формуванні фінансової звітності та в процесі бухгалтерського обліку, і надати рекомендації стосовно їх усунення.

В аудиті існує таке поняття як «аудиторський ризик». Простими словами це ризик того, що існує ймовірність того, що аудитор висловить невірну думку, коли фінансова звітність буде мати суттєві викривлення.

Відповідно до МСА 315 «Ідентифікація та оцінювання ризиків суттєвого

викривлення», аудиторський ризик складається з ризику суттєвого викривлення та ризику невиявлення. Ризик суттєвого викривлення може виникати на двох рівнях: на рівні всієї фінансової звітності та на рівні окремих тверджень, що стосуються класів операцій, залишків рахунків і розкриття інформації [47].

Ризики на рівні фінансової звітності значно пов'язані загалом з фінансовою звітністю в цілому та потенційно мають значний вплив на багато тверджень. Ризики суттєвих викривлень включають в себе два компоненти на рівні тверджень, які зображено на рисунку 3.6.

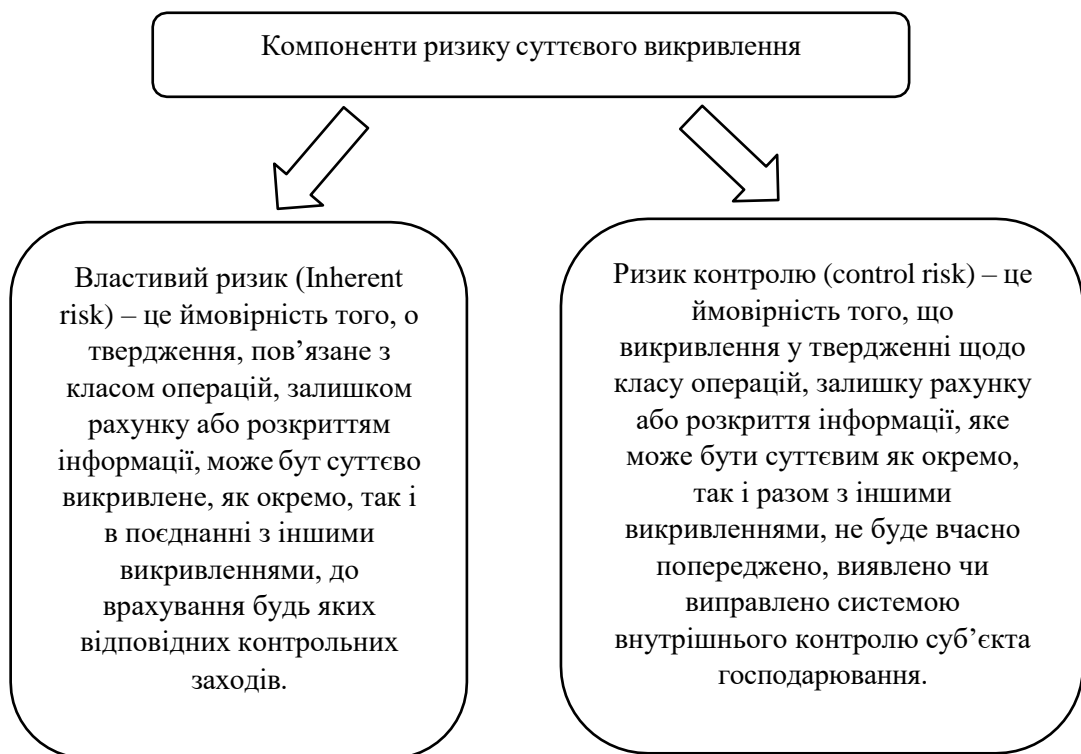

Рисунок 3.6 - Компоненти ризику суттєвих викривлень в аудиті.

Джерело: сформовано автором на основі [47].

Окрім ризику суттєвого викривлення, існує також ризик невиявлення (detection risk) – це ризик, що аудиторські процедури, здійснені для зниження аудиторського ризику до прийняттого рівня, не дозволять виявити викривлення, яке може бути значним як саме по собі, так і в поєднанні з іншими викривленнями [45].

Процедура оцінки ризиків складається з таких етапів:

- 1) Отримання інформації від персоналу підприємства, аудит якого

здійснюється. На даному етапі використовується така аудиторська процедура як «запит».

2) Виконання аналітичних процедур, на основі яких аудитор аналізує фінансову звітність, виявляє відхилення та аналізує причини цих відхилень.

3) Виконання аудиторських процедур таких як: спостереження та інспектування. Процедура спостереження (observation) більше стосується тих випадків, коли необхідно виконувати нагляд за процесом, який виконується на підприємстві (наприклад, інвентаризація). Тому у випадку аудиту статутного капіталу дана процедура не проводитиметься, а от доцільно використати процедуру інспектування. За допомогою цієї процедури аудитор перевіряє первинні документи, в яких відбувається документація господарських операцій, які є пов'язаними зі статутним капіталом.

О.А. Петрик та В.В. Шкіренко зазначають, що «в процесі оцінки аудиторського ризику клієнта кількісно оцінюють ризик суттєвого викривлення, що включає властивий ризик і ризик контролю. Оцінка ризику невиявлення, натомість, є більш суб'єктивною» [92, с. 175].

Ризик суттєвого викривлення може бути спричинений або помилкою, або шахрайством.

Існує таке поняття як «людський фактор», жодна людина не застрахована від можливих помилок або хибних рішень в процесі виконання будь якої діяльності. Самі того не бажаючи, працівники можуть припуститись помилки, яка в подальшому може призвести до суттєвого викривлення у фінансовій звітності.

Основна відмінність помилки та шахрайства полягає в тому, що помилка стається неумисно, а от шахрайство це цілеспрямована дія, яка несе за собою певну вигоду. Наприклад, однією з найпоширеніших фальсифікацій у фінансовій звітності є умисне заниження рівня прибутку підприємства (для заниження суми сплати податків).

В аудиті існує поняття «fraud triangle», яке в перекладі з англійської означає «трикутник шахрайства», який зображений на рисунку 3.7. Згідно цього «трикутника» виділяють три групи факторів, які визначають мотивацію та

можливість для здійснення шахрайства:

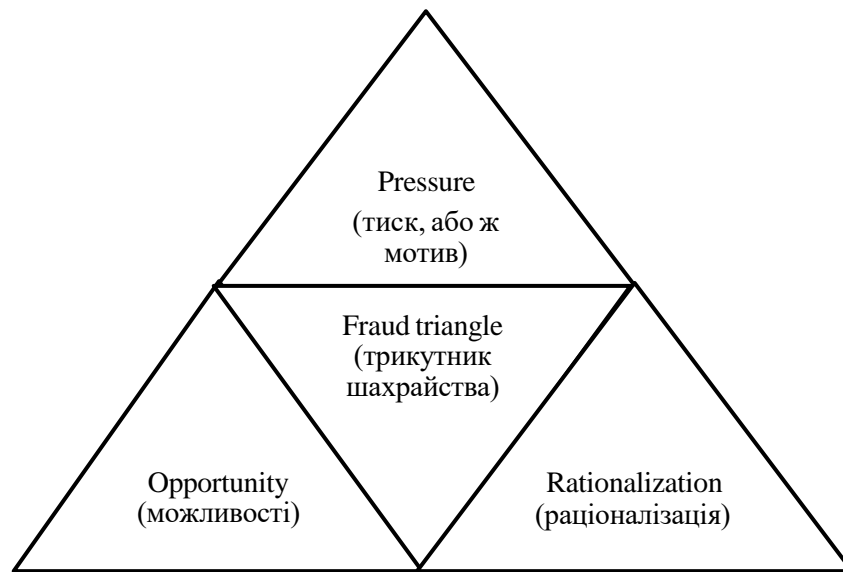

Рис. 3.7. Трикутник шахрайства.

Джерело: сформовано автором на основі [1, с. 66].

1) Можливості – працівник підприємства може реалізувати шахрайські дії через наявність доступу до ресурсів, довіру з боку керівництва або відсутність належного контролю та захисту.

2) Мотив, джерелом якого є зовнішні фактори (такі як незадоволеність рішеннями керівництва, відчуття несправедливого ставлення, фінансові труднощі або ж залежності – азартні ігри, алкоголь або наркотики). Мотив є ключовим елементом в механізмі шахрайства, саме він «штовхає» працівника на здійснення порушення етичних або правових норм.

3) Раціоналізація – процес, під час якого працівник виправдовує свої дії, при цьому створюючи логічне пояснення скоєного ним вчинку. Шахрай може сприймати себе як чесну людину, яка змушена була піти на такі дії через складні обставини. З часом таке самовиправдовування трансформується у впевненість у правильності своїх дій та стає частиною його поведінки [76, с. 3]

Якщо одна або декілька з перерахованих вище умов не виконується, то фальсифікація на підприємстві відсутня і ніякого шахрайства не відбувається. Комплекс цих умов отримав назву «трикутник шахрайства» [24].

З метою проведення оцінювання потенційних викривлень у фінансовій звітності під час аудиту використовуються твердження (assertions). Відповідно до МСА 315 «Ідентифікація та оцінювання ризиків суттєвого викривлення», твердження є явними або неявними представленнями, наданими управлінським персоналом, що містяться у фінансовій звітності. Аудитор використовує їх для аналізу можливих типів викривлень, які можуть виникнути [47].

Перелік тверджень, які використовуються під час аудиту зображено на рисунку 3.8.

Настання - операції та події, які були зареєстровані або розкриті, дійсно мали місце і стосуються суб'єкта господарювання;
повнота - всі операції та події, які відбулись протягом звітного періоду, відображені в обліку та фінансовій звітності в повній мірі
точність, оцінка та розподіл - всі суми та інші дані було записано правильно, а пов'язані розкриття були відповідно виміряні і викладені;
закриття періоду - операції та події були зареєстровані у правильному обліковому періоді;
класифікація - операції та події були зареєстровані на відповідних рахунках;
подання - інформація у фінансовій звітності подається в зрозумілому форматі
існування - активи та зобов'язання на звітній період існують;
права та зобов'язання - підприємство має права на активи, а зобов'язання є зобов'язаннями цього підприємства;

Рисунок 3.8 - Твердження, які використовуються в процесі аудиту.

Джерело: сформовано автором на основі [47].

3.4. Оформлення результатів аудиту та звітування

На завершальному етапі аудиту підводяться підсумки виявлених невідповідностей в обліку статутного капіталу стосовно чинних нормативних

актів, а також пропонуються заходи для їх усунення, які включаються до Звіту клієнта та Звіту незалежного аудитора [77, с. 8].

Якщо аудитор виявив порушення, які не впливають на законність діяльності підприємства та не завдають шкоди державі, то він відображає ці факти в аналітичній частині Звіту, але все ж може надати позитивну думку щодо фінансової звітності. У разі виявлення порушень, що впливають на законність діяльності, аудитор документує всі факти у Звіті незалежного аудитора та надає час для їх виправлення. Якщо порушення не усунені, аудитор не може надати позитивну думку [77, с. 8].

В результаті проведення аудиту статутного капіталу аудитор може знайти певні порушення у процесі формування та бухгалтерського обліку статутного капіталу. Приклади таких порушень зображено на рисунку 3.9.

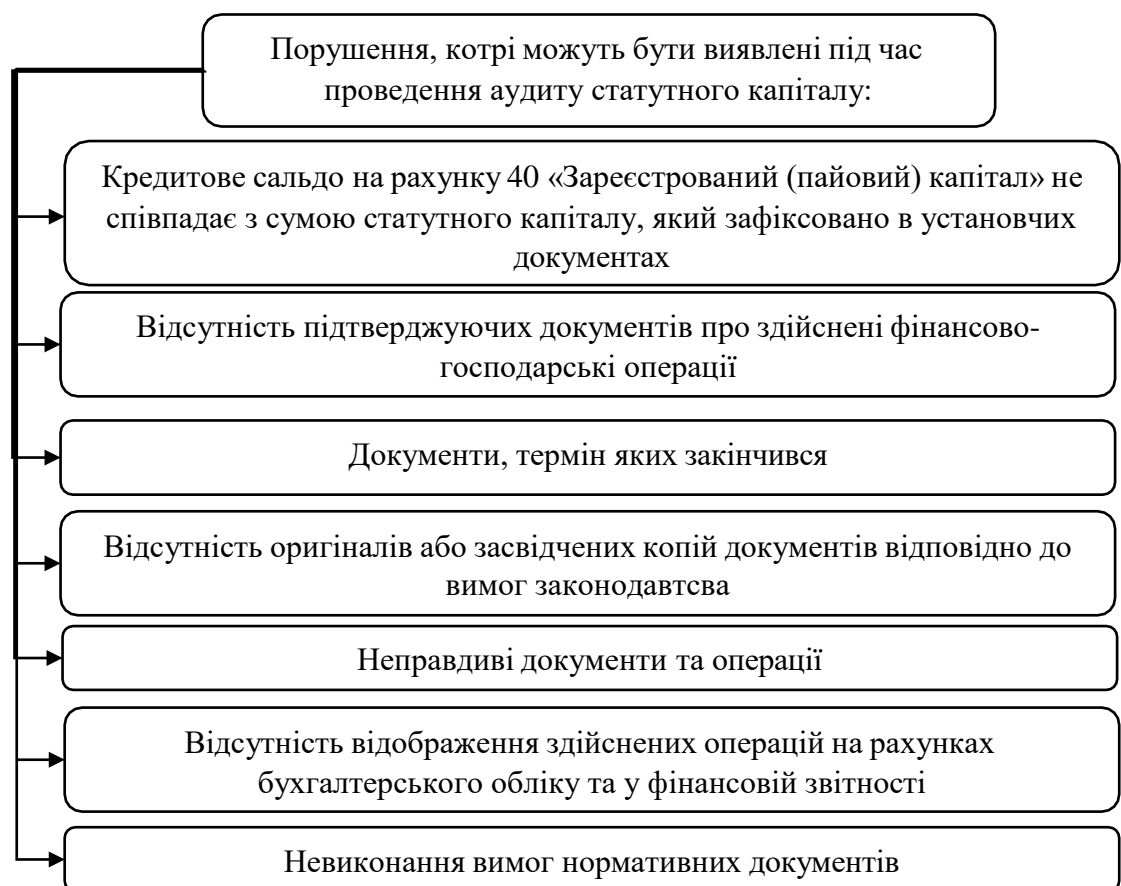

Рисунок 3.9 – Можливі порушення, які аудитор може виявити під час аудиту статутного капіталу.

Джерело: сформовано автором на основі [77, с. 8].

В результаті виконання всіх аудиторських процедур під час аудиту статутного капіталу аудитор має провести оцінювання результатів виконаних процедур та висловити свою незалежну думку у Звіті незалежного аудитора. На рисунку 3.10 зображений алгоритм отримання та проведення оцінки аудиторських доказів під час здійснення аудиту.

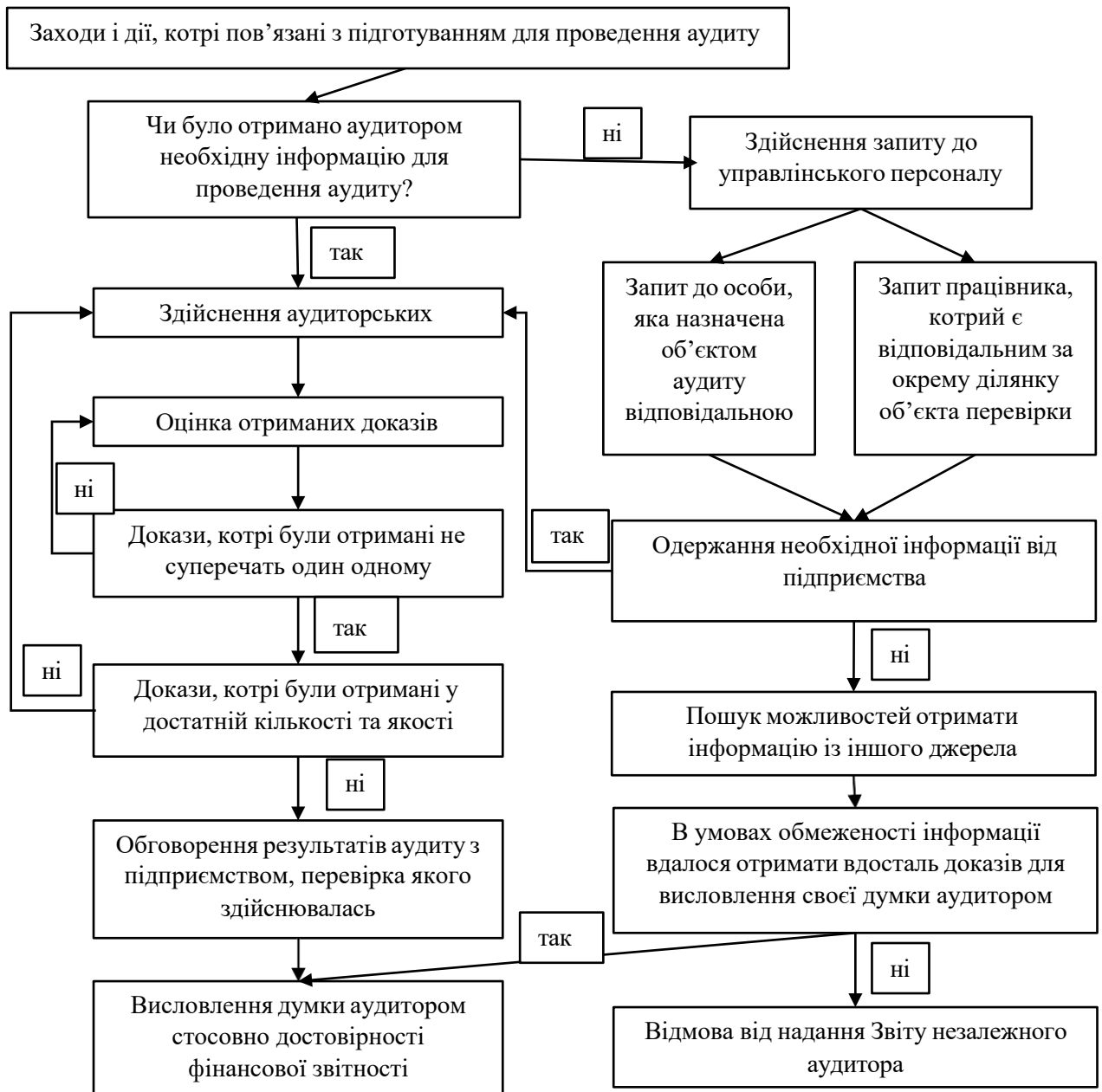

Рисунок 3.10 - Алгоритм отримання та проведення оцінки аудиторських доказів в процесі здійснення аудиту [15, с. 8].

В залежності від кількості і значності виявлених порушень у фінансовій звітності аудитор може висловити наступні види думок:

1) Немодифікована думка – висловлюється в тому випадку, коли під час аудиту аудитором не було виявлено ніяких порушень. На практиці зазвичай таких випадків дуже мало, тому Звіти незалежних аудиторів містять частіше саме модифіковану думку.

2) Модифікована думка – висловлюється в тому випадку, коли в результаті аудиту було виявлено певні порушення. В свою чергу в залежності від того наскільки матеріальними є виявлені порушення, або від природи їх походження (тобто, сталось це в результаті помилки чи в результаті шахрайства) модифікована думка може бути трьох видів:

- Думка із застереженням
- Негативна думка
- Відмова від висловлення думки

У МСА 705 (переглянутий) «Модифікації думки у звіті незалежного аудитора» зазначається, що «аудитор висловлює думку із застереженням у таких випадках:

1) Коли аудитор, маючи достатньо прийнятних аудиторських доказів, вважає, що виявлені викривлення, як окремо, так і разом, є суттєвими, але не настільки всеохоплюючими, щоб вплинути на всю фінансову звітність;

2) Коли аудитор не в змозі отримати достатню кількість прийнятних аудиторських доказів для формулювання думки, але вважає, що можливий вплив невиявлених викривлень, якщо вони існують, може бути суттєвим, але не всеохоплюючим [51].

Негативна думка висловлюється в тому випадку, коли за результатами виконаних аудиторських процедур аудитор знайшов суттєві та всеохоплюючі стосовно фінансової звітності викривлення.

І третій вид модифікованої думки – відмова від висловлення думки. Таке може траплятись у тому випадку, коли аудитор не в змозі отримати достатню кількість аудиторських доказів і відповідно не може об'єктивно висловити свою думку у Звіті незалежного аудитора.

В залежності від того, якої думки дійшов аудитор за результатом

виконання аудиторських процедур буде залежати і зміст Звіту незалежного аудитора. Форма та зміст звіту незалежного аудитора затверджена у МСА 700 «Формування думки та складання звіту щодо фінансової звітності» подано на рисунку 3.11.

Назва	• Звіт аудитора має назву, яка чітко вказує на те, що це Звіт незалежного аудитора
Адресат	• Звіт аудитора потрібно належно адресувати відповідно до обставин завдання
Думка аудитора	• в даному розділі зазначається думка аудитора про фінансову звітність, вона може бути немодифікована або модифікована
Основа для думки	• в даному розділі аудитор зазначає інформацію, на основі чого саме формувалась думка незалежного аудитора
Безперервність діяльності	• наводиться інформація про подальшу можливу діяльність підприємства
Ключові питання аудиту	• наводиться перелік основних питань, які мали найбільше значення для аудиту
Інша інформація	• тут наводиться інша інформація, яку на думку аудитора слід зазначити у Звіті незалежного аудитора
Відповідальність за фінансову звітність	• в даному розділі зазначається, що за фінансову звітність є відповідальним управлінський персонал підприємства
Відповідальність аудитора за аудит фінансової звітності	• в даному розділі зазначається, що за аудит фінансової звітності та висловлення думки про її стан є відповідальним аудитор
Повне ім'я партнера із завдання	• вказується ім'я партнера із завдання
Підпис аудитора	• проставляється підпис партнера із завдання
Адреса аудитора	• вказується адреса аудиторської фірми, яка перевірила фінансову звітність та склала цей Звіт
Дата звіту аудитора	• проставляється дата складання Звіту незалежного аудитора

Рисунок 3.11 - Форма та зміст Звіту незалежного аудитора.

Джерело: сформовано автором на основі [50].

Приклад Звіту незалежного аудитора стосовно фінансової звітності ТОВ «АТБ-Маркет» наведено в Додатку К.

ВИСНОВКИ

Дослідження, проведене в кваліфікаційній магістерській роботі на тему «Облік та аудит статутного капіталу підприємства: методичні підходи та організація» дозволило зробити такі висновки:

1) Статутний капітал на підприємстві відіграє значущу роль, тому вкрай важливо, щоб його бухгалтерський облік проводився належним чином, та інформація у фінансовій звітності стосовно статутного капіталу була надійною, достовірною та прозорою. Адже саме на підставі інформації, яка наводиться у фінансовій звітності стейкхолдери приймають важливі рішення стосовно підприємства.

Статутний капітал на підприємстві виконує три основні функції: стартову, гарантійну та регулюючу. Він є основою діяльності підприємств будь-якої організаційно-правової форми господарювання, тому багато вчених приділяють особливу увагу вивченню проблемних питань в обліку статутного капіталу. Однією з найчастіших проблем, з якими стикаються бухгалтери в процесі обліку статутного капіталу – це складність оцінки негрошових внесків до статутного капіталу. Для вирішення даної проблеми було б доцільно впровадити розробку детальної інструкції для бухгалтерів з поясненням всіх нюансів в обліку даної ділянки.

2) В залежності від обраної підприємством організаційно-правової форми буде залежати і порядок формування статутного капіталу. Наприклад, формування статутного капіталу ТОВ та АТ суттєво відрізняється. Основною їх відмінністю є те, що для товариств з обмеженою відповідальністю законодавчо не встановлено мінімальний розмір статутного капіталу, а от для акціонерного товариства такий розмір існує. Статутний капітал акціонерного товариства не може бути меншим ніж 200 мінімальних заробітних плат.

Порядок формування статутного капіталу включає в себе оцінку внесків, правильне відображення під час документування та обов'язкову відповідність нормам чинного законодавства.

3) Для забезпечення відображення у фінансовій звітності точної та достовірної інформації про статутний капітал на підприємстві має бути організований належним чином бухгалтерський облік. Адже він забезпечує відображення всіх операцій пов'язаних з формуванням та подальшими змінами у статутному капіталі. В сучасних умовах дуже поширеною стала автоматизація систем обліку, що значно знижує імовірність людської помилки, полегшує аналіз господарських операцій та покращує оперативність під час обробки бухгалтерських даних.

4) Процес бухгалтерського обліку включає в себе такий етап як документування операцій з обліку статутного капіталу. Первинні документи є підставою для ведення подальшого обліку і є обов'язковими на кожному підприємстві. Будь-яка господарська операція, пов'язана зі зміною у статутному капіталі має бути належним чином задокументована у первинному документі.

5) Аналітичний та синтетичний облік статутного капіталу ведеться за рахунком 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал». Відмінністю аналітичного та синтетичного обліку статутного капіталу є те, що аналітичний облік ведеться в розрізі внесків кожного з учасників, а синтетичний облік є узагальнюючим в цілому по статутного капіталу.

6) На підставі отриманих облікових даних формується фінансова звітність підприємства, яка має бути сформована чітко та правильно, без будь-яких викривлень. Інформація про статутний капітал зазначається у таких формах фінансової звітності, як: форма №1 Баланс (Звіт про фінансовий стан) та форма №4 Звіт про зміни у власному капіталі. Крім того, більш деталізована інформація про статутний капітал наводиться у Примітках до фінансової звітності. Дуже часто під час формування фінансової звітності трапляються помилки або навмисні викривлення (шахрайства), в результаті чого інформація у фінансовій звітності стає недостовірною та на основі неї в подальшому неможливо буде прийняти правильні рішення. Для того, щоб виявити чи були наявні такі помилки або навмисні викривлення проводиться зовнішня незалежна перевірка з назвою «аудит фінансової звітності».

7) Аудит статутного капіталу, як і аудит в цілому починається з етапу планування. На даному етапі аудитор ознайомлюється з самим підприємством (якщо аудит проводиться вперше), ретельно оцінює всі ризики (зокрема і ризик шахрайства), розробляє та затверджує з клієнтом План та Програму аудиту, проводить тестування системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю на підприємстві, обирає аудиторські процедури, під час виконання яких можна буде отримати достатню кількість доказів для подальшого складання Звіту незалежного аудитора.

8) Після етапу планування аудитор переходить до основного етапу під час якого він використовує обрані раніше аудиторські процедури. Обирання цих процедур відбувається на власний розсуд аудитора (з погодженням зі старшими колегами), головне щоб за допомогою цих процедур можна було покрити необхідну кількість доказів.

9) Після завершення отримання аудиторських доказів аудитор аналізує та оцінює отриману інформацію та визначає всі ризики. Оцінка ризиків допомагає визначити проблемні зони у фінансовій звітності та в подальшому відобразити цю інформацію у Звіті незалежного аудитора (у випадку, якщо виявлені проблемні зони є суттєвими та мають значний вплив на звітність).

10) На підставі отриманих аудиторських доказів та після завершення оцінки всіх можливих ризиків аудитор формує свій Звіт незалежного аудитора із зазначенням своєї думки стосовно фінансової звітності клієнта (чи не було виявлено суттєвих порушень та шахрайства в цілому під час перевірки). Саме на підставі сформованого Звіту в подальшому зацікавлені особи підприємства зможуть робити висновки та приймати подальші рішення стосовно нього. Тому під час проведення аудиту аудитор має бути уважним, незалежним та дотримуватись міжнародним стандартів аудиту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Fitri, Fauziah Aida; Syukur, Muhammad; and Justica, Gita, Do The Fraud Triangle Components Motivate Fraud in Indonesia? *Australian Accounting, Business and Finance Journal*. 2019. Issue 13(4). P. 63-72. URL: <https://pdfs.semanticscholar.org/35dc/eef5d878dade2e2f7e04421804fe5ac16b61.pdf> (дата звернення: 20.12.2024).
2. Антоненко В.Ю., Кононенко Ж.А. Організаційно-правові форми функціонування підприємств. *Актуальні питання розвитку науки та забезпечення якості освіти у XXI столітті*. 2022. С. 288-293. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/12728/1/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%96.%D0%90.%201-3%2C289-294%2C304%2C312.pdf> (дата звернення: 21.10.2024).
3. Арсенюк А. В. Вплив облікової інформації щодо власного капіталу на прийняття управлінських рішень. *Ефективна економіка*. 2017. Вип. № 6. С. 1-5. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2017_6_14 (дата звернення: 23.11.2024).
4. Арсенюк А. В. Методичні аспекти проведення аудиту власного капіталу. *Ефективна економіка*. 2017. Вип. № 6. С. 1-9. URL: <http://socrates.vsau.org/repository/getfile.php/16813.pdf> (дата звернення: 26.11.2024).
5. Аудит в умовах сталого розвитку: колективна монографія О. А. Петрик, Н. В. Гойло, І. І. Матієнко-Зубенко, І. О. Мариніч, ін.; за загальною редакцією проф. О.А. Петрик. К.: КНЕУ, 2021. 231 с. URL: https://www.apu.com.ua/wp-content/uploads/2019/12/%D0%90%D0%A3%D0%94%D0%98%D0%A2_-%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B2_%D0%BC%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80_-%D0%B7%D0%B0-%D1%80%D0%B5%D0%B4-%D0%9E.%D0%90.-%D0%9F%D0%B5%D1%82%D1%80%D0%B8%D0%BA.pdf (дата звернення: 29.11.2024).
6. Аудит: навчальний посібник / за заг. ред. Л.І. Жидеєва, О.П. Колісник, К.Д. Салямон-Міхєєва. Ірпінь: Університет ДФС України, 2019. 312 с. URL:

<https://drive.google.com/file/d/1N9xJOFVEl1ItYLVfq7AbkdJYHS8lOuJx/view> (дата звернення: 01.12.2024).

7. Бабич Л.М., Карлова І.О., Корольова О.І. Облікова політика щодо власного капіталу в контексті різних організаційно-правових форм суб'єктів господарювання. *Вісник Національного транспортного університету. Серія «Економічні науки». Науковий журнал. К.: НТУ. 2022. Вип. № 2 (52). С. 9–21. URL: http://publications.ntu.edu.ua/visnyk/52/009_021.pdf* (дата звернення: 20.10.2024).

8. Бержанір І. А. Власний капітал підприємства: економічна сутність та особливості обліку. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. 2023. Т.2. № 19. С. 78–86. URL: https://www.researchgate.net/publication/372272677_VLASNIJ_KAPITAL_PIDPRIEMSTVA_EKONOMICNA_SUTNIST_TA_OSOBLIVOSTI_OOBLIKU* (дата звернення: 09.10.2024).

9. Бержанір І. А. Власний капітал: проблеми та напрями удосконалення обліку. *Сучасні проблеми обліку, аналізу, аудиту й оподаткування суб'єктів господарської діяльності: теоретичні, практичні та освітнянські аспекти: збірник наукових праць за матеріалами IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (30-31 березня 2020 р.). Дніпро: НМетАУ. 2020. С. 21–23. URL: https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/123456789/12322/1/Vlasn_kap_prob_l_persp.pdf* (дата звернення: 24.10.2024).

10. Бержанір І., Мамедова А. Напрями удосконалення обліку власного капіталу підприємства. *Економічний розвиток держави, регіонів і підприємств: проблеми та перспективи / зб. наук. праць / наук. ред. В. С. Лукач. Ніжин. 2019. С. 9–11. URL: https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/123456789/10517/1/apr_udosk_obl_vk.pdf* (дата звернення: 25.10.2024).

11. Білоус О., Кундеус О. Трансформація бухгалтерського обліку в умовах цифрової економіки. *Галицький економічний вісник. 2023. Вип. 4(83). С. 56-61. URL: <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/42659>* (дата звернення: 30.10.2024).

12. Бондар М.І., Верига Ю.А., Орищенко М.М. *Звітність підприємства [текст] : підручник. К. : ЦУЛ. 2015. 570 с*

13. Бондар М.І., Примаченко О.Л. Особливості формування статутного

капіталу акціонерних товариств. *Сучасний стан, актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, контролю та аналізу: тези доп. міжнар. наук.-практ. конф. до 20-річчя каф. обліку і аудиту (м. Івано-Франківськ, 16-17 жовтня. 2015 р.)*. 2015. С. 20-22. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/handle/2010/33232> (датазвернення: 22.10.2024).

14. Бугай Н.О. Власний капітал як складова фінансової системи підприємства: проблематика та шляхи вирішення. *Агросвіт*. 2016. Вип. №21. С.19-25. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/21_2016/5.pdf (дата звернення: 27.11.2024).

15. Винниченко Н.В., Федяй А.Ю. Аналітичні процедури для отримання аудиторських доказів. *Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка»*. 2019. Вип. №12. С. 1-10. URL: https://www.researchgate.net/profile/Nataliia-Vynnychenko-2/publication/338196492_ANALYTICAL_CHARACTERISTICS_FOR_AUDIT_EVIDENCE/links/5ebf9d7092851c11a86c41d7/ANALYTICAL-CHARACTERISTICS-FOR-AUDIT-EVIDENCE.pdf (дата звернення: 21.12.2024).

16. Візіренко С.В., Цукан Л.А. Планування аудиторської перевірки власного капіталу підприємства. *Економічні науки. Інвестиції: практика та досвід*. 2018. Вип.3. С.57-60. URL: <https://eir.zp.edu.ua/server/api/core/bitstreams/f8ec211c-29c0-4251-8be1-e581d799e5dc/content> (дата звернення: 20.12.2024).

17. Воськало Н.М. Документування операцій з обліку власного капіталу *Науковий вісник НЛТУ України*. 2009. Вип. 19.11. С. 126-134. URL: https://nv.nltu.edu.ua/Archive/2009/19_11/126_Woskalo_19_11.pdf (дата звернення: 29.10.2024).

18. Гільорме Т.В., Данилова В.Є. Удосконалення методики обліку власного капіталу промислового підприємства. *Економіка та фінанси*. 2019. Вип. 2. С. 15-25. URL: https://www.researchgate.net/publication/342850673_UDOSKONALENNA_METODIKI_OBLIKU_VLASNOGO_KAPITALU_PROMISL_OVOGO_PIDPRIEMSTVA (дата звернення: 20.11.2024).

19. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436-IV. Дата

оновлення: 15.11.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 27.10.2024).

20. Гребенюк А.Г. Роль аудиту у забезпеченні прозорості та достовірності інформації про статутний капітал підприємства. *Молодіжна наукова ліга*. 2024.

С. 63-64. URL: <https://archive.liga.science/index.php/conference-proceedings/issue/view/ukr-20.12.2024/111> (дата звернення: 26.11.2024).

21. Дорош Н., Лясківська Г. Облік змін у власному капіталі підприємства. *Молодий вчений*. 2020. Вип. 2 (78). С. 335-339. URL:

<https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/1362/1331> (дата звернення: 29.10.2024).

22. Дробязко С. І. Удосконалення методології бухгалтерського обліку власного капіталу підприємств. *Агросвіт*. 2020. Вип. № 1. С. 3–8. URL:

http://www.agrosvit.info/pdf/1_2020/2.pdf (дата звернення: 03.11.2024).

23. Економічні основи проведення аудиту діяльності промислових підприємств / за заг. ред. С.В. Гушко. К.: Криворізький економічний ін-т Державного вищого навч. закл. "Київський національний економічний ун-т ім. Вадима Гетьмана". 2017. 256 с.

24. Єфремов С. Психологія шахрайства (частина 2). URL: <https://kreston.ua/sviatoslav-yefremov-psykholohiia-shakhraystva-chastyna-2/> (дата звернення: 19.12.2024).

25. Звітність підприємства : підручник / за заг. ред. М. І. Бондаря та ін. Київ : Центр учбової літератури, 2015. 570 с.

26. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11. 1999 р. № 291. Дата оновлення: 13.12.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення: 26.10.2024).

27. Інструкція про порядок відкриття та закриття рахунків користувачам надавачами платіжних послуг з обслуговування рахунків: затв. Постановою

правління Національного банку України від 29.07.2022 №162. Дата оновлення: 21.11.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0162500-22#Text> (дата звернення: 28.10.2024).

28. Іщенко Я.П. Формування та облік власного капіталу в товариствах з обмеженою відповідальністю: стан нормативно-правового врегулювання. *ЕФМ*. 2019. С. 136-146. URL: <http://efm.vsau.org/storage/articles/November2019/7rkvJcaLVCCMdppf59rA.pdf> (дата звернення: 01.11.2024).

29. Калабухова С., Токарева Т. Транспарентність облікової інформації. *Economic Analysis*. 2022. Volume 32.No. 4. URL: https://www.researchgate.net/publication/368745008_Transparency_of_the_accounting_information (дата звернення: 30.11.2024).

30. Клименко В.С. Методика оцінки платоспроможності та ліквідності підприємства. 2017. С. 61-65.

31. Колісник О.П., Томша А.О. Методичні підходи та організація обліку і аудиту власного капіталу підприємства. *Економіка та суспільство*. Облік і оподаткування. 2022. Вип. 37. С. 1-5. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1201/1156> (дата звернення: 24.11.2024).

32. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України dsl 28 червня 1996 року №254к/96-ВР. Дата оновлення: 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 25.10.2024).

33. Королюк Т., Мазуренко О. Діджиталізація діяльності підприємств: тенденції, цифровий облік, перспективи. *Галицький економічний вісник*. Вип. 3(70). 2021. С. 59-70. URL: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/70/975.pdf> (дата звернення: 23.11.2024).

34. Косата І.А., Дягілева О.В., Передера А.А. Особливості формування та обліку зареєстрованого (пайового) капіталу для підприємств різних організаційно-правових форм. *Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна серія «Економічна»*. Вип. 106. 2024. С. 112-121. URL: <https://periodicals.karazin.ua/economy/article/download/24012/21764/> (дата

звернення: 26.10.2024).

35. Кундря О. Оцінка обліку капіталу підприємства. *Баланс*. 2017. Вип. №6. С. 24-27.

36. Лоза А.В., Карпенко Є.А. Оформлення результатів аудиторської перевірки розрахунків з оплати праці. *Doctoral dissertation, Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*. 2023. С. 153-155. URL: <https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PolNTU/13078/1/zbirnik%2015%20%D1%87%D0%B5%D1%80%D0%B2%D0%BD%D1%8F%202023-153-155.pdf> (дата звернення: 23.12.2024).

37. Любар О.О. Нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку власного капіталу. *Ефективна економіка*. 2020. № 4. С. 1-11. URL: <http://socrates.vsau.org/repository/getfile.php/24745.pdf> (дата звернення: 10.10.2024).

38. М'якушко В.В. Облік в системі управління власним капіталом. *Менеджмент XXI століття: сучасні моделі, стратегії, технології – Вінниця: Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ*, 2017. – С. 1137-1144. URL: http://www.vtei.com.ua/images/VN/25_10.pdf (дата звернення: 20.10.2024).

39. Матієнко-Зубенко І.І. Електронний документообіг як ключовий елемент ефективної діяльності бізнес-структур. *Облік, аналіз, аудит, оподаткування та фінансовий моніторинг в умовах повоєнного відновлення України. Збірник матеріалів ІХ Міжнародної науково-практичної конференції 8 грудня 2023 року*. 2023. С. 234-236. URL: https://www.apu.com.ua/wp-content/uploads/2021/03/oblik_analiz_audyt_opodatkuv_fin_monitor_umovakh_hlobalizats_zmin_23-1.pdf#page=235 (дата звернення: 24.11.2024).

40. Мелень О.В., Майструк О.Д. Особливості організації обліку власного капіталу підприємства. *Інфраструктура ринку. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. 2018. Вип. 18. С. 371-375. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/8dca40c7-6d14-46d4-84a6-0df3db0d4ea7/content> (дата звернення: 29.10.2024).

41. Мельник Т.Г., Димніч В.В. Організація бухгалтерського обліку та контролю власного капіталу. *Молодий вчений. Економічні науки*. 2018. Вип. 3 (55).

С. 670-675. URL:<https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/download/5030/4936> (дата звернення: 30.10.2024).

42. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку: наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2000 №356. Дата оновлення: 06.11.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0356201-00#Text> (дата звернення: 22.11.2024).

43. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: затв. наказом Міністерства фінансів України № 433 від 28.03.2013 р. Дата оновлення: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13#Text> (дата звернення: 23.11.2024).

44. Михайловина С.О. «Хмарні» технології як важливий аспект розвитку системи бухгалтерського обліку і оподаткування. *Ефективна економіка*. 2021. Вип. 8. С. 1-8. URL: <https://lib.udau.edu.ua:8443/server/api/core/bitstreams/299ad72f-1b65-4d57-9e7f-32feeb8eaba2/content> (дата звернення: 24.11.2024).

45. Міжнародний стандарт аудиту 200 «Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до Міжнародних стандартів аудиту», виданий Міжнародною федерацією бухгалтерів і Аудиторською палатою України, видання 2020 року, частина 1. С. 70-94. URL: <https://www.iaasb.org/publications/mizhнародni-standarti-kontrolyu-yakosti-auditu-oglyadu-inshogo-nadannya-vpevnenosti-ta-suputnikh-0> (дата звернення: 28.11.2024).

46. Міжнародний стандарт аудиту 300 «Планування аудиту фінансової звітності», виданий Міжнародною федерацією бухгалтерів і Аудиторською палатою України, видання 2020 року, частина 1. С. 232-242. URL: <https://www.iaasb.org/publications/mizhнародni-standarti-kontrolyu-yakosti-auditu-oglyadu-inshogo-nadannya-vpevnenosti-ta-suputnikh-0> (дата звернення: 29.11.2024).

47. Міжнародний стандарт аудиту 315 (переглянутий) «Ідентифікація та оцінювання ризиків суттєвого викривлення через розуміння суб'єкта господарювання і його середовища», виданий Міжнародною федерацією бухгалтерів і Аудиторською палатою України, видання 2020 року, частина 1. С. 243-289. URL: <https://www.iaasb.org/publications/mizhнародni-standarti-kontrolyu->

yakosti-audit-oglyadu-inshogo-nadannya-vpevnenosti-ta-suputnikh-0(дата звернення: 02.12.2024).

48. Міжнародний стандарт аудиту 500 «Аудиторські докази», виданий Міжнародною федерацією бухгалтерів і Аудиторською палатою України, видання 2020 року, частина 1. С. 347-365. URL: <https://www.iaasb.org/publications/mizhnarodni-standarti-kontrolyu-yakosti-audit-oglyadu-inshogo-nadannya-vpevnenosti-ta-suputnikh-0> (дата звернення: 05.12.2024).

49. Міжнародний стандарт аудиту 520 «Аналітичні процедури», виданий Міжнародною федерацією бухгалтерів і Аудиторською палатою України, видання 2020 року, частина 1. С. 397-403. URL: <https://www.iaasb.org/publications/mizhnarodni-standarti-kontrolyu-yakosti-audit-oglyadu-inshogo-nadannya-vpevnenosti-ta-suputnikh-0> (дата звернення: 05.12.2024).

50. Міжнародний стандарт аудиту 700 (переглянутий) «Формування думки та складання звіту щодо фінансової звітності», виданий Міжнародною федерацією бухгалтерів і Аудиторською палатою України, видання 2020 року, частина 1. С. 632-676. URL: <https://www.iaasb.org/publications/mizhnarodni-standarti-kontrolyu-yakosti-audit-oglyadu-inshogo-nadannya-vpevnenosti-ta-suputnikh-0> (дата звернення: 10.12.2024).

51. Міжнародний стандарт аудиту 705 (переглянутий) «Модифікації думки у звіті незалежного аудитора», виданий Міжнародною федерацією бухгалтерів і Аудиторською палатою України, видання 2020 року, частина 1. С. 697-725. URL: <https://www.iaasb.org/publications/mizhnarodni-standarti-kontrolyu-yakosti-audit-oglyadu-inshogo-nadannya-vpevnenosti-ta-suputnikh-0>(дата звернення: 10.12.2024).

52. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 (МСБО 1) «Подання фінансової звітності» від 01.01.2012 №929_013. Дата оновлення: 01.01.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013#Text (дата звернення: 23.11.2024).

53. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 32 (МСБО 32) «Фінансові інструменти: подання» від 01.01.2012 №929_029. Дата оновлення: 01.01.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_029#Text (дата

звернення: 23.11.2024).

54. Міжнародний стандарт фінансової звітності 7 (МСФЗ 7) «Фінансові інструменти: розкриття інформації» від 01.01.2012. Дата оновлення: 01.01.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_007#Text (дата звернення: 02.01.2024).

55. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 року № 73. Дата оновлення: 03.01.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 23.11.2024).

56. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 25.02.2000 №39. Дата оновлення: 17.02.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00#Text> (дата звернення: 23.11.2024).

57. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 №92. Дата оновлення: 29.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text> (дата звернення: 23.11.2024).

58. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 18.10.1999 №242. Дата оновлення: 17.02.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99#Text> (дата звернення: 23.11.2024).

59. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 №246. Дата оновлення: 01.01.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text> (дата звернення: 23.11.2024).

60. Онищенко В. Статутний капітал підприємства 2024: поняття, бухгалтерський облік та оподаткування. *Платформа Бухгалтерія*. 2024. URL: <https://buhplatforma.com.ua/article/7256-statutniy-kapital-pdprimstva#ancex7> (дата звернення: 29.10.2024).

61. Пилипчук Н. М. Аудит власного капіталу та шляхи його подальшого

удосконалення. *Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова*. 2013. Т. 18. Вип. 2/1. С.91-93. URL: [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IM AGE FILE DOWNLOAD=1&Image file name=PDF/Vonu_econ_2013_18_2\(1\)_22.pdf](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IM AGE FILE DOWNLOAD=1&Image file name=PDF/Vonu_econ_2013_18_2(1)_22.pdf) (дата звернення: 28.11.2024).

62. Пілевич Д. Трансформація системи бухгалтерського обліку в умовах розвитку цифрових технологій. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2020. Вип. №3(23). С. 149-157. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=ppeu_2020_3_19 (дата звернення: 24.11.2024).

63. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. Дата оновлення: 30.12.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення 31.12.2024).

64. Подмешальська Ю.В., Феофанов Л.К., Горбатова П.О. Розробка програми аудиту власного капіталу. *Економічні науки. Інвестиції: практика та досвід*. 2019. Вип. 3. С. 50-57. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/3_2019/9.pdf (дата звернення: 26.11.2024).

65. Пономарьов Д.Е. Капітал підприємства: сутність та аналіз формування і використання. *Економічна наука. Інвестиції: практика та досвід*. 2016. Вип. 5. С. 53-58. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/5_2016/12.pdf (дата звернення: 26.10.2024).

66. Примаченко О. Л. Науково-практичний аспект організації обліку формування статутного капіталу господарських товариств. *Молодий вчений*. 2015. № 1(2). С. 45–49. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=molv_2015_1%282%29_12 (дата звернення: 28.10.2024).

67. Про акціонерні товариства: Закон України від 27.02.2022 №2465-IX. Дата оновлення: 01.01.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#Text> (дата звернення: 02.01.2025).

68. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 №2258-VIII. Дата оновлення: 20.06.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text> (дата звернення: 30.12.2024).

69. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. Дата оновлення: 03.09.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 26.10.2024).

70. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 №1576-XII. Дата оновлення: 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#Text> (дата звернення: 26.10.2024).

71. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 №755-IV. Дата оновлення: 15.11.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text> (дата звернення: 20.10.2024).

72. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 року №851-IV. Дата оновлення: 31.12.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text> (дата звернення: 26.10.2024).

73. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.91 р. № 1561-XII. Дата оновлення: 10.10.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (дата звернення: 19.10.2024).

74. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні: Закон України від 12.07.2001 №2658-III. Дата оновлення: 11.12.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14#Text> (дата звернення: 17.10.2024).

75. Про правила обов'язкового та добровільного застосування міжнародних стандартів фінансової звітності: Лист Міністерства фінансів України від 29.12.2017 №35210-06-5/371175. Дата оновлення: 29.12.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v3521201-17#Text> (дата звернення: 05.01.2024).

76. Проскура В.Ф., Лизанець А.Г., Гонак В.В. Запобігання фальсифікації інформації для аналітичного забезпечення управління підприємством. *Економіка*

та суспільство. 2024. Вип. №59. С. 1-7. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3523/3452> (дата звернення: 27.11.2024).

77. Радіонова Н.Й., Губа І.М. Аудит власного капіталу підприємства: шляхи удосконалення організації і методики. *Економічні науки. Наука Онлайн: міжнародний електронний науковий журнал*. 2017. Вип. 12. С.1-11. URL: <https://nauka-online.com/wp-content/uploads/2017/12/Radionova-Guba.pdf> (дата звернення: 29.11.2024).

78. Рижикова О. Внески до статутного капіталу нематеріальних активів і ТМЦ. *Все про бухгалтерський облік*. 2017. Вип. №103

79. Салука І.Я. Формування статутного капіталу в товаристві з обмеженою відповідальністю. *Економіка і суспільство*. 2016. Вип. 5. С. 437-440. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/5_ukr/77.pdf (дата звернення: 10.10.2024).

80. Самойлова Т.А. Окремі аспекти формування та обліку статутного капіталу підприємств різних форм власності. *Конкурентоздатність продукції та підприємств. Всеукраїнський науково-виробничий журнал*. 2020 С. 132–137.

81. Семенова С. Облік формування зареєстрованого (пайового) капіталу підприємствами різних організаційно-правових форм. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського. Економічні науки : зб. наук. праць*. 2017. Вип. № 2 (9). С. 188-195. URL: <http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/Economic-visnik-9-2017-33.pdf> (дата звернення: 26.10.2024).

82. Слесар Т., Шара Є. Організація технології облікового процесу власного капіталу. *Вісник економіки*. 2021. Вип. № 2. С. 145–159. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/42588/1/%d0%a1%d0%bb%d1%94%d1%81%d0%b0%d1%80.PDF> (дата звернення: 29.10.2024).

83. Спрощений план рахунків бухгалтерського обліку: затв. наказом Міністерства фінансів України від 19.04.2001 року №186. Дата оновлення: 05.01.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0389-01#Text> (дата звернення: 19.11.2024).

84. Сук О. Облік власного капіталу та забезпечення зобов'язань. *Бухгалтерія*. 2017. Вип. №10.

85. Томчук В.В. Використання діджитал-технологій для комплексної автоматизації бізнес-процесів на підприємстві. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 52. С. 1-9. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2533/2452> (дата звернення: 23.11.2024).

86. Тютюнник С. В. Відображення інформації щодо власного капіталу у фінансовій звітності. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством : Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції. Частина I (м. Полтава, 23 квітня 2019 року)*. – Полтава. 2019. С. 232-235. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/34274/1/5_%D0%A2%D0%B5%D0%B7%D0%B8_%D0%9F%D0%94%D0%90%D0%90_%D0%A4%D0%B5%D1%81%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_%D0%A7_1.pdf#page=232 (дата звернення: 24.11.2024).

87. Фінансова звітність ТОВ «АТБ-Маркет» за 2022 рік та інформація про власників товариства. URL: https://www.atbmarket.com/company?srsId=AfmBOooTBjVB1ur5PjGXmjLPcUcUg6i3IE_MeTemjCls2O8IKeOP00jc (дата звернення: 23.11.2024).

88. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV. Дата оновлення: 18.12.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 17.10.2024).

89. Чаплінський В. Дефініція «капіталу» та особливостей його складових. *Збірник наукових праць молодих вчених Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Електронний ресурс*. 2022. Вип. 14. С. 9-10

90. Черноус О. Сутність власного капіталу в системі управління підприємством. *Облік, контроль і аналіз в управлінні підприємницькою діяльністю*. 2021. С. 118-124. URL: http://vtei.edu.ua/doc/doc/24_03_2zb.pdf#page=118 (дата звернення: 25.10.2024).

91. Шадловська І.І. Особливості обліку власного капіталу на вітчизняних

підприємствах. *Тези Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток соціально-економічних систем в геоeкономічному просторі: теорія, методологія, організація обліку та оподаткування»*. 2017

92. Шкіренко В.В., Петрик О.А. Особливості ідентифікації та оцінки ризиків суттєвого викривлення в процесі аудиту інвестиційної діяльності. *II Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція «Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія»*. 2017. С. 175-177. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/25164/1/175.PDF> (дата звернення: 20.12.2024).

93. Ярошук О. В. Моделі прогнозування фінансового стану підприємства. *Цифрова економіка: тренди та перспективи : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Тернопіль, 25 жовтня 2018 р. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В.* 2018. С. 224-226. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/32279/1/%D0%A2%D0%B5%D0%B7%D0%B8_2018%20Digital%20Econom%20%281%29.pdf (дата звернення: 21.12.2024).

94. Ярошук О., Белова І. Технологія блокчейн в бухгалтерському обліку та аудиті. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2020. Вип. 3-4. С. 28-44. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/43152/1/%d0%af%d1%80%d0%be%d1%89%d1%83%d0%ba.pdf>

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця А.1 - Класифікація статутного капіталу за ознаками

№ з/п	Класифікаційні ознаки	Вид капіталу	Характеристика
1	2	3	4
1	За джерелами формування капіталу	Внутрішній	Формується завдяки внутрішнім ресурсам підприємства, наприклад за рахунок прибутку може поповнюватись розмір власного капіталу підприємства.
		Зовнішній	Формується за рахунок коштів та інших ресурсів зовнішніх інвесторів або кредиторів.
2	За національною належністю власників капіталу	Вітчизняний	Формується завдяки внутрішнім ресурсам держави, в якій створюється дане підприємство.
		Іноземний	Формується завдяки іноземним ресурсам поза межами держави, в якій створюється дане підприємство (наприклад іноземні інвестори).
3	За організаційно-правовою формою залучення капіталу	Акціонерний	Капітал, який формується при створенні акціонерного товариства, та складається з часток його власників (акціонерів).
		Пайовий	Сукупність капіталів фізичних та юридичних осіб при створенні товариства з обмеженою відповідальністю.
		Індивідуальний	Капітал, який вноситься одним власником при створенні товариства, на відміну від попередніх двох видів капіталу.
4	За об'єктом інвестування	Основний	Це головний капітал підприємства, який зазвичай виконує виробничу функцію (будівлі, машини або устаткування).
		Оборотний	Капітал, який призначений для розширення виробництва та перебуває у постійному русі.
5	За формою використання	Споживчий	Капітал, який пов'язаний з виплатою дивідендів, %; на покриття соціальних потреб підприємства та його працівників.
		Накопичувальний	До накопиченого капіталу можна віднести нерозподілений прибуток звітного і минулих років.

Продовження Додатку А

Продовження таблиці А.1

1	2	3	4
6	За рівнем ризику	Безризиковий	Характеризує частину капіталу, яка використовується для здійснення безризикових операцій, що пов'язані з будь-якою (операційною, фінансовою, інвестиційною) діяльністю підприємства.
		Середньоризиковий	Характеризує частину капіталу, яка задіяна в операціях виробничого чи інвестиційного характеру, рівень ризику яких приблизно відповідає середньоринковому.
		Високоризиковий	Характеризує використання капіталу в інвестиційній діяльності, що пов'язана з фінансовим інвестуванням у високоризикові інструменти.

Таблиця Б.1 - Графік документообігу статутного капіталу

№	Назва документа	Номер форми (типової або розробленої підприємством)	Кількість примірників	Відповідальний за складання та подання до бухгалтерії	Час складання	Роботи, що виконуються при складанні документа	Дата подання документа до бухгалтерії	Відповідальний за прийняття, перевірку та оброблення документа	Роботи, що виконуються в бухгалтерії	Регістри і форми, що складаються на підставі документа
1	Бухгалтерська довідка	-	1	Бухгалтер	Під час виникнення господарської операції	Інформаційне заповнення документа	Дата відсутня, адже документ складається вже в бухгалтерії	Бухгалтер	Перевірка правильності старшим бухгалтером	Журнал 7, облікові відомості, оборотно-сальдова відомість
2	Наказ та розпорядження керівництва	-	1	Секретар керівника	В момент виникнення		За вимогою бухгалтерії	Керівник, а потім бухгалтер	Перевірка наявності необхідної інформації	-
3	Рішення зборів учасників	-	1	Секретар, присутній на засіданні	В момент виникнення		За вимогою бухгалтерії			-
4	Акт приймання-передачі ОЗ	ОЗ-1	2	МВО	В момент виникнення	Інформаційне заповнення документа	Протягом 3-х днів з моменту прийому	Бухгалтер	Перевірка наявності необхідної інформації	Відомості обліку основних засобів, Журнал 7 для відображення інформації з боку статутного капіталу

Таблиця В.1 - Робочий план рахунків обліку статутного капіталу

№ з/п	Синтетичні рахунки		Субрахунки		Об'єкт аналітичного обліку	Відображення в Балансі
	Рахунки першого порядку		Рахунки другого порядку			
	код	назва	код	назва		
1	2	3	4	5	6	7
1	40	Статутний капітал	401	Статутний капітал	Відображається статутний капітал господарських товариств, державних і комунальних підприємств	1400
			402	Пайовий капітал	Відображається і узагальнюється інформація про суми пайових внесків членів споживчого товариства, колективного сільськогосподарського підприємства, житлово-будівельного кооперативу, кредитної спілки та інших підприємств, що передбачені установчими документами.	1400
			403	Інший зареєстрований капітал	Відображається зареєстрований капітал інших підприємств, зокрема приватних підприємств, формування якого передбачено в установчих документах.	1400
			404	Внески до незареєстрованого статутного капіталу	Відображаються внески, які надходять для формування статутного капіталу, зокрема акціонерного товариства, після його оголошення і до реєстрації відповідних змін до установчих документів.	1400
2	45	Вилучений капітал	451	Вилучені акції	Відображається фактична собівартість акцій власної емісії або часток, викуплених господарським товариством у його учасників	1430
			452	Вилучені вклади і паї		1430
			453	Інший вилучений капітал		1430
3	46	Неоплачений капітал	-	-	Відображається заборгованість учасників господарського товариства за внесками до статутного капіталу	1425
4	67	Розрахунки з учасниками та кошти клієнтів	671	Розрахунки за нарахованими дивідендами	Ведеться облік дивідендів, нарахованих власникам простих та привілейованих акцій (часток у статутному капіталі) за рахунок прибутку або інших, передбачених установчими документами, джерел	1640

Продовження додатку В
Продовження таблиці В.1

1	2	3	4	5	6	7
			672	Розрахунки за іншими виплатами	Ведеться облік інших виплат, нарахованих учасникам за користування майном, зокрема земельним і майновим паєм, а також виплат у зв'язку з одержанням належної вибулому учаснику частини активів підприємства	1640

Форма №1 Баланс (Звіт про фінансовий стан)

ТОВ «АТБ-МАРКЕТ»

Окремий звіт про фінансовий стан, поточні/непоточні

Окремий звіт про фінансовий стан, поточні/непоточні станом на 31 грудня 2022 року

Стаття	Примітки	31 грудня 2022 р.	31 грудня 2021 р.	1 січня 2021 р.
Активи				
Непоточні активи				
Основні засоби	7	22 514 782	25 676 168	20 908 841
Інвестиційна нерухомість		203 789	586 227	-
Нематеріальні активи за винятком гудвілу		105 809	89 160	81 573
Інвестиції в дочірні підприємства, спільні підприємства та асоційовані підприємства, відображені в окремій фінансовій звітності		50	50	50
Торговельна та інша непоточна дебіторська заборгованість	9	3 247	3 705	-
Відстрочені податкові активи	21	279 585	90 903	72 971
Інші непоточні фінансові активи		10	10	10
Загальна сума непоточних активів		23 107 272	26 446 223	21 063 445
Поточні запаси	8	8 615 062	7 771 596	6 423 708
Торговельна та інша поточна дебіторська заборгованість	9	479 614	1 557 004	4 474 706
Поточні податкові активи, поточні*		10 555	-	-
Інші поточні нефінансові активи		460 855	213 226	183 950
Грошові кошти та їх еквіваленти	10	8 423 611	6 407 400	3 506 283
Загальна сума поточних активів		17 989 697	15 949 226	14 588 647
Загальна сума активів		41 096 969	42 395 449	35 652 092
Статутний капітал		9 930	9 930	9 930
Нерозподілений прибуток		4 969 005	4 520 877	1 891 989
Загальна сума власного капіталу	11	4 978 935	4 530 807	1 901 919
Довгострокові зобов'язання з оренди	12	8 859 351	9 875 245	9 966 470
Загальна сума непоточних зобов'язань		8 859 351	9 875 245	9 966 470
Поточні забезпечення на винагороди працівникам		760 040	426 475	355 442
Інші поточні забезпечення		-	-	1 699
Загальна сума поточних забезпечень		760 040	426 475	357 141
Торговельна та інша поточна кредиторська заборгованість	13	14 626 838	17 940 499	14 410 574
Поточні податкові зобов'язання, поточні*		-	546 077	335 685
Короткострокові зобов'язання з оренди	12	4 689 762	3 301 550	3 673 549
Інші поточні фінансові зобов'язання	14	7 141 022	5 719 313	4 955 844
Інші поточні нефінансові зобов'язання		41 006	55 468	50 895
Загальна сума поточних зобов'язань		27 258 668	27 989 382	23 783 688
Відстрочений дохід		15	15	15
Загальна сума зобов'язань		36 118 034	37 864 642	33 750 173
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		41 096 969	42 395 449	35 652 092

* На 31 грудня 2022 року у рядку «Поточні податкові активи, поточні» представлена поточна дебіторська заборгованість з податку на прибуток. На 31 грудня 2021 року та на 1 січня 2021 року у рядку «Поточні податкові зобов'язання, поточні» представлена поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з податку на прибуток.

Затверджено і підписано від імені ТОВ «АТБ-МАРКЕТ» 04 липня 2023 року.

Шаловалова Н.А.
Генеральний директор

Бобров С.С.
Головний бухгалтер

Форма №4 Звіт про власний капітал

ТОВ «АТБ-МАРКЕТ»
Окремий звіт про зміни у власному капіталі
 У тисячах українських гривень

Окремий звіт про зміни у власному капіталі
 За 2022 рік

Стаття	Статутний капітал		Нерозподілений прибуток		Власний капітал	
	Поточний звітний період	Попередній звітний період	Поточний звітний період	Попередній звітний період	Поточний звітний період	Попередній звітний період
Власний капітал на початок періоду	9 930	9 930	4 520 877	1 891 989	4 530 807	1 901 919
Зміни у власному капіталі						
Сукупний дохід						
Прибуток (збиток)	-	-	2 526 375	8 328 888	2 526 375	8 328 888
Сукупний дохід	-	-	2 526 375	8 328 888	2 526 375	8 328 888
Дивіденди, визнані як розподілені між власниками	-	-	(2 078 247)	(5 700 000)	(2 078 247)	(5 700 000)
Збільшення (зменшення) власного капіталу	-	-	448 128	2 628 888	448 128	2 628 888
Власний капітал на кінець періоду	9 930	9 930	4 969 005	4 520 877	4 978 935	4 530 807

Затверджено і підписано від імені ТОВ «АТБ-МАРКЕТ» *на шпаклі* 2023 року.

Шаловалова Н.А.
 Генеральний директор

Бобров О.С.
 Головний бухгалтер

Додаток И

Аудиторська фірма ТОВ «Солюшинз»
 Підприємство: ТОВ «АТБ-Маркет»
 Період перевірки: Липень
 Термін перевірки: 01.07.2023-31.07.2023
 Відповідальний виконавець: Петренко А.Л.
 Склад аудиторської групи: 5 осіб
 Плановий рівень суттєвості: 5%
 Плановий аудиторський ризик: 3%
 Завдання: Аудит власного капіталу за 12 місяців 2024 року

Таблиця И.1 - План аудиту статутного капіталу ТОВ «АТБ-Маркет»

№з/п	Перелік аудиторських процедур	Метод перевірки	Дата перевірки	Джерела інформації	Виконавці	Контроль виконання
1	2	3	4	5	6	7
1. Підготовчий етап						
1	Загальне знайомство з внутрішніми документами підприємства.	Огляд, опитування, документальна перевірка	01.07-02.07	Установчі та організаційні документи	Аудитор	Старший аудитор
2	Загальне знайомство із станом обліку статутного капіталу.	Огляд, опитування, документальна перевірка	01.07-02.07	Протоколи зборів учасників, акти приймання передачі майна, виписки банку та бухгалтерські довідки	Аудитор	Старший аудитор
3	Оцінка надійності внутрішнього контролю операцій зі статутним капіталом.	Огляд, тестування, анкетування	02.07-03.07	акти та довідки попередніх інспектувань, аудиторські висновки	Аудитор	Старший аудитор
4	Визначення аудиторського ризику	Огляд, тестування, анкетування	03.07-05.07	акти та довідки попередніх інспектувань, аудиторські висновки	Аудитор	Старший аудитор
5	Планування аудиту статутного капіталу	Огляд, узагальнення, документування	03.07-05.07	акти та довідки попередніх інспектувань, аудиторські висновки	Аудитор	Старший аудитор
6	Перевірка структури статутного капіталу; перелік учасників та їх внесків у статутний капітал	Огляд, узагальнення, документування	04.07-05.07	Протокол загальних зборів учасників, статут товариства	Аудитор	Старший аудитор

Продовження додатку И
Продовження таблиці И.1

1	2	3	4	5	6	7
2. Проміжний етап						
7	Перевірка звітної інформації минулорічною	Документальна перевірка, опитування клієнта	07.07-08.07	Внутрішньо-розпорядчі документи підприємства, облікові реєстри, акти та довідки попередніх опитувань, аудиторські висновки	Аудитор	Старший аудитор
3. Основний етап						
9	Перевірка правильності обліку статутного капіталу	Документальна перевірка, аналітичний огляд, порівняння	09.07-11.07	облікові реєстри, довідки та розрахунки бухгалтерії тощо; виписки банку	Аудитор	Старший аудитор
10	Документальна перевірка операцій пов'язаних зі статутним капіталом	Документальна перевірка, аналітичний огляд, порівняння, підрахунок	09.07-11.07	облікові реєстри, Протоколи зборів учасників, довідки та розрахунки бухгалтерії тощо; виписки банку; акти приймання передачі майна	Аудитор	Старший аудитор
20	Перевірка розкриття інформації про статутний капітал у фінансовій звітності та примітках до неї	Документальна перевірка, аналітичний огляд, підрахунок	28.07-29.07	облікові реєстри, фінансова звітність.	Аудитор	Старший аудитор
4. Завершальний етап						
21	Узагальнення отриманих даних, складання проміжного висновку про перевірку статутного капіталу	Аналіз, узагальнення, порівняння	29.07-31.07	Зібрані аудиторські докази, складені робочі документи	Старший аудитор	Менеджер, партнер
22	Оформлення окремим документом порушень при дослідженні документів, операцій та записів	Документування, аналіз, узагальнення	29.07-31.07	Зібрані аудиторські докази, складені робочі документи	Старший аудитор	Менеджер, партнер
23	Складання аудиторського звіту і висновку з рекомендаціями щодо виправлення порушень виявлених під час перевірки	Документування, аналіз, узагальнення	31.07	Аудиторський Звіт, аудиторський висновок	Старший аудитор	Менеджер, партнер

Склав: _____ Нагляд проведено: _____ Контроль якості провів: _____
/ / / / /

підпис

підпис

підпис

Звіт незалежного аудитора стосовно фінансової звітності ТОВ «АТБ-Маркет» за 2022 рік.

Звіт незалежного аудитора

Учасникам Товариства з обмеженою відповідальністю «АТБ-МАРКЕТ»

Звіт про аудит окремої фінансової звітності

Наша думка

На нашу думку, окрема фінансова звітність відображає достовірно, в усіх суттєвих аспектах, окремий фінансовий стан материнського підприємства Товариства з обмеженою відповідальністю «АТБ-МАРКЕТ» (далі - Компанія) станом на 31 грудня 2022 року та окремі фінансові результати та окремий рух грошових коштів Компанії за рік, що закінчився на вказану дату, відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) і відповідає, в усіх суттєвих аспектах, вимогам Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" щодо складання фінансової звітності.

Наша думка відповідає нашому додатковому звіту для Комітету з аудиту від 30 червня 2023 року.

Предмет аудиту

Окрема фінансова звітність Компанії включає:

- окремий звіт про фінансовий стан, поточні/непоточні станом на 31 грудня 2022 року;
- окремий звіт про сукупний дохід, прибуток або збиток, за функцією витрат за рік, що закінчився на вказану дату;
- окремий звіт про рух грошових коштів, прямий метод за рік, що закінчився на вказану дату;
- окремий звіт про зміни у власному капіталі за рік, що закінчився на вказану дату; та
- примітки до окремої фінансової звітності, які включають опис основних принципів облікової політики та іншу пояснювальну інформацію.

Основа для думки

Ми провели аудит відповідно до Міжнародних стандартів аудиту (МСА). Наша відповідальність відповідно до цих стандартів описана далі у розділі "Відповідальність аудитора за аудит окремої фінансової звітності" нашого звіту.

Ми вважаємо, що отримані нами аудиторські докази є достатніми і прийнятними для використання їх як основи для нашої думки.

Незалежність

Ми є незалежними по відношенню до Компанії відповідно до Міжнародного кодексу етики професійних бухгалтерів (включаючи Міжнародні стандарти незалежності) Ради з Міжнародних стандартів етики для бухгалтерів (Кодекс РМСЕБ) та етичних вимог Закону України "Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність", які стосуються нашого аудиту окремої фінансової звітності в Україні. Ми виконали наші інші етичні обов'язки відповідно до цих вимог і Кодексу РМСЕБ.

Відповідно до всієї наявної у нас інформації, ми заявляємо, що ми не надавали неаудиторських послуг, які заборонені частиною 4 статті 6 Закону України "Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність".

Ми не надавали послуг Компанії, крім послуг з обов'язкового аудиту, протягом періоду з 1 січня 2022 року до 31 грудня 2022 року.

Продовження додатку К

Суттєва невизначеність, пов'язана з подальшою безперервною діяльністю

Ми звертаємо увагу на Примітку 4 у окремій фінансовій звітності, в якій описано, що з 24 лютого 2022 року на діяльність Компанії суттєво вплинули триваючі воєнні дії в Україні, і масштаби подальших подій або терміни припинення цих дій невизначені. Як зазначено у Примітці 4, ці події та умови разом з іншими питаннями, описаними у Примітці 4, свідчать про існування суттєвої невизначеності, яка може викликати значні сумніви у спроможності Компанії продовжувати подальшу безперервну діяльність. Наша думка не є модифікованою щодо цього питання.

Пояснювальний параграф - звітування у форматі iXBRL

Згідно із Законом України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" окрема фінансова звітність Компанії за МСФЗ має складатися в єдиному електронному форматі (iXBRL). Як описано в Примітці 3 у окремій фінансовій звітності, на дату затвердження окремої фінансової звітності управлінський персонал Компанії ще не склав окрему фінансову звітність у форматі iXBRL через обставини, описані в Примітці 3, і планує скласти та подати окрему фінансову звітність у форматі iXBRL тоді, коли це стане можливим. Наша думка не є модифікованою щодо цього питання.

Ключові питання аудиту

Ключові питання аудиту - це питання, які, на нашу професійну думку, мали найбільше значення для нашого аудиту окремої фінансової звітності за поточний період. Ці питання були розглянуті у контексті нашого аудиту окремої фінансової звітності в цілому та при формуванні нашої думки про цю звітність, і ми не висловлюємо окремої думки з цих питань. Крім питання, описаного у розділі "Суттєва невизначеність, пов'язана з подальшою безперервною діяльністю", ми визначили питання, які описані нижче, ключовими питаннями аудиту, про які слід повідомити у нашому звіті.

Ключове питання аудиту

Які аудиторські процедури були виконані стосовно ключового питання аудиту

Судження та припущення, використані для розрахунку активів з права користування та зобов'язань з оренди при первісній та подальшій оцінці

Відповідні розкриття інформації наведені у Примітці 4 до окремої фінансової звітності.

З метою обліку активів з права користування та зобов'язань за орендою відповідно до вимог МСФЗ 16 «Оренда», Компанія застосовує судження щодо визначення:

- строків оренди, включаючи умови та ймовірність дострокового припинення або подовження оренди;
- ставок дисконтування, в тому числі, при модифікації оренди;
- чи є зміна суми та часу оплати орендних платежів модифікацією оренди.

Таким чином, з огляду на суттєвість балансів і судження та припущення, використані для розрахунку активів з права користування та зобов'язань з оренди при первісній та

Наші аудиторські процедури, поміж іншого, включали оцінку облікової політики та методології Компанії щодо визначення строків оренди та ставок дисконтування, а також визначення того чи є зміна суми та часу сплати орендних платежів модифікацією оренди.

Ми перевірили чи відповідає застосовувана методологія вимогам МСФЗ 16.

Ми провели вибіркове тестування договорів оренди та проаналізували умови подовження або дострокового розірвання договорів та прийнятність врахування цих умов при визначенні строків оренди.

Ми оцінили припущення керівництва Компанії щодо строків певних договорів оренди шляхом бек-тестування на предмет існування випадків подовження та/або дострокового розірвання договорів, аналізу стратегії розвитку Компанії в цілому, та з урахуванням місцезнаходження об'єктів оренди та відповідного впливу зовнішніх факторів, таких як триваючі воєнні дії, на

Продовження додатку К

подальшій оцінці, ми вважаємо це ключовим питанням аудиту.

ймовірність продовження та/або дострокового розірвання договорів.

Ми оцінили припущення керівництва Групи щодо використовуваної ставки дисконтування шляхом аналізу загальнодоступної інформації щодо ставок на альтернативні фінансові інструменти в аналогічній валюті та з аналогічним строком.

Нами було проведено перевірку повноти та доцільності розкриття інформації про суттєві припущення керівництва Компанії, використані для розрахунку активів з права користування та зобов'язань з оренди при первісній та подальшій оцінці, наведеної у Примітці 4 до окремої фінансової звітності.

Судження застосовані при визначенні суми очікуваного відшкодування основних засобів та активів за права користування

Відповідні розкриття інформації наведені у Примітках 4 та 7 до окремої фінансової звітності.

Протягом звітного періоду керівництво виявило ознаки зменшення корисності необоротних активів і провело тест на зменшення корисності основних засобів та активів з права користування, відповідно до вимог МСБО 36 «Зменшення корисності активів».

Тест на зменшення корисності було проведено шляхом порівняння балансової вартості окремого активу або відповідної одиниці, що генерує грошові кошти ("ОГГК"), із сумою очікуваного відшкодування, яка була визначена для активу чи ОГГК як вартість при використанні.

Оскільки відповідні баланси основних засобів та активів з права користування є значними, оцінка вартості очікуваного відшкодування є складною і передбачає застосування керівництвом суттєвих суджень, ми визначили це ключовим питанням аудиту.

Наші аудиторські процедури включали:

- аналіз суттєвих суджень керівництва застосованих при визначенні ОГГК;
- залучення наших внутрішніх експертів з оцінки для оцінки прийнятності методології, застосованої Компанією для розрахунку суми очікуваного відшкодування ОГГК та окремих активів, та оцінки обґрунтованості використовуваних ставок дисконтування;
- оцінку обґрунтованості прогнозу грошових потоків, побудованих керівництвом;
- оцінку прийнятності суттєвих припущень, використаних керівництвом у розрахунках сум очікуваного відшкодування ОГГК та окремих активів, таких як ставки дисконтування, на основі аналізу внутрішніх і зовнішніх даних, які підтверджують ці припущення;
- аналіз чутливості використаних суттєвих припущень;
- перевірку математичної точності розрахунків та повноти і доцільності розкриття інформації про суттєві припущення керівництва Компанії, використані при визначенні вартості очікуваного відшкодування основних засобів та активів з права користування у Примітках 4 та 7 до окремої фінансової звітності.

Інша інформація, включаючи єдиний звіт про управління

Управлінський персонал несе відповідальність за іншу інформацію. Інша інформація включає єдиний звіт про управління (але не включає окрему фінансову звітність та наш звіт аудитора щодо цієї фінансової звітності), які ми отримали до дати випуску цього звіту аудитора.

Продовження додатку К

Наша думка щодо окремої фінансової звітності не поширюється на іншу інформацію, включаючи єдиний звіт про управління.

У зв'язку з проведенням нами аудиту окремої фінансової звітності наш обов'язок полягає в ознайомленні із зазначеною вище іншою інформацією та у розгляді питання про те, чи наявні суттєві невідповідності між іншою інформацією та окремою фінансовою звітністю або нашими знаннями, одержаними в ході аудиту, та чи не містить інша інформація інших можливих суттєвих викривлень.

На нашу думку, за результатами проведеної нами роботи у ході аудиту фінансова інформація, наведена в окремому звіті про управління за фінансовий рік, за який підготовлена окрема фінансова звітність, відповідає окремій фінансовій звітності.

Крім того, виходячи з нашого знання та розуміння суб'єкта господарювання та його середовища, отриманих у ході аудиту, ми зобов'язані повідомляти про факт виявлення суттєвих викривлень у окремому звіті про управління та іншій інформації, які ми отримали до дати цього аудиторського звіту. Ми не маємо що повідомити у цьому зв'язку.

Відповідальність управлінського персоналу та Комітету з аудиту за окрему фінансову звітність

Управлінський персонал несе відповідальність за складання і достовірне подання окремої фінансової звітності відповідно до МСФЗ та вимог Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" щодо фінансової звітності, а також за такий внутрішній контроль, який управлінський персонал визначає потрібним для того, щоб забезпечити складання окремої фінансової звітності, що не містить суттєвих викривлень внаслідок шахрайства або помилки.

При складанні окремої фінансової звітності управлінський персонал несе відповідальність за оцінку здатності Компанії продовжувати безперервну діяльність, за розкриття у відповідних випадках відомостей, що стосуються безперервної діяльності, та за складання звітності на основі припущення про подальшу безперервну діяльність, крім випадків, коли управлінський персонал має намір ліквідувати Компанію або припинити її діяльність, або коли в нього відсутня жодна реальна альтернатива, крім ліквідації або припинення діяльності.

Комітет з аудиту несе відповідальність за нагляд за процесом підготовки фінансової звітності Компанії.

Відповідальність аудитора за аудит окремої фінансової звітності

Наша мета полягає в отриманні обґрунтованої впевненості у тому, що окрема фінансова звітність у цілому не містить суттєвих викривлень внаслідок шахрайства або помилки, та у випуску аудиторського звіту, що містить нашу думку. Обґрунтована впевненість є високим рівнем впевненості, але не є гарантією того, що аудит, проведений відповідно до МСА, завжди виявляє суттєві викривлення за їх наявності. Викривлення можуть виникати внаслідок шахрайства або помилки і вважаються суттєвими, якщо можна обґрунтовано очікувати, що окремо чи в сукупності вони вплинуть на економічні рішення користувачів, які приймаються на основі цієї окремої фінансової звітності.

У ході аудиту, що проводиться відповідно до МСА, ми застосовуємо професійне судження та зберігаємо професійний скептицизм протягом всього аудиту. Крім того, ми виконуємо наступне:

- виявляємо та оцінюємо ризики суттєвого викривлення окремої фінансової звітності внаслідок шахрайства або помилки; розробляємо та виконуємо аудиторські процедури у відповідь на ці ризики; отримуємо аудиторські докази, які є належними та достатніми і надають підстави для висловлення нашої думки. Ризик невиявлення суттєвого викривлення в результаті шахрайства є вищим, ніж ризик невиявлення суттєвого викривлення в результаті помилки, оскільки шахрайські дії можуть включати змову, підробку, навмисний пропуск, викривлене подання інформації та дії в обхід системи внутрішнього контролю;

Продовження додатку К

- отримусмо розуміння системи внутрішнього контролю, що стосується аудиту, з метою розробки аудиторських процедур, які відповідають обставинам, а не з метою висловлення думки щодо ефективності внутрішнього контролю Компанії;
- оцінюємо належний характер застосованої облікової політики та обґрунтованість бухгалтерських оцінок і відповідного розкриття інформації, підготовленої управлінським персоналом;
- робимо висновок про правомірність застосування управлінським персоналом припущення про безперервність діяльності та на основі отриманих аудиторських доказів – висновок про наявність суттєвої невизначеності у зв'язку з подіями або умовами, які можуть викликати значні сумніви у спроможності Компанії продовжувати свою діяльність на безперервній основі. Якщо ми дійшли висновку про наявність суттєвої невизначеності, ми повинні привернути увагу у нашому аудиторському звіті до відповідного розкриття інформації у окремій фінансовій звітності або, якщо таке розкриття є неналежним, модифікувати нашу думку. Наші висновки ґрунтуються на аудиторських доказах, отриманих до дати нашого звіту аудитора. Проте майбутні події або умови можуть призвести до того, що Компанія втратить здатність продовжувати свою діяльність на безперервній основі;
- проводимо оцінку подання окремої фінансової звітності в цілому, її структури та змісту, включаючи розкриття інформації, а також того, чи розкриває окрема фінансова звітність операції та події, покладені в її основу, так, щоб було забезпечено їхнє достовірне подання.

Ми здійснюємо інформаційну взаємодію з Комітетом з аудиту повідомляючи йому, серед іншого, про запланований обсяг та строки аудиту, а також про суттєві зауваження за результатами аудиту, у тому числі про значні недоліки системи внутрішнього контролю, які ми виявляємо у ході аудиту.

Крім того, ми надаємо Комітету з аудиту заяву про те, що ми дотримались усіх відповідних етичних вимог до незалежності, та поінформували цих осіб про всі взаємовідносини та інші питання, які можна обґрунтовано вважати такими, що мають вплив на незалежність аудитора, і, якщо потрібно, - про заходи, вжиті для усунення загроз, або застосовані застережні заходи.

Із тих питань, про які ми повідомили Комітету з аудиту, ми визначаємо питання, які були найбільш значущими для аудиту окремої фінансової звітності за поточний період і, відповідно, є ключовими питаннями аудиту. Ми описуємо ці питання у нашому аудиторському звіті, крім випадків, коли оприлюднення інформації про ці питання заборонене законом чи нормативними актами, або коли у надзвичайно рідкісних випадках ми доходимо висновку про те, що інформація про будь-яке питання не повинна бути повідомлена у нашому звіті, оскільки можливо обґрунтовано передбачити, що негативні наслідки повідомлення такої інформації перевищать суспільно значиму користь від її повідомлення.

Продовження додатку К

Звіт щодо вимог інших законодавчих і нормативних актів**Призначення аудитора**

Ми вперше були призначені аудиторами Компанії для обов'язкового аудиту рішенням Загальних зборів учасників 27 грудня 2019 року.

Наше призначення поновлювалося щороку рішенням Загальних зборів учасників протягом загального періоду безперервного призначення аудиторами, який складає чотири роки.

Ключовий партнер з аудиту, відповідальний за завдання з аудиту, за результатами якого випущено цей звіт незалежного аудитора, Волкова Олена Анатоліївна.

ТОВ АФ "ПрайсвотерхаусКуперс (Аудит)"

Волкова Олена Анатоліївна

Ідентифікаційний код 21603903

Номер реєстрації у Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності 0152

Номер реєстрації у Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності 101813

ТОВ АФ "ПрайсвотерхаусКуперс (Аудит)"

м. Київ, Україна

04 липня 2023 року

МАТЕРІАЛИ

VI ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВОЇ

КОНФЕРЕНЦІЇ

20 ГРУДНЯ 2024 РІК • М. ІВАНО-ФРАНКІВСЬК, УКРАЇНА

ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ
НАУКИ: МЕТОДИКА
ТА ПРАКТИКА

ISBN 978-617-8440-38-1

DOI 10.62732/liga-ukr-20.12.2024

МАТЕРІАЛИ КОНФЕРЕНЦІЇ

VI ВСЕУКРАЇНСЬКА СТУДЕНТСЬКА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ НАУКИ: МЕТОДИКА ТА ПРАКТИКА

20 ГРУДНЯ 2024 РІК

м. ІВАНО-ФРАНКІВСЬК, УКРАЇНА

УДК 082:001

Ф 79

Голова оргкомітету: Коренюк І.О.

Верстка: Зрада С.І.

Дизайн: Бондаренко І.В.

Рекомендовано до видання Вченою Радою Інституту науково-технічної інтеграції та співпраці. Протокол № 67 від 19.12.2024 року.

Конференцію зареєстровано Державною науковою установою «УкрІНТЕІ» в базі даних науково-технічних заходів України та інформаційному бюлетені «План проведення наукових, науково-технічних заходів в Україні» (Посвідчення №330 від 12.06.2024).

Матеріали конференції знаходяться у відкритому доступі на умовах ліцензії CC BY-SA 4.0 International.

Ф 79

Формування сучасної науки: методика та практика: матеріали VI Всеукраїнської студентської наукової конференції, м. Івано-Франківськ, 20 грудня, 2024 рік / ГО «Молодіжна наукова ліга». — Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп», 2024. — 488 с.

ISBN 978-617-8440-38-1

DOI 10.62732/liga-ukr-20.12.2024

Викладено матеріали учасників VI Всеукраїнської мультидисциплінарної студентської наукової конференції «Формування сучасної науки: методика та практика», яка відбулася 20 грудня 2024 року у місті Івано-Франківськ, Україна.

УДК 082:001

ISBN 978-617-8440-38-1

© Колектив учасників конференції, 2024

© ГО «Молодіжна наукова ліга», 2024

© ТОВ «УКРЛОГОС Груп», 2024

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1.

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ, МАКРО- ТА РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

ЕКОНОМІЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ КУРОРТНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ СФЕРИ ВРАХУВАННЯМ ЦІЛЕЙ ТА ІНДИКАТОРІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ Білокур А.Я., <i>Науковий керівник: Данилейчук Р.Б.</i>	3 20
ЕФЕКТИВНА АСОТИМЕНТНА ПОЛІТИКА ТОВАРІВ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ТОРГІВЕЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ Смикало М.І., <i>Науковий керівник: Макух Т.О.</i>	23
ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ЕТАПУ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ Назірова Н.О., <i>Науковий керівник: Аверчева Н.О.</i>	25
САНАЦІЯ ЯК ШЛЯХ ДО ВІДНОВЛЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ Терьохін П.В., <i>Науковий керівник: Дмитренко А.І.</i>	29
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ФУНКЦІЇ ЗЕРНОПРОДУКТОВОГО КОМПЛЕКСУ Ніколенко А.С., <i>Науковий керівник: Аверчева Н.О.</i>	32
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ Захарчук П.М., <i>Науковий керівник Макух Т.О.</i>	36
ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ НАУКИ: МЕТОДИКА ТА ПРАКТИКА Лубенець В.С., <i>Науковий керівник: Гончаренко В.І.</i>	39

СЕКЦІЯ 2.

ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА СФЕРА ОБСЛУГОВУВАННЯ

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА Савицький В.В., <i>Науковий керівник: Урба С.І.</i>	41
СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ РЕПУТАЦІЇ Регеда О.В., <i>Науковий керівник: Гончаренко В.І.</i>	43
СТРАТЕГІЇ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ФІРМИ Тригуб О.О., <i>Науковий керівник: Залога З.М.</i>	45
СУЧАСНІ ПЕРЕВАГИ ТА МОЖЛИВОСТІ ЕЛЕКТРОННОЇ ТОРГІВЛІ Гайфулліна А.В.	48

СЕКЦІЯ 3.

ФІНАНСИ ТА БАНКІВСЬКА СПРАВА; ОПОДАТКУВАННЯ, ОБЛІК І АУДИТ

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ТОВАРІВ ТОВ «СІЛЬПО-ФУД» Васильчук М.А., <i>Науковий керівник: Микитюк В.М.</i>	51
АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНОВИЩА КОМПАНІЙ В КОНТЕКСТІ ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ Кушнір Д.Р., <i>Науковий керівник: Панасюк О.В.</i>	55
ВИКОРИСТАННЯ В РОЗРАХУНКАХ З КОНТРАГЕНТАМИ РРО: НЮАНСИ В ВОЄННИЙ ЧАС Алетенко Н.С., <i>Науковий керівник: Гавриленко Н.В.</i>	57
ВПЛИВ ТЕОРІЇ ЗАІНТЕРЕСОВАНИХ СТОРІН НА ФОРМУВАННЯ ESG-ЗВІТНОСТІ Селецька Д.О., <i>Науковий керівник: Замула І.В.</i>	60
РОЛЬ АУДИТУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРОЗОРОСТІ ТА ДОСТОВІРНОСТІ ІНФОРМАЦІЇ ПРО СТАТУТНИЙ КАПІТАЛ ПІДПРИЄМСТВА Гребенюк А.Г., <i>Науковий керівник: Примаченко О.Л.</i>	63

СЕКЦІЯ 4.

МАРКЕТИНГОВА ТА ЛОГІСТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

CROSS-CULTURAL MARKETING: ANALYZING LANGUAGE ADAPTATION IN GLOBAL ADVERTISING CAMPAIGNS Gavrina Ya.D., <i>Scientific supervisor: Voloboieva A.</i>	65
ENGLISH IN DIGITAL MARKETING: CREATING CONTENT FOR SOCIAL NETWORKS AND SEO Mashoshyna D.S., <i>Academic supervisor: Voloboieva A.O.</i>	67
ОСОБЛИВОСТІ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ Туценко Р.І., <i>Науковий керівник: Дубницький В.І.</i>	69
ПІДХОДИ ДО УДОСКОНАЛЕННЯ МАРКЕТИНГОВОГО УПРАВЛІННЯ ЗБУТОВОЮ ПОЛІТИКОЮ Данильченко А.С., <i>Науковий керівник: Онопрієнко І.М.</i>	72
ПІДХОДИ ТА ІНСТРУМЕНТИ ДІАГНОСТИКИ САЙТУ ПІДПРИЄМСТВА Васько А.В., <i>Науковий керівник: Міщенко Д.А.</i>	74
РОЗРОБКА СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ЖИТТЄВИМ ЦИКЛОМ ТОВАРУ ТА ШЛЯХУ ЙОГО ПОДОВЖЕННЯ НА РИНКАХ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ Черній Р.О., <i>Науковий керівник: Муштай В.А.</i>	77

Гребенюк Аліна Григорівна, здобувач вищої освіти факультету обліку та податкового менеджменту

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, Україна

Науковий керівник: Примаченко Олена Леонідівна, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухг. обліку та консалтингу

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, Україна

РОЛЬ АУДИТУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРОЗОРОСТІ ТА ДОСТОВІРНОСТІ ІНФОРМАЦІЇ ПРО СТАТУТНИЙ КАПІТАЛ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах сучасності ефективне прийняття управлінських рішень в основному полягає від прозорості та достовірності фінансової інформації, в тому числі і інформації про статутний капітал підприємства. Однією із причин недостовірної сформованої інформації є постійна зміна в області податкового та бухгалтерського законодавства, яка дуже часто призводить до помилок в обліку та формування фінансової звітності. Саме тому дуже важливим та ефективним є залучення експертів з аудиту для проведення перевірки обліку та формування фінансової звітності на підприємстві (в тому числі і відображення інформації про статутний капітал).

Фінансова звітність на підприємстві є одним із найголовніших джерел інформації про саме підприємство, яка є дуже необхідною його стейкхолдерам. Загалом стейкхолдери підприємства можуть бути як внутрішні (керівництво підприємства та його працівники), так і зовнішні (акціонери, інвестори, кредитори та інші). Для прийняття певних рішень зацікавлені особи мають ознайомитись з фінансовим станом підприємства, а для цього необхідно, щоб інформація обов'язково була прозорою та достовірною. Саме для цього слід проводити аудит фінансової звітності підприємства (який включає в себе аудит різних бізнес процесів, зокрема і аудит статутного капіталу).

Згідно з МСА 200 «Мета та загальні принципи аудиту фінансових звітів» метою аудиту є висловлення аудитором думки про фінансову звітність та її достовірність [4].

Аудит статутного капіталу є однією з складових частин загального аудиту всієї фінансової звітності підприємства. Метою даної перевірки є надання звіту про надійність та достовірність фінансової звітності для зацікавлених сторін підприємства.

Для того, щоб аудитор міг висловити правильну думку йому необхідно отримати достатню кількість аудиторських доказів. При зборі аудиторських доказів для оцінки достовірності відображення інформації про статутний капітал слід враховувати такі показники:

1. Перевірка повноти та точності отриманої інформації про статутний капітал (всі операції та суми, що стосуються обліку статутного капіталу мають бути відображені в повній мірі);

2. Порядок виникнення та відображення у відповідному періоді – операції, які пов'язані зі статутним капіталом мають бути відображені в тому періоді, в якому вони були фактично здійснені.

3. Оцінка та розподіл – полягає в тому, щоб перевірити чи правильним чином відбувається оцінка капіталу підприємства.

4. Для того, щоб ефективно провести аудит статутного капіталу, аудитор слід розробити детальний план своєї роботи та дотримуватись його під час виконання своїх процедур:

5. Виявити, чи були наявні протягом звітного періоду будь-які операції зі статутним капіталом підприємства (для цього слід запросити інформацію у клієнта, наприклад журнал бухгалтерських проведення по рахункам капіталу);

6. У разі виявлення змін у статутному капіталі (його збільшення за рахунок внесків або зменшення у результаті виходу одного з акціонерів) слід перевірити їх причину та підтвердити отриманими від клієнта доказами (сюди відносяться первинні документи, які підтверджують факт зміни у статутному капіталі).

7. Проаналізувавши всі зміни та їх відображення в обліку статутного капіталу аудитор відображає свою думку у Звіті незалежного аудитора.

Отже, аудит дозволяє значно зменшити ризики, які пов'язані з прийняттям рішень керівництвом підприємства, також він допомагає збільшити довіру з боку акціонерів та партнерів. Висновок незалежного аудитора у Звіті опосередковано впливає на рейтинг підприємства та його репутацію на ринку серед конкурентів, адже своєчасне виявлення та оптимальне вирішення проблеми дозволить забезпечити подальшу ефективність діяльності підприємства.

Список використаних джерел:

1. Міжнародний стандарт аудиту 500 «Аудиторські докази», видання 2020 року, частина I, с. 347-365. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/6_2_2016ua/26.pdf
2. Кодекс етики професійних бухгалтерів, видання 2018 року. URL: <https://mof.gov.ua/uk/download/page/4986>
3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. Дата оновлення: 03.09.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
4. МСА 200: "Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до міжнародних стандартів", видання 2020 року, частина I с. 70-94. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/6_2_2016ua/26.pdf